

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO, TURIZEM IN ŠPORT

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 33 11

E: gp.mgts@gov.si

www.mgts.gov.si

Številka: 007-43/2023/49
Ljubljana, 24. 11. 2023
EVA 2023-2180-0005
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Predlog Zakona o državnih blagovnih rezervah – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
<p>Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na..... seji dnepod točko sprejela naslednji</p> <p style="text-align: center;">S K L E P :</p> <p>Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o državnih blagovnih rezervah (EVA 2023-2180-0005) in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po rednem zakonodajnem postopku.</p> <p style="text-align: right;">Barbara Kolenko Helbl generalna sekretarka</p>
Priloga:
<ul style="list-style-type: none">- predlog zakona z obrazložitvijo
Prejmejo:
<ul style="list-style-type: none">- Državni zbor Republike Slovenije,- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,- Ministrstvo za finance,- Ministrstvo za javno upravo,- Ministrstvo za zdravje,- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije,- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none">- Mag. Karla Pinter, generalna direktorica, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, Direktorat za notranji trg,

- Franc Stanonik, sekretar, vodja Sektorja za domače storitve, Direktorat za notranji trg, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Miha Berdnik, sekretar, vodja Oddelka za blagovne rezerve, Sektor za domače storitve, Direktorat za notranji trg, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Matjaž Han, minister za gospodarstvo, turizem in šport,
- Mag. Dejan Židan, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Matevž Frangež, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Mag. Karla Pinter, generalna direktorica, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, Direktorat za notranji trg,
- Franc Stanonik, sekretar, vodja Sektorja za domače storitve, Direktorat za notranji trg, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Miha Berdnik, sekretar, vodja Oddelka za blagovne rezerve, Sektor za domače storitve, Direktorat za notranji trg, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport.

5. Kratek povzetek gradiva:

V slovenski zakonodaji področje blagovnih rezerv ureja Zakon o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12, v nadaljnjem besedilu: ZBR), ki je bil sprejet leta 1995 in nato dopolnjen in spremenjen v letih 2009 in 2012. ZBR storitev oblikovanja in uporabe blagovnih rezerv opredeljuje kot gospodarsko javno službo, ki jo opravlja Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve (v nadaljnjem besedilu: zavod). Ker so se skozi leta razmere na trgu spremenile ter je zaradi podnormiranosti ZBR glede na izkušnje preteklih let nastala potreba po novi ureditvi blagovnih rezerv, se je pripravil predlog novega zakona - Zakon o državnih blagovnih rezervah, ki ureja načrtovanje, financiranje, oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporabo blagovnih rezerv za osnovno preskrbo in varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov ter način izvajanja storitev gospodarske javne službe. S predlogom zakona se urejata gospodarska javna služba oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv za osnovno preskrbo ter gospodarska javna služba oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov, pri čemer se, kot že do sedaj, prenaša Direktiva Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 265 z dne 9. 10. 2009, str. 9, v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/119/ES). S predlogom zakona se ureja še načrtovanje državnih blagovnih rezerv, način izvajanja storitev obeh gospodarskih javnih služb in financiranje izvajanja storitev gospodarskih javnih služb.

Ključne spremembe glede na obstoječi zakon so:

- delitev državnih blagovnih rezerv na blagovne rezerve za osnovno preskrbo (v nadaljnjem besedilu: blagovne rezerve) in na varnostne zaloge nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: varnostne zaloge);
- natančnejša opredelitev namena blagovnih rezerv (uporabljajo se le v primeru izrednih okoliščin, določenih v predlogu zakona), čemur služijo tudi opredelitve uporabljenih izrazov, ki v ZBR niso bili opredeljeni;
- dodana je pravna podlaga za uporabo blagovnih rezerv kot nujno pomoč drugim državam v primeru naravnih in drugih nesreč ter ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali;
- program državnih blagovnih rezerv: sprejemanje programa in odločanje o uporabi je še naprej v pristojnosti Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), predlog pa pripravi ministrstvo, pristojno za gospodarstvo; večja teža pri načrtovanju državnih blagovnih rezerv se daje resornim ministrstvom, ki spremljajo stanje na trgu na svojem področju dela in lažje podajo oceno o vrstah in količinah blaga, ki naj se hrani v državnih blagovnih rezervah;

- natančneje se določa postopek uporabe državnih blagovnih rezerv. Določeno je, da se vse pobude za uporabo državnih blagovnih rezerv na ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, posredujejo prek resornih ministrstev. Določena je tudi obvezna vsebina same pobude. V izrednih okoliščinah, ko so ogrožena življenja ali premoženje ali bi lahko nastala večja premoženjska, okoljska ali gospodarska škoda, lahko o uporabi odloči tudi minister, pristojen za gospodarstvo, brez pooblastila vlade. S tem se zagotavlja hitrejše odzivanje na izredne okoliščine v izjemnih primerih;
- pri vzdrževanju blagovnih rezerv pred iztekom roka uporabe se ureja možnost prodaje blagovnih rezerv najboljšemu ponudniku, obveznost odkupa blagovnih rezerv za pravne osebe javnega prava in možnost neodplačne razdelitve blagovnih rezerv pravnim osebam javnega prava;
- določa se poseben postopek prodaje stvarnega premoženja države, ki predstavlja državne blagovne rezerve;
- sprememba načina nadzora nad poslovanjem zavoda, in sicer se predlaga ukinitvev predhodnih soglasij k sklepanju pogodb s strani ministrstva, pristojnega za gospodarstvo. Nadzor nad stanjem državnih blagovnih rezerv pa se bo vršil prek mesečnih poročil o stanju državnih blagovnih rezerv, ki jih bo zavod moral pošiljati ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, in prek pogodbe o financiranju gospodarskih javnih služb;
- opredelitev postopka imenovanja direktorja: za imenovanje direktorja bo pristojna vlada na predlog ministra, pristojnega za gospodarstvo, sam postopek javnega natečaja pa bo v pristojnosti upravnega odbora;
- financiranje gospodarskih javnih služb je v predlogu zakona urejeno na način, da se gospodarska javna služba za blagovne rezerve financira iz proračuna, z upravljanjem s premoženjem zavoda in iz drugih virov v skladu z veljavnimi predpisi, gospodarska javna služba za varnostne zaloge pa se še naprej, kot je to urejeno v ZBR, financira iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, ki ga plačujejo uporabniki varnostnih zalog (subjekti, ki na ozemlju Republike Slovenije proizvedejo ali uvozijo več kot 25 ton nafte in naftnih derivatov na leto). Pri tem se na novo določa, da se iz tega vira financirajo vsi stroški, povezani z izvajanjem te gospodarske javne službe, vključno s stroški dela in materialnimi stroški, kar bo znižalo izdatke iz državnega proračuna za ta namen;
- postopki ravnanja v primeru manjših ali večjih motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati so sedaj urejeni v predlogu zakona in ne več v podzakonskem predpisu. Ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati se ločijo glede na čas trajanja motenj, ukrepe v primeru manjših motenj pri preskrbi bo določila vlada z uredbo, v primeru večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije pa se poleg ukrepov, ki bodo določeni v primeru manjših motenj pri preskrbi, lahko uporabi tudi sproščanje (uporaba) varnostnih zalog;
- opredeljuje se postopek uporabe varnostnih zalog; vlada s sklepom o uporabi odloči tudi o tem, ali jih upravičenci prejmejo na podlagi posodbene ali na podlagi prodajne pogodbe;
- opredelitev intervencijskega načrta, ki se uporabi v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije in se izvaja skupaj z zgoraj navedenimi ukrepi;
- opredelitev koordinacijske in posvetovalne skupine za načrtovanje in delovanje v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi, pri čemer bo podrobnejše naloge skupine, postopke in načrte posameznih deležnikov opredeljeval intervencijski načrt.

Ureditev glede prenosa Direktive 2009/119/ES ostaja enaka, kot je bila prenesena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 83/12). Direktiva 2009/119/ES določa obveznosti držav članic Evropske unije glede vzdrževanja obveznih zalog nafte in naftnih derivatov ter vzpostavitev postopkov in ukrepov za ublažitev posledic v primeru večjih motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati. Direktiva 2009/119/ES je nadomestila vso veljavno zakonodajo Evropske unije na tem področju (direktivi Sveta 2006/67/ES in 73/238/EGS ter Sklep Sveta 68/416/EGS), njen namen pa je bil izboljšati delovanje mehanizmov na področju vzpostavljanja in vzdrževanja zalog nafte in naftnih derivatov na ravni celotne Evropske unije ter zagotoviti preskrbo z nafto in naftnimi derivati tudi v primeru izrednih razmer.

S predlogom zakona se ureja tudi izvajanje Uredbe 2018/1999/EU, ki določa spremembo Direktive 2009/119/ES v delu, ki se nanaša na letno poročanje iz drugega odstavka 6. člena Direktive 2009/119/ES.

6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

V skladu s predlogom Zakona o državnih blagovnih rezervah se storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv izvaja kot gospodarska javna služba, ki se financira s sredstvi iz državnega proračuna, s sredstvi, pridobljenimi z upravljanjem premoženja zavoda in iz drugih virov v skladu z veljavnimi predpisi. Vlada Republike Slovenije s programom državnih blagovnih rezerv med drugim podrobneje določa vrste in količine državnih blagovnih rezerv ter vire financiranja in obseg posameznih virov. S predlogom zakona se tudi ohranja veljavnost programa, ki ga je vlada sprejela na podlagi Zakona o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12).

Za potrebe izvajanja gospodarske javne službe oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv so v državnem proračunu za leto 2023 in 2024 na proračunskih postavkah Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport že zagotovljena potrebna sredstva, in sicer za leto 2023 v višini 11.700.969,00 EUR in za leto 2024 v višini 13.300.000,00 EUR.

V Petletnem programu blagovnih rezerv za obdobje od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2028 je za namen izvajanja rednih nalog Zavoda RS za blagovne rezerve in za oblikovanje novih zalog blaga glede na potrebe in predloge resornih ministrstev, predvideno, da se iz proračuna Republike Slovenije zagotovi pravice porabe tudi za obdobje po sprejetem proračunu za leto 2024, in sicer:

- izvajanje rednih nalog (pokrivanje stroškov dela in materialnih stroškov ter stroške vzdrževanja, oblikovanja, obnavljanja in dopolnjevanja):
 - v letu 2025: 13.504.816 EUR
 - v letu 2026: 13.743.941 EUR
 - v letu 2027: 14.004.299 EUR
 - v letu 2028: 14.252.335 EUR

- oblikovanje novih zalog blaga v skladu s potrebami in predlogi resornih ministrstev:
 - v letu 2025: 5.434.795 EUR
 - v letu 2026: 3.967.925 EUR
 - v letu 2027: 6.314.965 EUR
 - v letu 2028: 5.954.965 EUR.

Finančne posledice bodo glede na leto 2024, višje v letu 2025 in nadaljnjih letih, zaradi predlogov novih nabav resornih ministrstev. Povečanje sta predlagala Ministrstvo za obrambo (dokup/obnova materialnih sredstev za nastanitev, dokup/nabava RKB opreme) in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (za nabavo tekočine AdBlue).

Finančna sredstva za leto 2025 in nadaljnja leta bodo načrtovana v skladu s proračunskimi možnostmi v okviru proračuna Republike Slovenije.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	0	0	18.939.611	17.711.866
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
MGTŠ	2130-17-0007 Oblikovanje, vzdrževanje in dopolnjevanje ZBR	231591 Obnavljanje in dopolnjevanje blagovnih rezerv	8.600.969,00	10.000.000,00
MGTŠ	2111-11-0056 Oblikovanje in izvajanje politike preskrbljenosti trga in DBR	231590 Zavod RS za blagovne rezerve	3.100.000,00	3.300.000,00
SKUPAJ			11.700.969,00	13.300.000,00
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov. 				
II. Finančne posledice za državni proračun				
Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:				
<ul style="list-style-type: none"> – proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep, – projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in – proračunske postavke. 				
Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.				

--

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani: /

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

Datum objave: Predlog zakona je bil dne 9. januarja 2023 v okviru javne obravnave objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport in na Državnem portalu Republike Slovenije, eUprava v rubriki e-demokracija z rokom za predložitev predlogov in pripomb do 9. februarja 2023.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

Mnenja, predloge in pripombe so dali: Trgovinska zbornica Slovenije.

Upoštevani so bili:

- **v celoti,**
- večinoma,
- delno
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Trgovinska zbornica Slovenije je predlagala črtanje določb predloga zakona, ki določajo, da morajo gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji in se ukvarjajo z dejavnostjo prodaje naftnih derivatov v Republiki Sloveniji, zagotavljati komercialne zaloge naftnih derivatov, ki ustrezajo za pet dni njihove povprečne dnevne prodaje v Republiki Sloveniji v preteklem koledarskem letu. Pripomba Trgovinske zbornice Slovenije je bila upoštevana.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA

Matjaž Han
minister

ZAKON O DRŽAVNIH BLAGOVNIH REZERVAH**I. UVOD****1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA**

Področje blagovnih rezerv je trenutno urejeno z Zakonom o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12; v nadaljnjem besedilu: ZBR). Na podlagi ZBR so bili sprejeti še podzakonski akti, in sicer:

- Uredba o določitvi in načinu obračunavanja posebnega nadomestila za izvrševanje gospodarske javne službe oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov (Uradni list RS, št. 96/99, 29/00, 102/00, 85/01, 39/03, 55/04, 26/06, 41/08, 34/09, 22/10, 39/15 in 39/19),
- Uredba o postopkih ravnanja v primeru motenj in nestabilnosti na trgu pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati (Uradni list RS, št. 33/13 in 9/15),
- Pravilnik o obrazcu za posredovanje podatkov, ki so potrebni za določanje vrste in količine obveznih rezerv nafte in njenih derivatov ter za prijavo o članarini (Uradni list RS, št. 59/04, 57/15 in 57/19),
- Pravilnik o izračunavanju in poročanju o stanju rezerv nafte in naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 102/12, 11/15 in 25/19) in
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju naftnih derivatov za državne blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 53/02).

V sistemu zagotavljanja osnovne preskrbe z živilskim in neživilskim blagom pri večjih motnjah in nestabilnostih na trgu sta na začetku za izvajanje gospodarske javne službe oblikovanja in uporabe blagovnih rezerv, vključno z obveznimi rezervami nafte in naftnih derivatov, delovala dva javna gospodarska zavoda: Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve, ki je bil ustanovljen s Sklepom o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda za blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 72/95), in Zavod Republike Slovenije za obvezne rezerve nafte in njenih derivatov, ki je bil ustanovljen s Sklepom o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda za obvezne rezerve nafte in njenih derivatov (Uradni list RS, št. 98/99).

V letu 2009 so bile sprejete spremembe in dopolnitve ZBR, in sicer je bil ključni razlog racionalizacija delovanja sistema zagotavljanja osnovne preskrbe z živilskim in neživilskim blagom pri večjih motnjah in nestabilnostih na trgu, saj je šlo pri obeh zavodih za enako statusno obliko, podobno delovno področje in isto resorno ministrstvo. Na podlagi sprememb in dopolnitev ZBR je bilo tako za namen izvajanja gospodarske javne službe na področju blagovnih rezerv določeno, da se kot posebna gospodarska javna služba v okviru blagovnih rezerv zagotavlja oblikovanje obveznih rezerv nafte in njenih derivatov. Posebno gospodarsko javno službo oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov tako izvaja Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve (v nadaljnjem besedilu: zavod), kar je bilo določeno tudi s Sklepom o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda za blagovne rezerve (Uradni list RS 104/09). Ustanoviteljica zavoda je Republika Slovenija. Zavod je z delovanjem pričel že v letu 1996 in je pravni naslednik Direkcije Republike Slovenije za blagovne rezerve, z dnem 1. januarja 2010 pa je pričel izvajati tudi posebno gospodarsko javno službo oblikovanja obveznih rezerv nafte in naftnih derivatov. Zavod sedaj tako izvaja dve gospodarski javni službi, in sicer gospodarsko javno službo oblikovanja in uporabe blagovnih rezerv ter gospodarsko javno službo oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov.

Blagovne rezerve se oblikujejo za zagotavljanje potreb osnovne preskrbe pri večjih motnjah in nestabilnostih na trgih, ob naravnih in drugih nesrečah večjega obsega in v vojni. Osnovna preskrba po ZBR je preskrba z osnovnimi živilni in neživilskimi proizvodi, ki so nujno potrebni za življenje ljudi, ter strateškimi surovinami in reprodukcijskimi materiali, ki so potrebni za zagotavljanje proizvodnje ali ki so posebnega pomena za obrambo države. ZBR določa okvirna izhodišča glede obveznosti in pravic države pri programiranju blagovnih rezerv ter pri zagotavljanju storitev na področju oblikovanja in uporabe blagovnih rezerv. S programom oblikovanja blagovnih rezerv, ki se sprejme za obdobje petih let, pa Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) določa cilje, ki naj bodo doseženi do konca določenega petletnega obdobja. Vlada tako določa, da bo zavod za potrebe osnovne preskrbe v načrtovanem petletnem obdobju oblikoval zaloge osnovnih živilni in neživilskih proizvodov. V petletnih programih je poudarek na vzdrževanju in dopolnjevanju zalog blaga, ki povečujejo varnost prebivalstva. Veljavni petletni program je sprejet za obdobje od leta 2019 do leta 2023. Težišče oblikovanja blagovnih rezerv je usmerjeno v oblikovanje primernih zalog življenjsko pomembnih proizvodov (živilni osnovne preskrbe, proizvodov za potrebe humane medicine in veterine, proizvodov za zaščito, reševanje in pomoč ter drugega blaga) kakor tudi v oblikovanje obveznih zalog nafte in naftnih derivatov, tako da se zagotavlja najmanj 90-dnevna preskrba in ohranja skladiščne zmogljivosti tako, da zagotavljajo Republikli Sloveniji največjo možno varnost.

Če ni prehranske varnosti, to pomeni tudi del tveganja za nacionalno varnost Republike Slovenije, kar zahteva vzpostavitev mehanizmov celovitega odzivanja in obvladovanja pojavov nevarnosti ter vzpostavitev sistemov preventivnega ukrepanja države. Med tovrstne ukrepe spada tudi zagotavljanje blagovnih rezerv, saj so blagovne rezerve vir za zagotavljanje potreb osnovne preskrbe prebivalcev in vzdrževanje ustrezne stopnje preskrbljenosti v času trajanja večjih motenj in nestabilnosti na trgu, ob naravnih in drugih nesrečah večjega obsega ter v vojni. Blagovne rezerve v takšnih izrednih okoliščinah tako predstavljajo eno izmed temeljnih orodij zagotavljanja družbene in posameznikove socialne ter ekonomske blaginje in varnosti.

Gospodarska rast se v zadnjih letih v Republikli Sloveniji vztrajno dviguje. Republika Slovenija trenutno z domačo pridelavo ne pokriva vseh svojih potreb po kmetijsko-živilskih proizvodih. Kmetijstvo kot panoga in s tem preskrba s hrano se spopada s številnimi izzivi. Pomembna je stabilna prehranska veriga in s tem zagotavljanje razpoložljivosti, dostopnosti in uporabe hrane za vse prebivalce Republike Slovenije. Z namenom zagotavljanja prehranske varnosti v izrednih okoliščinah so v okviru blagovnih rezerv oblikovane zaloge različnih živilskih proizvodov (žita in proizvodi iz žit, meso in mesni izdelki, mleko, sir, sladkor, olje, sol, voda), ki omogočajo odziv države v primeru izrednih okoliščin.

Glede na navedeno je treba zagotoviti ustrezno raven zalog blagovnih rezerv, ki bi se lahko uporabile v primeru izrednih okoliščin. Zaloge živilni so oblikovane za 60-dnevno osnovno preskrbo prebivalstva. V Republikli Sloveniji je preskrba s pomembnejšimi živilni dobra in nemotena. Preskrba Republike Slovenije pa je v veliki meri odvisna od uvoza, zato je še posebej pomembna dosegljivost blagovnih rezerv vsem prebivalcem. V primeru izrednih okoliščin se v skladu s predlogom zakona lahko intervenira z blagovnimi rezervami. Stopnje samooskrbe s pomembnejšimi kmetijskimi proizvodi so bile v letu 2022 pri pšenici 52 %, koruzi 96 %, krompirju 36 %, zelenjavi 38 %, sadju 29 %, mleku 130 %, govejemu mesu 116 %, perutninskem mesu 109 %, jajcih 94 % in prašičjem mesu 41 %. Republika Slovenija je torej samozadostna pri preskrbi z mlekom in relativno samozadostna pri preskrbi z mesom, preskrba s koruzo je relativno samozadostna, pridelek pšenice pa zadostuje za dobro polovico porabe. Preskrba s pomembnejšimi prehralnimi artikli v Republikli Sloveniji tako ni problematična, obstajajo pa potencialna tveganja v primeru izrednih okoliščin. Prav tako je Republika Slovenija pri preskrbi prebivalstva v celoti odvisna od uvoza sladkorja in jedilnega olja, precej pa tudi od uvoza soli za prehrano.

Preskrba z zdravili in medicinskim materialom za potrebe humane medicine ter veterinarskimi zdravili je v Republiki Sloveniji dobra in v normalnih razmerah ne prihaja do večjega pomanjkanja blaga na trgu. Kljub temu so tudi na tem področju zaloge pri veletrgovcih in distributerjih oblikovane največ za nekaj dni preskrbe, saj se oskrbujejo po načelu vsakodnevnega naročanja in čim manjšega oblikovanja nerentabilnih trgovinskih zalog.

Ranljivost Republike Slovenije zaradi naravnih in drugih nesreč, terorističnih in drugih asimetričnih groženj narekuje tudi oblikovanje ustreznih zalog proizvodov za nemoteno preskrbo ob naravnih nesrečah ter izrednem in vojnem stanju, ki je vezano zlasti na zagotavljanje sredstev in opreme stacionarija za namestitve poškodovanih, sredstev in opreme za potrebe ukrepanja ob naravnih in drugih nesrečah ter sredstev in opreme za osebno in kolektivno zaščito.

Poleg tega dosedanje izkušnje in statistični podatki kažejo, da se naravne in druge velike nesreče kot posledica geografskih, poselitvenih in drugih značilnosti državnega ozemlja ter širše podnebnih sprememb in globalizacije na ozemlju Republike Slovenije pojavljajo vedno pogosteje in povzročajo veliko materialno škodo. Najpogostejše tovrstne nesreče so predvsem neurja s točo in močnim vetrom, poplave in plazovi, suša, visok sneg, žled, požari, potresi in množične prometne nesreče. Potencialno nevarnost predstavljajo tudi možne večje tehnološke nesreče, na primer jedrska nesreča v Nuklearni elektrarni Krško, poplave ob poružitvah jezov na vodnih akumulacijah, epidemije nalezljivih bolezni pri ljudeh in živalih in podobno. V pripravah na obvladovanje posledic nesreč se pozornost namenja tudi čezmejnemu učinkom nesreč, nepredvidenim migracijam prebivalstva in drugim oblikam. Mnoge izmed navedenih nesreč se lahko z ustrežno organiziranostjo ter ustreznimi preventivnimi in drugimi ukrepi preprečijo, predvsem pa je pomembno, da se lahko z ustrežno organiziranostjo in pripravljenostjo zmanjšajo in ublažijo tudi njihove posledice. Uspešna zaščita prebivalstva ob nesrečah je zato odvisna od tega, kako dobro je Republika Slovenija pripravljena na hitro in učinkovito preskrbo ogroženega in prizadetega prebivalstva, k čemur spada tudi kakovostna in učinkovita popolnjenost državnih blagovnih rezerv z materialnimi sredstvi za zaščito, reševanje in pomoč.

Poleg zalog osnovnih živil je izrednega pomena za celotno gospodarstvo in gospodinjstva tudi varnost preskrbe trga z naftnimi derivati. Slovenija je bila pred letom 1990 kot sestavni del SFRJ vključena v jugoslovanski sistem oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov. Kljub pomembnosti blagovnih rezerv je bil v Republiki Sloveniji šele leta 1995 sprejet ustrezeni Zakon o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 60/95), ki je vključeval tudi obveznost zagotavljanja rezerv nafte in naftnih derivatov. Zaradi same pomembnosti zalog nafte in naftnih derivatov za normalno delovanje gospodarstva ter prilagoditve slovenske zakonodaje evropski je bil leta 1999 sprejet Zakon o dopolnitvah zakona o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 38/99; ZBR-A), s katerim je bil za izvajanje posebne gospodarske javne službe oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov ustanovljen Zavod Republike Slovenije za obvezne rezerve nafte in njenih derivatov, ki se je nato s 1. januarjem 2010 pripojil k Zavodu Republike Slovenije za blagovne rezerve.

Sredstva za financiranje Zavoda Republike Slovenije za obvezne rezerve nafte in njenih derivatov so se pridobivala iz dveh virov. Prvi, večji del, je predstavljalo posebno nadomestilo za izvajanje gospodarske javne službe, ki so ga kot obvezno nadomestilo plačevali uporabniki, drugi del financiranja pa so predstavljala najeta posojila Zavoda Republike Slovenije za obvezne rezerve nafte in njenih derivatov. Tudi v predlogu zakona kot vir financiranja za izvajanje gospodarske javne službe oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog naftne in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: varnostne zaloge) ostaja nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog, ki ga plačujejo uporabniki varnostnih zalog, prav tako pa lahko zavod v skladu z zakonom, ki ureja javne finance, najema posojila.

V sodobnem, vedno hitreje razvijajočem se svetu so vse pogostejše nepredvidljive in nestabilne razmere, ki so velikokrat vzrok za najrazličnejše izredne okoliščine. Na področju energije nafta pomeni visok odstotek porabe svetovne primarne energije. To je tudi razlog, da države namenjajo veliko pozornost obveznim zalogam nafte in naftnih derivatov ter izdelavi in izpopolnjevanju ustreznega sistema delovanja v izrednih razmerah. Najpomembnejši in hkrati temeljni zakon, ki regulira področje energetike v Republiki Sloveniji, je Energetski zakon (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS). Za varnost preskrbe z nafto in naftnimi derivati je v Sloveniji odgovorno ministrstvo, pristojno za gospodarstvo (Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport), nosilec energetske politike v Republiki Sloveniji pa je Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo.

V letu 2021 je bila po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije energetska odvisnost Republike Slovenije 47,3 %. Pri tem naftni derivati predstavljajo 31 % v energetske bilanci Republike Slovenije, preskrba pa je v celoti odvisna od njihovega uvoza. Večinski delež naftnih derivatov se porabi v prometu, nekaj naftnih derivatov se porabi za ogrevanje in proizvodnjo električne energije, manjši del pa v kmetijstvu, predelovalni industriji, gradbeništvu ter za preostalo rabo. Zato je varnost preskrbe trga z naftnimi derivati izrednega pomena za celotno gospodarstvo in gospodinjstva. Zaradi vedno večje globalne povezanosti sveta je transport osrednja dejavnost, ki povezuje vse segmente našega življenja – gospodarsko, socialno in okoljsko dejavnost. Naftni derivati so tako v današnjem času neločljivo povezani z vsemi dejavnostmi sodobnega človeka.

Postopno se uporaba naftnih derivatov za proizvodnjo električne in toplotne energije zamenjuje z drugimi vrstami energentov, predvsem z obnovljivimi viri, kot so zemeljski plin, energenti iz lesne biomase in bioplin. V prometu se raba naftnih derivatov nadomešča z električno energijo (e-mobilnost), v manjšem deležu pa tudi z zemeljskim in utekočinjenim naftnim plinom. Butično se uvajajo tudi drugi alternativni viri energije, kot so vodik, fotovoltaika in drugi testni energenti. Povečuje se okoljska ozaveščenost, sprejemajo pa se tudi vedno strožji okoljski predpisi. Zaradi tega se uvajajo novejšje, energetske manj potratne tehnologije ter učinkovita raba energije. Kljub želji po zmanjšanju odvisnosti od naftnih derivatov in zmanjšanju njihove rabe pa trenutno razpoložljive tehnologije, možnosti in razpoložljiva finančna sredstva ne zagotavljajo drastičnega zmanjšanja porabe naftnih derivatov in njihove nadomestitve.

Zanesljiva, stalna in gospodarna preskrba trgov z naftnimi derivati in zemeljskim plinom je neločljivo povezana z zanesljivimi, stalnimi in ekonomsko upravičenimi zgoraj naštetimi aktivnostmi naftne panoge. Vsaj tri četrtine do zdaj znanih svetovnih nahajališč surove nafte je na politično nestabilnih območjih. Države uvoznice nafte in naftnih derivatov so se pričele združevati v Mednarodni agenciji za energijo (IEA) in vzpostavljati sistem za učinkovito odzivanje na motnje pri preskrbi trgov z nafto in naftnimi derivati ter s tem sistem za zmanjšanje posledic motenj. Del tega sistema so tudi minimalne obvezne varnostne zaloge, ki jih morajo oblikovati in vzdrževati države članice Evropske unije. Mednarodna agencija za energijo (IEA) tudi nenehno spremlja razmere na trgih nafte in naftnih derivatov ter izvaja usposabljanja in vaje usklajenega skupnega ukrepanja v primeru pomanjkanja. Tudi Evropska unija je vzpostavila podoben sistem in ga z Direktivo Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 265 z dne 9. 10. 2009, str. 9; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/119/ES) večinoma uskladila s sistemom Mednarodne agencije za energijo (IEA).

Tudi Republika Slovenija je vpeta v globalizacijo in mednarodne aktivnosti. Za samostojno delovanje gospodarstva je nujno, da imamo razvit celovit sistem državnih blagovnih rezerv kot tudi sistem za delovanje v izrednih razmerah. S pridružitvijo Evropski uniji v letu 2004 je Republika Slovenija prevzela obvezo sodelovanja v mednarodnem sistemu za odzivanje na motnje pri preskrbi trgov s surovo nafto in naftnimi derivati. Zato je Republika Slovenija v nacionalno

zakonodajo prenesla določbe Direktive 2009/119/ES, ki je na področju zagotavljanja zanesljivosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati ob motnjah pri preskrbi nadomestila Direktivo Sveta 2006/67/ES z dne 24. julija 2006 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 217 z dne 8. 8. 2006, str. 8) in je pričela veljati s 1. januarjem 2013. Ključni elementi, ki jih vzpostavlja Direktiva 2009/119/ES, so:

- mehanizem solidarnosti med državami članicami Evropske unije;
- vzpostavitev učinkovitega in preglednega mehanizma vzdrževanja varnostnih zalog ter njihove razpoložljivosti;
- zблиžanje sistema Mednarodne agencije za energijo (IEA) in Evropske unije;
- poenoteno poročanje in strog nadzor nad stanjem zalog nafte in naftnih derivatov;
- enotni način izračunavanja obveznih minimalnih varnostnih zalog in vzdrževanih zalog nafte in naftnih derivatov;
- izdelava načrtov učinkovitega ukrepanja (mehanizmov omejevanja porabe in sproščanja varnostnih zalog) v primeru motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati ter njihovo izvajanje.

Cilj vzdrževanja zalog nafte in naftnih derivatov je zagotavljanje nemotene preskrbe z nafto in naftnimi derivati za ublažitev posledic v primeru večjih motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati. To je mogoče zagotoviti le tako, da imamo na ozemlju Republike Slovenije in tudi širše, na območju Evropske unije, vedno na voljo fizične zaloge nafte in naftnih derivatov, ki bodo operativne v primeru izrednih razmer. Prav tako je pomembno, da imamo pripravljene ustrezne intervencijske načrte za sproščanje zalog nafte in naftnih derivatov, ki bodo omogočili zagotavljanje nemotene preskrbe z nafto in naftnimi derivati.

Z zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 83/12) so se v pravni red Republike Slovenije prenesle določbe Direktive 2009/119/ES, s čimer so se vzpostavili postopki in ukrepi za dodatno krepitev sistema vzdrževanja minimalnih zalog nafte in naftnih derivatov na ozemlju Republike Slovenije in na ravni celotne Evropske unije ter za ublažitev posledic v primeru večjih motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati. Cilj določb Direktive 2009/119/ES je bil vzpostaviti mehanizem za izredne razmere, če bi se preskrba s surovo nafto ali naftnimi derivati v posamezni državi članici Evropske unije in na območju celotne Evropske unije nenadno občutno zmanjšala. V ta namen morajo imeti države članice Evropske unije izdelane krizne oziroma intervencijske načrte in učinkovite postopke za hitro in pregledno sprostitev zalog nafte in naftnih derivatov v izrednih razmerah.

Vse države članice Evropske unije morajo vzdrževati skupne zaloge nafte in naftnih derivatov za najmanj 90 dni povprečnega dnevnega neto uvoza ali za 61 dni povprečne dnevne domače porabe, glede na to, katera količina je večja. Republika Slovenija je s postopnim oblikovanjem obveznih zalog nafte in naftnih derivatov dosegla zahtevano raven že leta 2005, ko je dosegla raven zalog nafte in naftnih derivatov, ki ustreza povprečnemu dnevnetemu neto uvozu za 90 dni. Od takrat Republika Slovenija svojo obvezo glede minimalne količine zalog nafte in naftnih derivatov skladno z določbami Direktive 2009/119/ES ves čas izpolnjuje.

Za popolno izvajanje Direktive 2009/119/ES sta bila poleg sprememb in dopolnitev ZBR sprejeta tudi naslednja izvršilna predpisa:

- Pravilnik o izračunavanju in poročanju o stanju rezerv nafte in naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 102/12, 11/15 in 25/19; v nadaljnjem besedilu: pravilnik) in
- Uredba o postopkih ravnanja v primeru motenj in nestabilnosti na trgu pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati (Uradni list RS, št. 33/13 in 9/15; v nadaljnjem besedilu: uredba).

Pravilnik določa metode in postopke izračunavanja količin obveznih in posebnih rezerv nafte in naftnih derivatov, načine vodenja, roke ter način dostave seznamov in statističnih poročil o obveznih in posebnih rezervah nafte in naftnih derivatov Evropski komisiji v skladu z Direktivo

2009/119/ES. Namen pravilnika je zagotoviti enotno metodologijo za izračunavanje in poročanje o stanju obveznih in posebnih rezerv nafte in naftnih derivatov Evropski komisiji ter s tem omogočiti boljši in poenoten nadzor nad stanjem rezerv nafte in naftnih derivatov na celotnem območju Evropske unije.

S sprejetjem uredbe se je prenesla določba 20. člena Direktive 2009/119/ES, ki določa obveznosti držav članic Evropske unije glede vzdrževanja obveznih zalog nafte in naftnih derivatov ter vzpostavitve postopkov in ukrepov za ublažitev posledic v primeru večjih motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati. Uredba predpisuje postopke, merila in organizacijske ukrepe, ki jih je treba sprejeti v primeru motenj in nestabilnosti pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati na ozemlju Republike Slovenije ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije o sproščanju obveznih rezerv nafte in naftnih derivatov. V skladu z Direktivo 2009/119/ES se tako na trgu Republike Slovenije in na celotnem območju Evropske unije sprejmejo načrti, ki bi jih posamična država članica Evropske unije izvajala ob težavah s preskrbo z nafto in naftnimi derivati. Gre za sprejetje poenotenih organizacijskih ukrepov, ki bi jih bilo treba izvajati ob morebitnih izrednih razmerah.

Prav tako je z Direktivo 2009/119/ES okrepljeno spremljanje vzdrževanja zalog nafte in naftnih derivatov. Direktiva 2009/119/ES namreč zavezuje države članice Evropske unije, da sprejmejo vse ukrepe, s katerimi bo okrepljeno spremljanje vzdrževanja zalog nafte in naftnih derivatov. Vzpostavljena je podrobna evidenca obveznih zalog nafte in naftnih derivatov, prav tako pa se pooblaščenim predstavnikom Evropske unije omogoča, da njihovo stanje kadar koli preverijo.

Zaloge nafte in naftnih derivatov se v skladu z Direktivo 2009/119/ES lahko hranijo kjer koli v Evropski uniji, pogoj je, da so fizično dostopne in na voljo v celoti. Za hranjenje zalog nafte in naftnih derivatov v drugi državi članici Evropske unije, na primer kjer se te zaloge nafte in naftnih derivatov nahajajo, je treba predhodno pridobiti soglasje države članice Evropske unije, v kateri se te zaloge nafte in naftnih derivatov hranijo, in države članice Evropske unije, za katero se te zaloge nafte in naftnih derivatov hranijo.

Odločitev o novem zakonu je bila sprejeta, ker so se skozi leta razmere na trgu spremenile in je glede na izkušnje preteklih let nastala potreba po novi ureditvi državnih blagovnih rezerv.

Predlog zakona v delu, ki se nanaša na vzdrževanje minimalnih zalog surove nafte in naftnih derivatov, sledi ciljem Direktive 2009/119/ES, da se zagotavlja visoka stopnje varnosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati z zanesljivimi in preglednimi mehanizmi, ki temeljijo na solidarnosti med državami članicami Evropske unije, da se vzdržujejo minimalne zaloge surove nafte in/ali naftnih derivatov ter da se vzpostavijo proceduralna sredstva, potrebna za odpravljanje morebitnega resnega pomanjkanja nafte in naftnih derivatov. Direktiva 2009/119/ES se uporablja od 14. septembra 2009, države članice Evropske unije pa so jo morale v nacionalno zakonodajo prenesti do 31. decembra 2012.

Poleg Direktive 2009/119/ES se s predlogom zakona ureja tudi izvajanje Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21.12.2018, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/1999/EU), ki določa spremembo Direktive 2009/119/ES v delu, ki se nanaša na letno poročanje (drugi odstavek 6. člena Direktive 2009/119/ES).

Predlog zakona določa okvirna izhodišča glede obveznosti in pravic države pri načrtovanju državnih blagovnih rezerv. Predlog zakona jasno določa namen blagovnih rezerv, ki se oblikujejo za zagotavljanje potreb osnovne preskrbe, kadar je to potrebno, v primeru naravnih, ekoloških, industrijskih ali drugih nesreč, v primeru kriznih razmer, vojnega ali izrednega stanja, v primeru drugih izrednih razmer, ko je ogrožen javni red Republike Slovenije, ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali, v skladu s predpisi s področja zdravstva, ali v primeru pomanjkanja blaga na trgu, kadar ni možnosti preskrbe z ustreznim nadomestnim blagom. Prav tako se blagovne rezerve lahko uporabijo za nujno pomoč drugim državam v primeru, da gre za naravne, ekološke, industrijske ali druge nesreče, ali v primeru, ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali. Storitve oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe državnih blagovnih rezerv izvaja zavod. Tudi petletni program oblikovanja državnih blagovnih rezerv za obdobje od 2019 do 2023 je pripravljen tako, da je poudarek na vzdrževanju in dopolnjevanju zalog blagovnih rezerv, ki povečujejo varnost prebivalstva. S petletnim programom oblikovanja državnih blagovnih rezerv za obdobje od 2019 do 2023 je vlada določila cilje, ki naj bi bili doseženi do konca leta 2023. Zavod je pri oblikovanju, skladiščenju, vzdrževanju in uporabi državnih blagovnih rezerv osredotočen na optimizacijo (gospodarnost) in varnost državnih blagovnih rezerv, transparentnost poslovanja in racionalnost porabe finančnih virov.

Viri, potrebni za oblikovanje in vzdrževanje državnih blagovnih rezerv, ki jih hrani zavod, se uvrščajo v globalni okvir sredstev za celovito odzivanje države ob naravnih in drugih nesrečah večjega obsega ter drugih izrednih okoliščinah pri preskrbi z osnovnimi živilni in neživilskimi proizvodi, ki so nujno potrebni za življenje ljudi, ter strateškimi surovinami in reprodukcijskimi materiali, ki so potrebni za zagotavljanje ključnih dejavnosti družbe. Državne blagovne rezerve v razmerah varnostnih groženj in nesamozadostnosti tako predstavljajo eno izmed temeljnih orodij zagotavljanja družbene in posameznikove socialne ter ekonomske blaginje in varnosti.

2. CILJI, NAČELA IN POGLABITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Ker so se skozi leta razmere na trgu spremenile in glede na izkušnje preteklih let, je nastala potreba po novi ureditvi državnih blagovnih rezerv, zato se v predlogu novega zakona ureja načrtovanje, financiranje, oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporaba državnih blagovnih rezerv (blagovnih rezerv za osnovno preskrbo in varnostnih zalog) ter način izvajanja storitev gospodarske javne službe. Temeljni cilj predloga zakona je, da se natančno opredeli namen državnih blagovnih rezerv, ki se delijo na blagovne rezerve za osnovno preskrbo (v nadaljnjem besedilu: blagovne rezerve) in na varnostne zaloge. S predlogom zakona se urejata gospodarska javna služba oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv ter gospodarska javna služba oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog, prav tako pa se ureja tudi način izvajanja gospodarskih javnih služb, financiranje izvajanja storitev gospodarske javne službe ter načrtovanje državnih blagovnih rezerv.

V delu, ki se nanaša na blagovne rezerve, so ključni cilji:

- nemotena preskrba prebivalcev z živilskimi proizvodi v primeru naravnih, ekoloških, industrijskih ali drugih nesreč, v primeru kriznih razmer, vojnega ali izrednega stanja, v primeru drugih izrednih razmer, ko je ogrožen javni red Republike Slovenije, ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali, v skladu s predpisi s področja zdravstva, ali v primeru pomanjkanja blaga na trgu, kadar ni možnosti preskrbe z ustreznim nadomestnim blagom;
- da se vzdržujejo in dopolnjujejo zaloge blagovnih rezerv, kar povečuje varnost prebivalstva;
- da se dosega prehranska varnost, ki je ključna strateška dobrina, ki mora biti dostopna vsem prebivalcem.

V delu, ki se nanaša na vzdrževanje minimalnih zalog nafte in naftnih derivatov, cilji ostajajo enaki, kot so bili že v letu 2012, ko so se v slovenski pravni red prenašale določbe Direktive 2009/119/ES. Temeljni cilj v tem delu je prilagoditev slovenskega pravnega reda s pravom Evropske unije, ki državam članicam Evropske unije nalaga obveznosti glede vzdrževanja minimalnih zalog nafte in/ali naftnih derivatov. S tem se zagotavljajo tudi pogoji, da se v primeru izrednih razmer na svetovnem trgu zagotovi stabilen vir za preskrbo domačega trga. Cilji prenosa Direktive 2009/119/ES na področju obveznih zalog nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji in na območju celotne Evropske unije so naslednji:

- zagotovitev trajnih skupnih varnostnih zalog na območju celotne Evropske unije, ki so najmanj enake količini 90-dnevnega povprečnega dnevnega neto uvoza ali 61-dnevne povprečne dnevne domače porabe, glede na to, katera količina je večja;
- izboljšanje obstoječih pravil za učinkovito in usklajeno odzivanje vseh držav članic Evropske unije na morebitne motnje pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati na ozemlju Republike Slovenije ali na območju Evropske unije;
- izboljšanje zakonodajnega okvira in različnih vidikov skladiščenja zalog nafte in naftnih derivatov s spodbujanjem držav članic Evropske unije, da ustanovijo osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, pri čemer je glavni namen osrednjega organa za vzdrževanje varnostnih zalog pridobivanje, vzdrževanje in prodaja varnostnih zalog za lastne namene ali za namene izpolnjevanja mednarodnih sporazumov o vzdrževanju zalog nafte in naftnih derivatov;
- zagotavljanje absolutne razpoložljivosti varnostnih zalog;
- izboljšanje razpoložljivosti in preglednosti varnostnih zalog, zlasti v zvezi njihovo lokacijo, količino in lastništvom, s čimer se bo povečala zanesljivost sistema v kriznih razmerah;
- vzpostavitev enotnih mehanizmov za poročanje Evropski komisiji o stanju varnostnih zalog v posamezni državi članici Evropske unije, s poudarkom na strožjem vodenju evidenc in nadzoru, da se varnostne zaloge ne bi uporabljale v tržne namene;
- vzpostavitev in priprava ustreznih intervencijskih načrtov in ukrepov v primeru občutnega zmanjšanja dobave nafte ali naftnih derivatov in oblikovanje enotnih postopkov odzivanja in ukrepov v primeru izrednih razmer na ozemlju Republike Slovenije ali na območju celotne Evropske unije;
- vzpostavitev mehanizma solidarnosti med državami članicami Evropske unije.

Drugi cilji predloga zakona, ki so povezani s temeljnim ciljem, so še:

- energetska pomembnost nafte in naftnih derivatov;
- namen zagotovitve vsaj začasne lastne energetske neodvisnosti;
- nujnost zagotovitve državnih blagovnih rezerv;
- zagotovitev stabilnega vira za preskrbo domačega trga;
- prilagoditev slovenskega pravnega reda pravu Evropske unije, ki državam članicam Evropske unije nalaga oblikovanje varnostnih zalog;
- racionalizacija in optimizacija delovanja sistemov in procesov dela na področju osnovne preskrbe z živilskim in neživilskim blagom glede na namen državnih blagovnih rezerv.

2.2 Načela

Predlog zakona upošteva in temelji na oziroma uresničuje zlasti naslednja načela:

- načelo zagotavljanja varnosti preskrbe v Republiki Sloveniji;
- načelo zagotavljanja energetske neodvisnosti Republike Slovenije;
- načelo večje gospodarnosti in zmanjševanja upravnih bremen;
- načelo stroškovne učinkovitosti in racionalizacije;
- načelo doseganja večje preglednosti;
- načelo učinkovitosti izmenjave informacij med pristojnimi organi v sistemu državnih blagovnih rezerv;

- načelo solidarnosti, ki se navezuje na delovanje Republike Slovenije kot posamične države članice v okviru trga nafte in naftnih derivatov celotne Evropske unije in v odnosu do drugih držav članic Evropske unije v primeru dejanske mednarodne odločitve o dajanju zalog nafte in naftnih derivatov v promet zaradi izrednih razmer. Republika Slovenija si na podlagi načela solidarnosti z drugimi državami članicami Evropske unije prizadeva za vzpostavitev sistema za izboljšanje varnosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru motenj pri preskrbi s poudarkom na vzdrževanju minimalnih varnostnih zalog ter na vzpostavitvi preglednih mehanizmov in načinov vzpostavljanja varnostnih zalog.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Predlog ZDBR ureja:

- načrtovanje državnih blagovnih rezerv;
- gospodarsko javno službo oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv;
- gospodarsko javno službo oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog;
- način izvajanja storitev gospodarskih javnih služb;
- financiranje izvajanja storitev gospodarske javne službe.

Ključne spremembe glede na veljavni ZBR:

- delitev državnih blagovnih rezerv na blagovne rezerve in na varnostne zaloge;
- natančneje je opredeljen namen blagovnih rezerv glede na izkušnje preteklih let:
 - o uporabljajo se le v primeru izrednih zakonsko določenih dogodkov (naravne, ekološke, industrijske ali druge nesreče, krizne razmere, vojno ali izredno stanje, druge izredne razmere, ko je ogrožen javni red Republike Slovenije, ogroženost javnega zdravja ljudi in zdravja živali, v skladu s predpisi s področja zdravstva, pomanjkanje blaga na trgu, kadar ni možnosti preskrbe z ustreznim nadomestnim blagom);
 - o temu služijo tudi opredelitve uporabljenih izrazov, ki do zdaj niso bili opredeljeni;
- dodana je pravna podlaga za uporabo blagovnih rezerv kot nujno pomoč drugim državam v primeru naravnih in drugih nesreč ter ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali;
- načrtovanje in uporaba državnih blagovnih rezerv:
 - o sprejemanje programa in odločanje o uporabi je še naprej v pristojnosti vlade; predlog poda ministrstvo, pristojno za gospodarstvo;
 - o večja teža pri načrtovanju državnih blagovnih rezerv se daje resornim ministrstvom, ki spremljajo stanje na trgu na svojem področju dela in lažje podajo oceno o vrstah in količinah blaga, ki naj se hrani v državnih blagovnih rezervah;
 - o predlog zakona natančneje določa postopek uporabe državnih blagovnih rezerv. Določeno je, da se vse pobude za uporabo državnih blagovnih rezerv na ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, posredujejo prek resornih ministrstev. Določena je tudi obvezna vsebina same pobude;
 - o določena je tudi vsebina sklepa o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv, ki med drugim vsebuje tudi odločitev o zagotovitvi sredstev za plačilo davčnih obveznosti v primeru neodplačne uporabe blagovnih rezerv in odločitev o ureditvi pravnega statusa uporabljenih blagovnih rezerv;
 - o v okoliščinah, ko so ogrožena življenja ali premoženje ali bi lahko nastala večja škoda, lahko o uporabi blagovnih rezerv odloči tudi minister, pristojen za gospodarstvo, brez pooblastila vlade. S tem se zagotavlja hitrejše odzivanje na krizne razmere v izjemnih primerih;

- ureja se poseben postopek prodaje stvarnega premoženja države, ki predstavlja državne blagovne rezerve, kot izjema od določb predpisov, ki urejajo ravnanje s stvarnim premoženjem Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti;
 - skladiščenje in vzdrževanje blagovnih rezerv in varnostnih zalog:
 - o določajo se izjeme od rednega vzdrževanja blagovnih rezerv pred iztekom roka uporabnosti: možnost prodaje blagovnih rezerv najboljšemu ponudniku, možnost določitve obveznega odkupa blagovnih rezerv za pravne osebe javnega prava in možnost neodplačne razdelitve blagovnih rezerv pravnim osebam javnega prava – pri tem vlada sprejme tudi sklep o zagotovitvi sredstev za plačilo davčnih obveznosti;
 - o določa se, da se lahko pogodba o vzdrževanju in skladiščenju blagovnih rezerv in varnostnih zalog skleneta največ za obdobje 10 let z namenom zagotavljanja stabilnosti zalog;
- sprememba načina nadzora nad poslovanjem zavoda:
 - o predlaga se ukinitvev predhodnih soglasij k sklepanju pogodb s strani ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, saj se pridobitev soglasja resornega ministrstva ne zahteva od nobenega izvajalca gospodarskih javnih služb. Na podlagi črtanja predhodnih soglasij bo celoten postopek oblikovanja državnih blagovnih rezerv v pristojnosti zavoda;
 - o nadzor nad stanjem državnih blagovnih rezerv se bo izvajal prek mesečnih poročil o stanju blagovnih rezerv, ki jih bo zavod moral pošiljati ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, in prek pogodbe o financiranju gospodarskih javnih služb;
- opredelitev postopka imenovanja direktorja:
 - o za imenovanje direktorja bo pristojna vlada na predlog ministra, pristojnega za gospodarstvo;
 - o sam postopek javnega natečaja bo v pristojnosti upravnega odbora;
- financiranje gospodarskih javnih služb:
 - o gospodarska javna služba storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv se financira iz proračuna, z upravljanjem premoženja zavoda in iz drugih virov v skladu z veljavnimi predpisi;
 - o gospodarska javna služba storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog se še naprej financira iz nadomestila, ki ga plačujejo uporabniki gospodarske javne službe (subjekti, ki na ozemlje Republike Slovenije uvozijo več kot 25 ton nafte na leto). Pri tem se na novo določa, da se iz tega vira financirajo vsi stroški, povezani z izvajanjem te gospodarske javne službe, vključno s stroški dela in materialnimi stroški, kar bo znižalo izdatke iz državnega proračuna za ta namen;
- postopki ravnanja v primeru manjših ali večjih motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati so zdaj urejeni v predlogu zakona in ne več v podzakonskem predpisu:
 - o ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati se ločijo glede na čas trajanja motenj (do sedem dni – manjša motnja);
 - o ukrepi v primeru manjših motenj pri preskrbi so ukrepi za uvedbo omejitev porabe nafte in naftnih derivatov, ukrepi za spodbuditev povečanja proizvodnje in uvoza nafte in naftnih derivatov, določitev obveznosti nekaterih podjetij, da si morajo ustvariti zaloge določenih vrst nafte in naftnih derivatov, ter izvedba začasnih lokacijskih premikov skladiščenih naftnih derivatov, pri čemer se količine ne smejo znižati, in jih bo določila vlada z uredbo;
 - o v primeru večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije se poleg ukrepov, ki bodo določeni v primeru manjših motenj pri preskrbi, uporabi sproščanje (uporaba) varnostnih zalog;
 - o natančno se opredeljuje postopek uporabe varnostnih zalog, pri čemer vlada s sklepom o uporabi odloči tudi, ali se dajo varnostne zaloge v uporabo na podlagi prodajne ali posojilne pogodbe;
 - o ministrstvo, pristojno za energetiko, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, zavodom in drugimi resornimi ministrstvi izdela intervencijski načrt, ki

- se uporabi v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije;
 - o z intervencijskim načrtom se določi tudi koordinacijska in posvetovalna skupina za načrtovanje in delovanje v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi;
- določa se podrobnejša ureditev glede prenesenih nalog v zvezi z upravljanjem varnostnih zalog, in sicer:
 - o zavod lahko prenese svoje naloge v zvezi z upravljanjem varnostnih zalog na drugo državo članico Evropske unije, kjer so te varnostne zaloge skladiščene, ob predhodnem soglasju ministra, pristojnega za gospodarstvo;
 - o zavod lahko za drugo državo članico Evropske unije vzdržuje varnostne zaloge po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za gospodarstvo;
 - o potrebno je predhodno soglasje ministra, pristojnega za gospodarstvo, če na ozemlju Republike Slovenije druga država članica Evropske unije prenese naloge na gospodarski subjekt.

V predlogu zakona v zvezi s prenosom Direktive 2009/11/ES še vedno ostajajo enake poglavitne rešitve, kot so bile prenesene v slovenski pravni red z ZBR, in sicer:

- poenotenje zakonodajnih okvirjev na področju nafte in naftnih derivatov na območju Evropske unije:
 - o izboljšanje in poenotenje različnih vidikov prakse skladiščenja zalog nafte in naftnih derivatov v Evropski uniji;
 - o vzpostavitev preglednih mehanizmov, temelječih na solidarnosti med državami članicami Evropske unije, za odpravljanje morebitnega resnega pomanjkanja nafte in naftnih derivatov zaradi izrednih razmer;
- zagotavljanje večje razpoložljivosti varnostnih zalog in posledično hitrejši odziv na izredne razmere, ki bi zahtevale sproščanje teh varnostnih zalog z ustanovitvijo osrednjih organov za vzdrževanje varnostnih zalog, ki so lastniki varnostnih zalog in katerih ključne naloge so vzdrževanje, prodaja in pridobivanje varnostnih zalog. Naloge osrednjega organa v Republiki Sloveniji že opravlja zavod;
- možnost vzpostavljanja t. i. posebnih zalog nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: posebne zaloge);
- obvezno poročanje Evropski komisiji o stanju varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov in omogočanje predstavnikom Evropske komisije, da pregledajo pripravljenost države na izredne razmere.

b) Način reševanja:

- vprišanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom

V predlogu zakona je spremenjena struktura poglavij. Predlog zakona ima devet poglavij. Predlagana struktura je bolj pregledna in združuje v posameznih poglavjih določila, vezana na istovrstno vsebino.

V prvem poglavju o splošnih določbah je poleg definicij izrazov določeno tudi, da se s predlogom zakona v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2009/119/ES in da se s predlogom zakona ureja tudi izvajanje Uredbe 2018/1999/EU. V prvem poglavju je natančno določen tudi namen državnih blagovnih rezerv, in sicer posebej namen blagovnih rezerv ter namen varnostnih zalog. Prav tako se s prvim poglavjem ureja opredelitev gospodarske javne službe ter razmerje do nekaterih drugih predpisov.

Drugo poglavje je namenjeno zavodu, ki je pristojen za državne blagovne rezerve, to je Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve, ki izvaja obe gospodarski javni službi, in sicer gospodarsko javno službo storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih

rezerv ter gospodarsko javno službo storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog. V tem poglavju so določbe, ki se nanašajo na zavod, in sicer je določeno, da je ustanoviteljica zavoda Republika Slovenija, da ustanoviteljske obveznosti in pravice izvršuje vlada in da ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, opravlja dela, ki so potrebna za izvrševanje pravic in obveznosti vlade. Prav tako so določeni organi zavoda (upravni odbor in direktor) in opredeljen je postopek imenovanja in razrešitve direktorja zavoda.

Drugo poglavje podrobneje ureja tudi financiranje zavoda, in sicer je financiranje ločeno glede na posamezno gospodarsko javno službo. Gospodarska javna služba storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv se financira s sredstvi državnega proračuna, s sredstvi, pridobljenimi z upravljanjem premoženja, in iz drugih virov v skladu z veljavnimi predpisi. Financiranje gospodarske javne službe storitve oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog pa se financira iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog. Ob tem je določeno, da direktor upravnemu odboru v sprejetje predloži interni akt, ki določa način razdelitve skupnih stroškov zavoda, ki so povezani z izvajanjem obeh gospodarskih javnih služb. Poleg navedenega se v drugem poglavju urejajo tudi najemanje posojil, donacije, vodenje računovodstva, ravnanje s presežkom prihodkov nad odhodki, lastništvo sredstev, obremenitev in odtujitev premoženja, prepoved izvršbe na državne blagovne rezerve ter dopustnost omejitev lastninske pravice na nepremičnem premoženju zavoda.

Tretje poglavje ureja sestavo in načrtovanje državnih blagovnih rezerv. Državne blagovne rezerve oblikuje zavod. Vlada sprejme program državnih blagovnih rezerv za obdobje petih let. Trenutno je veljaven program za obdobje od 2019 do 2023, v katerem je poudarek na vzdrževanju in dopolnjevanju zalog državnih blagovnih rezerv, ki povečujejo varnost prebivalstva. Težišče oblikovanja državnih blagovnih rezerv je usmerjeno v oblikovanje zalog življenjsko pomembnih proizvodov, in sicer prehranskih živil osnovne preskrbe, energentov, proizvodov za potrebe zdravstva in veterine, sredstev in opreme za dopolnitev stacionarija za namestitve poškodovanih ter sredstev za osebno in kolektivno zaščito. Obvezne zaloge nafte in naftnih derivatov pa v programskem obdobju 2019–2023 sledijo uresničevanju zastavljenih ciljev tako, da se za zagotavljanje varne preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru motenj pri preskrbi oblikuje ciljna struktura varnostnih zalog v višini in na način, da je v skladu z zahtevami Evropske unije in Mednarodne agencije za energijo (IEA), kar omogoča ustrezno razpoložljivost nafte in naftnih derivatov v primeru izrednih razmer. Tako so v okviru državnih blagovnih rezerv oblikovane zaloge različnih živilskih (žita in proizvodi iz žit, meso in mesni izdelki, mleko, sir, sladkor, olje, sol, voda) in neživilskih proizvodov (proizvodi za potrebe humane medicine, proizvodi za potrebe veterine, proizvodi za zaščito in reševanje) ter varnostne zaloge, ki omogočajo odziv države v primeru izrednih okoliščin.

Četrto poglavje ureja prodajo državnih blagovnih rezerv. Zaradi specifičnosti državnih blagovnih rezerv se glede prodaje državnih blagovnih rezerv ne uporablja Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti, razen splošnih načel, temveč se v Zakonu o državnih blagovnih rezervah ureja poseben postopek. Določa se način opredelitve državnih blagovnih rezerv v prodajni pogodbi, določitev orientacijske vrednosti ter podrobneje urejata postopek prodaje državnih blagovnih rezerv po metodi javnega zbiranja ponudb in postopek prodaje državnih blagovnih rezerv po metodi sklenitve neposredne pogodbe. Določena je tudi prepoved ustanavljanja predkupne pravice na državnih blagovnih rezervah.

Peto poglavje podrobneje ureja blagovne rezerve, in sicer skladiščenje, vzdrževanje, uporabo ter nadomestitev blagovnih rezerv. Predlog zakona tudi podrobneje ureja resorne organe, ki lahko podajo pobudo za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv, vsebino pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv, postopek odločanja o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv ter postopek uporabe blagovnih rezerv.

Šesto poglavje ureja varnostne in posebne zaloge. Ker Republika Slovenija nima lastne proizvodnje (črpanje) surove nafte in ne industrije za njeno predelavo (rafinerije), mora zagotavljati minimalne varnostne zaloge v višini najmanj 90-dnevnega povprečnega dnevnega neto uvoza preteklega leta. Zavod zagotavlja tri glavne vrste naftnih derivatov, in sicer NMB 95, DG in KOEL, saj so to derivati, ki imajo v celotni porabi naftnih derivatov v Republiki Sloveniji več kot 90-% delež. Šesto poglavje vsebuje določbe glede oblikovanja, skladiščenja in vzdrževanja varnostnih in posebnih zalog, določbe glede postopkov ravnanja v primeru manjših ali večjih motenj pri preskrbi, določbe glede prenesenih nalog ter določbe glede poročanja Evropski komisiji, statističnih poročil, vzpostavitve sistema ter seznamov varnostnih in posebnih zalog, ki jih mora Republika Slovenija vzdrževati.

V sedmem poglavju je urejen nadzor nad stanjem državnih blagovnih rezerv, in sicer ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, izvaja nadzor nad stanjem državnih blagovnih rezerv. Nad izvajanjem določenih določb predloga zakona inšpekcijski nadzor izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije, v preostalem delu pa nadzor izvaja ministrstvo, pristojno za gospodarstvo.

Osmo poglavje vsebuje kazenske določbe, deveto poglavje pa prehodne in končne določbe.

- vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati

Predlog zakona določa tudi sprejetje štirih podzakonskih predpisov, tako vlade kot tudi ministra, pristojnega za gospodarstvo.

Podzakonski predpisi vlade so naslednji:

- vlada z uredbo določi varnostne zaloge, za katere se plačuje nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog, višino nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, način njegovega obračunavanja in plačevanja ter obrazec, na katerem morajo uporabniki varnostnih zalog zavodu sporočiti podatke, ki so potrebni za obračun nadomestila za oblikovanje zalog in za prijavo o letnem nadomestilu za oblikovanje varnostnih zalog (drugi, tretji in četrti odstavek 53. člena predloga zakona);
- vlada z uredbo določi ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi (peti odstavek 56. člena predloga zakona).

Podzakonski predpisi ministra, pristojnega za gospodarstvo, pa so:

- minister predpiše metode in postopke za izračun količin varnostnih ter posebnih zalog, ki jih je treba vzdrževati, izračun povprečnega dnevnega neto uvoza, izračun povprečne dnevne domače porabe ter standarde in normative s področja skladiščenja in vzdrževanja varnostnih zalog (50. člen predloga zakona).

Z dnem uveljavitve predloga zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski predpisi, ki se uporabljajo do uveljavitve novih, in sicer:

- Pravilnik o izračunavanju in poročanju o stanju rezerv nafte in naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 102/12, 11/15 in 25/19);
- Uredba o postopkih ravnanja v primeru motenj in nestabilnosti na trgu pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati (Uradni list RS, št. 33/13 in 9/15);
- Uredba o določitvi in načinu obračunavanja posebnega nadomestila za izvrševanje gospodarske javne službe oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov (Uradni list RS, št. 96/99, 29/00, 102/00, 85/01, 39/03, 55/04, 26/06, 41/08, 34/09, 22/10, 39/15 in 39/19);
- Pravilnik o obrazcu za posredovanje podatkov, ki so potrebni za določanje vrste in količine obveznih rezerv nafte in njenih derivatov ter za prijavo o članarini (Uradni list RS, št. 59/04, 57/15 in 57/19);

- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju naftnih derivatov za državne blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 53/02).

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije in veljavnim pravnim redom Evropske unije. S predlogom zakona se v pravni red Republike Slovenije prenašata:

- Direktiva Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 265 z dne 9. 10. 2009, str. 9) in
- Izvedbena direktiva Komisije (EU) 2018/1581 z dne 19. oktobra 2018 o spremembi Direktive Sveta 2009/119/ES v zvezi z metodami izračunavanja obveznosti vzdrževanja zalog (UL L št. 263 z dne 22. 10. 2018, str. 57).

Namen Direktive 2009/119/ES, ki nadomešča vso veljavno zakonodajo Evropske unije na tem področju, in sicer Direktivo Sveta 73/238/EGS z dne 24. julija 1973 o ukrepih za ublažitev učinkov težav pri preskrbi s surovo nafto in naftnimi derivati, Direktivo Sveta 2006/67/ES z dne 24. julija 2006 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov in Odločbo Sveta 68/416/EGS z dne 20. decembra 1968 o sklenitvi in izvajanju posameznih sporazumov med vladami v zvezi z obveznostjo držav članic, da vzdržujejo minimalne zaloge surove nafte in/ali naftnih derivatov, je izboljšanje delovanja mehanizmov na področju varnostnih zalog ter ublažitev posledic, ki bi jih imelo morebitno pomanjkanje nafte in naftnih derivatov v primeru izrednih razmer.

S predlogom zakona se ureja tudi izvajanje Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1).

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom in splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava ter mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

č) Usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je pretežno usklajen z deležniki, na katere se predpis nanaša. Večjih nerešenih vprašanj ni.

Predlagatelj pri pripravi zakona ni neposredno sodeloval z znanstvenimi in strokovnimi institucijami.

Pri pripravi predloga zakona je sodeloval Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve. Prav tako je usklajevanje predloga zakona potekalo v okviru javne obravnave.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Zakon ima finančne posledice za državni proračun. Z izvajanjem gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv je v veljavnem državnem proračunu za leto 2023 predvidenih 11.700.969,00 EUR, v sprejetem državnem proračunu za leto 2024 pa je predvidenih 13.300.000,00 EUR.

Zakon nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva dodatne porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet, zato v že sprejetem državnem proračunu dodatnih sredstev ni treba zagotoviti.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Proučitev ureditve sistema preskrbe z živilskim in neživilskim blagom, vključno z varnostnimi zalogami, v drugih državah članicah Evropske unije kaže, da so sistemi v državah članicah Evropske unije organizacijsko in funkcionalno lahko organizirani v okviru ministrstev, pristojnih za notranje zadeve, gospodarstvo, energijo ali preskrbo s hrano, v mnogih primerih pa tudi kot posebne skupne ali ločene agencije oziroma zavodi na ravni vlade posamezne države članice Evropske unije.

Sistem blagovnih rezerv, kot ga poznamo v Republiki Sloveniji, s celovito sistemsko in organizacijsko strukturo v glavnem obstaja v državah srednje in vzhodne Evrope, kjer je bil že v preteklosti pogojevan s konceptom totalne obrambe in vseobsegajočega planiranja sistema nacionalne varnosti in obrambe, zlasti za odziv na vojaške grožnje. V državah zahodne Evrope sistemi blagovnih rezerv niso institucionalizirani preko vladnih agencij ali zavodov, temveč že iz preteklosti temeljijo na poglobljenem javno-zasebnem partnerstvu ter sodelovanju in soodgovornosti zasebnega sektorja pri zagotavljanju celovite varnosti prebivalcev in obrambe države.

Ureditev v posameznih državah članicah Evropske unije je odvisna od položaja in umestitve sistema kriznega upravljanja v nacionalni varnostni sistem in gospodarsko strukturo posamezne države članice Evropske unije. Nekaterne države članice Evropske unije z visoko razvitim sistemom kriznega upravljanja (Finska, Češka) združujejo sistema preskrbe z živilskim in neživilskim blagom znotraj enotne organizacijske strukture, ne glede na različne vire in načine zagotavljanja finančnih sredstev za njihovo oblikovanje in vzdrževanje. Enotna organizacijska struktura omogoča celostno odzivanje na izredne okoliščine, racionalizacijo finančnih sredstev ter kadrovskih, materialnih in logističnih virov za organizacijo sistema in izvajanje priprav za morebitno odzivanje na izredne okoliščine. V drugem primeru pa države članice Evropske unije sistema preskrbe z živilskim in neživilskim blagom, vključno z varnostnimi zalogami, obravnavajo ločeno, zlasti zaradi razvoja posameznih sistemov v različnih časovnih obdobjih ter specifičnih zahtev in oblik gospodarske strukture in upravljanja posameznih sistemov.

Za vse pristope k oblikovanju sistemov varnosti preskrbe v izrednih okoliščinah z živilskim in neživilskim blagom, vključno z energenti (še posebej nafto in naftnimi derivati), pa velja, da imajo vlade posameznih držav članic Evropske unije absolutni nadzor nad oblikovanjem politike ter upravljanjem in razpolaganjem z blagovnimi rezervami.

Predlog zakona je v celoti usklajen z evropskim pravnim redom, saj v slovenski pravni red prenaša Direktivo 2009/119/ES, ki določa obveznosti držav članic Evropske unije glede vzdrževanja varnostnih zalog ter vzpostavitev postopkov in ukrepov za ublažitev posledic v primeru motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati. Prav tako se s predlogom zakona ureja izvajanje Uredbe (EU) 2018/1999.

V nadaljevanju je predstavljena ureditev v drugih pravnih sistemih na področju blagovnih rezerv in na področju vzdrževanja varnostnih zalog.

5.1 ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Področje blagovnih rezerv:

Nemčija nima enotnega sistema preskrbe v kriznih razmerah, ki bi organizacijsko in funkcionalno povezoval različna področja preskrbe znotraj ene organizacijske pravne entitete.

Preskrbo z živilskim in neživilskim blagom osnovne preskrbe urejata Zakon o preskrbi z živili (Ernährungsvorsorgegesetz vom 20. August 1990 (BGBl. I S. 1766), zuletzt geändert durch Artikel 186 der Verordnung vom 31. Oktober 2006 (BGBl. I S. 2407)) in Zakon o zagotavljanju hrane (Ernährungssicherstellungsgesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 27. August 1990 (BGBl. I S. 1802), zuletzt geändert durch Artikel 182 der Verordnung vom 31. Oktober 2006 (BGBl. I S. 2407)), ki opredeljujeta sistem preskrbe v razmerah, kadar je pokritje potreb po življenjsko pomembnih proizvodih v večjih delih ozemlja resno ogroženo in te ogroženosti ni možno rešiti s tržnimi ukrepi oziroma jih ni možno rešiti pravočasno ali jih je možno rešiti samo z nesorazmernimi sredstvi. Sistem preskrbe v kriznih razmerah je v času priprav v celoti prepuščen tržnim načelom in varovanju konkurenčnosti, v primeru nastopa kriznih razmer pa se le-ta regulira z oblastnimi posegi in ukrepi, ki usmerjajo povpraševanje, spodbujajo uvoz in njegovo diverzifikacijo, preusmerjajo produkcijo, omejujejo promet z določenim blagom glede na količino ali kakovost, določajo posebne pogoje za promet s posameznim blagom ali vrstami blaga, določajo obveznosti, da se morajo dati v promet določene količine ali vrste blaga in da ga morajo podjetja dati na razpolago ali dobaviti določenim uporabnikom ali uporabnikom po določenem vrstnem redu, ter določajo obveznosti, da si morajo določena podjetja in proizvajalci ustvariti rezerve in v njih hraniti določene količine in vrste blaga.

Področje vzdrževanja varnostnih zalog:

Zvezna republika Nemčija ima področje vzdrževanja varnostnih zalog urejeno z Zakonom o spremenjeni različici Zakona o vzdrževanju zalog nafte, o spremembi Zakona o zbiranju informacij na področju naftne industrije in o spremembi Zakona o energetiki (Gesetz zur Neufassung des Erdölbevorratungsgesetzes, zur Änderung des Mineralölstatutengesetzes und zur Änderung des Energiewirtschaftsgesetzes). Z navedenim zakonom je v nacionalni pravni red prenesla Direktivo 2009/119/ES, in sicer podobno, kot imamo to urejeno v Republiki Sloveniji. Zakon je stopil v veljavo 1. 4. 2012 in z njim so bile v celoti prenesene nove določbe Direktive 2009/119/ES, istočasno pa so bili prilagojeni tudi vsi podzakonski akti, ki se nanašajo na vzdrževanje varnostnih zalog (Statut Združenja za skladiščenje nafte in njenih derivatov, Statut o članarini, Uredba o glasovalni pravici članov združenja ...). V zakonu so tako opredeljene naloge Združenja za skladiščenje nafte in njenih derivatov, člani, organi in statut združenja, gospodarsko upravljanje (prispevki), postopek sproščanja varnostnih zalog, nadzor ter obveznost poročanja in obveščanja. Osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog je Združenje za skladiščenje zalog nafte in njenih derivatov (Der Erdölbevorratungsverband – EBV), ki je neposredni zvezni subjekt javnega prava. Z zakonom je bila na novo določena definicija izračuna višine obveznosti in izračuna količin varnostnih zalog, ki se po novem izračunavata v ekvivalentu surove nafte. Uvaja se tudi možnost posebnih zalog, začasnega prenosa obveznosti vzdrževanja varnostnih zalog na gospodarske subjekte ter natančno določata višina in način najema delegiranih zalog. Zakon tudi določa sprostitev varnostnih zalog, in sicer opredeljuje naloge zveznega ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, obveščanje Evropske komisije o sprostitvi varnostnih zalog ter obveznost priprave in vzdrževanja intervencijskih načrtov ter organizacijskih ukrepov v primeru večje motnje pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati. Določeno je tudi, da se sredstva, ki so potrebna za izvajanje nalog Združenja za skladiščenje zalog nafte in njenih derivatov, zagotavljajo s prispevki njegovih članov, katerih podrobnejša vsebina je urejena s statutom. Zakon vsebuje tudi obveznost glede poročanja, in sicer obveznost predložitve seznama varnostnih zalog Evropski komisiji in stalno posodabljanje popisa svojih varnostnih zalog ter vodenje seznama varnostnih zalog, ki

omogočajo nadzor in preglednost nad varnostnimi zalogami. Opredeljeno je tudi mesečno poročanje združenja Zveznemu uradu za gospodarstvo in nadzor, in sicer za vsak pretekli mesec o svojih varnostnih zalogah ob koncu meseca.

5.2 LATVIJA

Področje vzdrževanja varnostnih zalog:

Latvija je v nacionalni pravni red Direktivo 2009/119/ES prenesla podobno kot Republika Slovenija. Gre za spremembe energetskega zakona (Enerģētikas likums — Legal act: Likums; Official Journal: Latvijas Vēstnesis, number: 273/275 (1334/1336), Publication date: 22/09/1998, Entry into force: 06/10/1998; Reference: (MNE(2011)52515)) in več področnih podzakonskih aktov. Ministrstvo za gospodarstvo je osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, ki skrbi za pridobivanje, vzdrževanje in prodajo varnostnih zalog.

Vzdrževanje varnostnih zalog je tako v pristojnosti Ministrstva za gospodarstvo kot osrednjega organa za vzdrževanje varnostnih zalog. Varnostne zaloge pristojno ministrstvo kupuje od gospodarskih subjektov, podjetja, od katerih se varnostne zaloge kupujejo, pa so izbrana na podlagi javnega razpisa. Potrebna sredstva za nakup varnostnih zalog so zagotovljena prek dajatev.

5.3 REPUBLIKA IRSKA

Področje vzdrževanja varnostnih zalog:

Direktivo 2009/119/ES je Republika Irska prenesla v nacionalni pravni red s spremembami in dopolnitvami Zakona o nacionalni agenciji za naftne rezerve (National Oil Reserves Agency Act, Number 7 of 2007). Funkcijo osrednjega organa za vzdrževanje varnostnih zalog in funkcijo pridobivanja, vzdrževanja in prodaje varnostnih zalog opravlja Nacionalna agencija za naftne rezerve (National Oil Reserve Agency — NORA), ki je bila ustanovljena z zakonom leta 2007 kot državna agencija pod okriljem Ministrstva za komunikacije, energijo in naravne vire. Določbe zakona so glede zagotovitve nacionalnih strateških zalog nafte in naftnih derivatov, njihovega lastništva, lokacije skladiščenja in financiranja večinoma ostale nespremenjene oziroma so se le uskladile z določbami Direktive 2009/119/ES. Tako kakor Republika Slovenija ima tudi NORA v lasti večino svojih varnostnih zalog, majhen odstotek pa ima tudi v obliki komercialnih zalog. NORA svoje obveznosti glede vzdrževanja varnostnih zalog večinoma izpolnjuje na Irskem, v tujini (v drugih državah članicah Evropske unije) in v obliki delegiranih zalog.

5.4 AVSTRIJA

Področje ureditve blagovnih rezerv:

Podlaga za ureditev pristojnosti in sistemsko ureditev preskrbe z osnovnimi živili za primer kriznih razmer, naravnih nesreč in drugih izrednih okoliščin predstavlja Zakon o gospodarjenju z živili iz leta 1997. Pristojnost za usmerjanje kriznih ukrepov in s tem pristojnost za pripravo zalog hrane za krizne razmere ima Ministrstvo za kmetijstvo, regije in turizem. Za realizacijo ukrepov pa je pristojna Agrarmarkt Austria (AMA), ki je bila ustanovljena kot državna institucija z zveznim zakonom in je pravna oseba javnega prava. Kot posvetovalno telo je bil ustanovljen Usmerjevalni odbor, v katerem sodeluje tudi Avstrijska gospodarska zbornica.

Področje vzdrževanja varnostnih zalog:

Erdöl-Lagergesellschaft m.b.H. (ELG) – Zavod za obvezne rezerve nafte in njenih derivatov je osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog. Kot tak ima pomembno vlogo pri izpolnjevanju zavez države glede 90-dnevnih varnostnih zalog in tako ohranja varnost oskrbe z energijo v izrednih razmerah.

Zavod za obvezne rezerve nafte in njenih derivatov nima državnega statusa tako kot Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve ali Erdoelbevorratungsverband (EBV) v Nemčiji, temveč ima zasebni status – osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog mora biti kapitalska družba s sedežem v Avstriji, katere poslovni namen je prevzem obveznosti vzdrževanja varnostnih zalog. Družba mora imeti nadzorni svet, katerega člana morata biti predstavnik Ministrstva za gospodarstvo ter predstavnik Združenja za trgovanje z energijo. V primeru ustvarjenega dobička sme družba dobiček uporabiti izključno za oblikovanje ali krepitev lastniškega kapitala. Družba ne sme opravljati poslov, ki neposredno ali posredno ne služijo poslovnemu namenu družbe.

Pravna podlaga za dejavnost družbe je Erdölbevorrattungsgesetz 2012 – Zakon o vzdrževanju zalog nafte iz leta 2012, ki zahteva hranjenje minimalnih varnostnih zalog, ki ustrezajo 90-dnevni povprečni dnevni neto uvozu. S tem zakonom se je prenesla tudi Direktiva 2009/119/ES. Vzdrževanje varnostnih zalog se doseže tako, da se uvozniki surove nafte, naftnih derivatov, biogoriv ali surovin za neposredno proizvodnjo biogoriv (zavezanci za vzdrževanje varnostnih zalog) zavežejo, da imajo zaloge, ki ustrezajo 25 % njihovega uvoza, kot obvezne varnostne zaloge, kar pomeni, da morajo zavezanci za vzdrževanje varnostnih zalog 25 % uvoza zadržati v državi kot obvezne varnostne zaloge).

Zavezanec za vzdrževanje varnostnih zalog ima na izbiro naslednje možnosti za izpolnitev obveznosti vzdrževanja varnostnih zalog:

- sam vzdržuje oziroma hrani varnostne zaloge,
- dva ali več zavezancev skupaj vzdržujejo varnostne zaloge,
- zavezanec da varnostne zaloge v vzdrževanje nekemu tretjemu zasebnemu podjetju, vendar morajo biti te količine v lasti zavezanca, ali
- obveznost vzdrževanja varnostnih zalog prevzame imetnik skladišča (v celoti ali deloma), pri čemer imetnik skladišča za izvajanje te dejavnosti potrebuje dovoljenje ministra za gospodarstvo, saj so določeni pogoji, ki jih mora imetnik skladišča izpolnjevati, da pridobi to dovoljenje.

5.5 BOLGARIJA

Področje ureditve blagovnih rezerv in vzdrževanja varnostnih zalog:

Bolgarska vladna agencija Državne rezerve in zaloge za vojno (fltp^KaBeH pe3epB h 3anacn/State Reserve and War-time Stocks) je odgovorna za izvajanje politike varne preskrbe v kriznih razmerah s celotnim spektrom blagovnih rezerv, vključno s strateškimi energenti, kot so nafta in njeni derivati. Z zakonom so ji podeljene pristojnosti oblikovanja, vzdrževanja, obnavljanja in uporabe državnih blagovnih rezerv in zalog, posebej oblikovanih za vojno v skladu z nacionalnimi varnostnimi interesi in odločitvijo vlade.

Pomembnejše blago v državnih blagovnih rezervah so nafta in njeni derivati, strateške kemikalije, prehrabno blago, izdelki in polizdelki, železove in neželezove kovine, posamezni pomembnejši nadomestni deli, les in papir, zdravila in medicinski pripomočki, gospodinjski aparati ter orodje.

Sistem je reguliran z Zakonom o obveznih zalogah nafte in njenih produktov, Zakonom o državnih rezervah in zalogah, posebej oblikovanih za potrebe vojne, ter s Strukturno regulativo o oblikovanju in delovanju agencije.

Financiranje državnih blagovnih rezerv, vključno s strateškimi energenti, se zagotavlja preko državnega proračuna.

5.6 ČEŠKA REPUBLIKA

Področje ureditve blagovnih rezerv in vzdrževanja varnostnih zalog:

Uprava za državne blagovne rezerve Češke republike (Správa státních hmotných rezerv – SSHR) je centralna vladna agencija, organizirana za področje gospodarskih ukrepov za primer naravnih in drugih nesreč, za področje varnosti preskrbe z nafto in njenimi derivati ter za področje državnih blagovnih rezerv. SSHR ima tudi pristojnost operativnega delovanja v odzivih na motnje pri preskrbi z živilskim blagom, vključno z nafto in naftnimi derivati. Naloga SSHR je skladiščenje rezerv in zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s temeljnimi dobrinami, ki so nujne za zaščito javnega interesa v kriznih časih. Rezerve SSHR zajemajo kmetijske pridelke, strateške energetske surovine, kovine in industrijske materiale, toda 60 % vseh rezerv predstavljajo nafta in naftni derivati. Podlaga za krizno ukrepanje ob motnjah in nestabilnostih pri preskrbi v Češki republiki je Zakon št. 97 iz leta 1993, ki vzpostavlja SSHR in definira njeno delovanje, Zakon št. 189 iz leta 1999, ki določa pristojnosti SSHR v primeru naftne krize, in Zakon št. 241 iz leta 2000, ki definira gospodarske ukrepe za krizne razmere, vključno z oblikovanjem in uporabo državnih blagovnih rezerv. Politika odzivanja na krizne razmere je naslednja: najprej se na motnje in nestabilnosti na trgu odzove gospodarstvo, začnejo se posvetovanja in prostovoljne dejavnosti. Če bi bili ukrepi nezadostni za ureditev razmer, lahko vlada razglasi izredne razmere in odobri sprostitev posameznih ali vseh državnih blagovnih rezerv, odvisno od vrste in narave krize. Istočasno bi se glede na resnost in predvideno trajanje krize uvedli ukrepi za omejevanje povpraševanja. Sredstva za oblikovanje, obnavljanje in vzdrževanje državnih blagovnih rezerv se zagotavljajo v državnem proračunu in s sredstvi, pridobljenimi s poslovanjem z blagom.

5.7 FINSKA

Področje ureditve blagovnih rezerv in vzdrževanja varnostnih zalog:

Sistem varnosti preskrbe na nacionalni ravni je zagotovljen v javno-zasebnem partnerstvu. Aktivnosti koordinira Nacionalna agencija za preskrbo v krizi (National Emergency Supply Agency – NESAs). Na splošno so pod pojmom varnost preskrbe razumljene zmožnosti vzdrževanja temeljnih družbenih aktivnosti in kritične infrastrukture, ki je nepogrešljiva za zagotavljanje varnosti življenjskih pogojev prebivalcev, ter vzdrževanje temeljnih funkcij družbe in krepitev materialnih pogojev za učinkovito nacionalno obrambo v primerih resnih motenj in drugih kriznih situacij.

Finski model varnosti preskrbe z živilskim in neživilskim blagom, vključno z nafto in naftnimi derivati, temelji na sodelovanju med javnim sektorjem in gospodarstvom. Priprave na odzivanje v kriznih razmerah zajemajo širok spekter nacionalnega gospodarstva in vključujejo vse gospodarske in druge dejavnosti za zagotovitev celovite varnosti preskrbe. Sistem varnosti preskrbe temelji na Zakonu o zagotavljanju nemotene preskrbe iz leta 1992 in drugih izvedbenih predpisih.

Ministrstvo za zaposlovanje in gospodarstvo je odgovorno za politiko nemotene preskrbe v običajnih in kriznih razmerah in za vzpostavljanje pogojev za delovanje sistema preskrbe v kriznih razmerah. V oblikovanje politike so vključena tudi druga ministrstva, pristojna za promet, elektronske komunikacije, notranje zadeve, obrambo, zunanje zadeve, zdravje in finance. NESA kot samostojna vladna agencija pod nadzorom Ministrstva za zaposlovanje in gospodarstvo podpira, načrtuje, vodi in koordinira razvoj aktivnosti za varnost preskrbe prebivalcev države v kriznih razmerah.

NESA upravlja Sklad za varnost preskrbe, ki predstavlja neodvisen vir financiranja izven državnega proračuna. Sklad za varnost preskrbe je namenjen za financiranje celovitega sistema varnosti preskrbe, vključno z oblikovanjem, obnavljanjem in vzdrževanjem blagovnih rezerv, kot so zaloge energetskih strateških virov, prehrabnega blaga osnovne preskrbe, zdravil in medicinskih pripomočkov ter drugega blaga v podporo nacionalni obrambi. Sredstva se v Sklad za varnost preskrbe stekajo iz nadomestil za delovanje sistema varnosti preskrbe, ki se izkazuje in plačuje v delu maloprodajne cene posameznega energenta (NMB, dizel, težko olje, električna energija, premog in zemeljski plin).

5.8 MADŽARSKA

Področje ureditve blagovnih rezerv in vzdrževanja varnostnih zalog:

Madžarska ima za potrebe preskrbe v kriznih razmerah z živilskim in neživilskim blagom ter energenti (nafta in naftni derivati, zemeljski plin) ločena organizacijska in funkcionalna sistema oblikovanja, vzdrževanja, obnavljanja in uporabe blagovnih rezerv.

Za namen upravljanja blaga osnovne preskrbe v kriznih razmerah je madžarska vlada 1. januarja 1995 ustanovila Družbo za upravljanje blagovnih rezerv (Tartalékgazdálkodási Közhaszú Társaság) kot neprofitno organizacijo. Odgovorna je zlasti za vzdrževanje in upravljanje blagovnih rezerv kot jedra ekonomske varnosti Madžarske ter za upravljanje premičnin in nepremičnin blagovnih rezerv. Oblikovane blagovne rezerve so namenjene osnovni preskrbi civilnega prebivalstva v primerih nestabilnosti in motenj na trgu, povzročenih iz številnih možnih razlogov, vključno z naravnimi in od človeka povzročenimi nesrečami. Medministrski komite za blagovne rezerve je formalna struktura, ustanovljena s strani madžarske vlade, ki odloča o količini, sestavi in uporabi vseh oblikovanih blagovnih rezerv. Družba za upravljanje blagovnih rezerv je odgovorna za nakup, skladiščenje in upravljanje blaga, kot so pšenica, moka, sladkor, semena, premog in druga materialna sredstva za potrebe obrambe in v primeru naravnih in drugih nesreč večjega obsega. Družba za upravljanje blagovnih rezerv je pristojna tudi za po potrebi interventno skladiščenje zalog pšenice. Financiranje je zagotovljeno s sredstvi državnega proračuna.

Na področju nemotene preskrbe z nafto in naftnimi derivati je za vse vidike priprav in odzivanja na krizne razmere odgovorno Ministrstvo za promet, telekomunikacije in energijo. Na podlagi zakona iz leta 1993 je bilo ustanovljeno tudi Madžarsko združenje za rezerve ogljikovodikov (Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség), ki izvaja naloge v zvezi z oblikovanjem in vzdrževanjem varnostnih zalog. Madžarsko združenje za rezerve ogljikovodikov se financira iz obveznih članarin, ki jih plačujejo podjetja, ki so obvezni člani Madžarskega združenja za rezerve ogljikovodikov na podlagi uvoženih količin nafte in njenih derivatov. V kriznih razmerah ima minister za promet, telekomunikacije in energijo obsežna pooblastila za sprejemanje odločitev o uporabi varnostnih zalog Madžarskega združenja za rezerve ogljikovodikov. Odločitve glede kriznih ukrepov se sprejemajo v posvetovanju z upravnim odborom Madžarskega združenja za rezerve ogljikovodikov, v katerem so predstavniki madžarskih in multinacionalnih naftnih družb, Ministrstva za finance ter Ministrstva za promet, telekomunikacije in energijo.

5.9 NIZOZEMSKA

Področje ureditve blagovnih rezerv in vzdrževanja varnostnih zalog:

Nizozemska ne pozna primerljivega sistema preskrbe z živilskim in neživilskim blagom v kriznih razmerah. Sistem, ki je vzpostavljen, temelji na intenzivnem sodelovanju javnega in zasebnega sektorja, v katerem je obveznost za oblikovanje blagovnih rezerv prenesena na zasebni sektor kot povečanje komercialnih zalog ter podprta z vrsto državnih vzpodbud in stimulacij. Sistem je reguliran s številnimi področnimi zakoni in v osnovi ni financiran iz državnega proračuna.

Za potrebe oblikovanja varnostnih zalog je Nizozemska z Zakonom o skladiščenju obveznih rezerv (Oil Stockpiling Act, 2001) ustanovila Centralno agencijo za skladiščenje obveznih rezerv (Centraal Orgaan Voorraad Vorming Aardolieproducten), ki je pristojna za izvajanje nalog na tem področju.

Centralna agencija za skladiščenje obveznih rezerv je neprofitna in neodvisna nacionalna organizacija, odgovorna za strateške zaloge nafte in naftnih derivatov. Njene naloge so na podlagi pooblastila in podeljenega mandata s strani Ministrstva za ekonomske zadeve nabava, prodaja in skladiščenje surove nafte in naftnih derivatov na podlagi zahtev, prevzetih s članstvom v Evropski uniji in Mednarodni agenciji za energijo. Zagotavlja potrebne količine varnostnih zalog na podlagi predpisov tako v surovi nafti kot v naftnih produktih po najnižjih možnih stroških.

Centralna agencija za skladiščenje obveznih rezerv se financira prek posebnega nadomestila, ki se določi glede na prodane količine proizvodov, ki v skladu z evropskimi direktivami spadajo v eno od skupin, za katere je treba oblikovati varnostne zaloge. Vsa podjetja, ki uvažajo surovo nafto ali naftne derivate in presežejo z zakonom določeno mejo, zapadejo pod obveznost zagotavljanja varnostnih zalog. Podjetja mesečno poročajo Ministrstvu za ekonomske zadeve o količinskem stanju zalog, ki jih skladiščijo kot varnostne zaloge. Čeprav ima gospodarstvo svetovalno vlogo in sodeluje pri pripravi in izvajanju posameznih ukrepov odzivanja na motnje in nestabilnosti na trgu (na primer sproščanje varnostnih zalog in ukrepi, vezani na rafinerijsko dejavnost), pa ne sodeluje pri sprejemanju odločitev v zvezi z varnostnimi zalogami na vladni ravni.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel posledic na področju poslovanja javne uprave ali pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel posledic za obveznosti stranke do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Sposobnost države, da se odzove na vsako morebitno motnjo pri preskrbi, mora biti del politike vsake države. Državne blagovne rezerve bodo dodatno okrepile sposobnost Republike Slovenije, da se odzove na vsako morebitno motnjo pri preskrbi, saj omogočajo pomembno varnost v primeru nenapovedanih prekinitev oskrbe. V najhujšem možnem primeru bi morala Republika Slovenija izrabiti svoje državne blagovne rezerve, da prepreči dejansko fizično pomanjkanje, ki bi ohromilo nekatere ali vse sektorje gospodarstva in ogrozilo njene vojaške zmogljivosti. V tem pogledu je ohranjanje državnih blagovnih rezerv del temeljne nacionalne varnosti in bistvenih gospodarskih interesov, ki so pomembni na ozemlju Republike Slovenije in na območju celotne Evropske unije.

Predlog zakona za gospodarstvo ne prinaša bistvenih sprememb, saj povzema ključne rešitve veljavnega ZBR. Storitve oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog se še naprej izvaja kot gospodarska javna služba, za katero skrbi zavod, in se še naprej financira iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, ki ga zavodu plačujejo uporabniki varnostnih zalog (fizične in pravne osebe, ki so v posameznem koledarskem letu proizvedle ali vnesle na ozemlje Republike Slovenije več kot 25 ton nafte in naftnih derivatov). Ker pa je nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog že všteto v prodajno ceno naftnih derivatov, ki jo uporabnikom varnostnih zalog plačajo končni uporabniki, nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog še naprej dejansko plačujejo končni uporabniki, uporabniki varnostnih zalog pa so zgolj zavezani, da prejeta sredstva pošljejo zavodu.

Zaradi kontrole točnosti poslanih podatkov in sredstev predlog zakona dodatno določa, da morajo uporabniki varnostnih zalog do 31. avgusta tekočega leta na zavod in ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, poslati izjavo neodvisnega zunanjega revizorja poslovanja uporabnika varnostnih zalog o pravilnosti izračuna, obračuna in plačila nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog za preteklo leto.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

Predlog zakona ne bo imel posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona ne bo imel posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakona bo objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport bo spremljalo izvajanje zakona in podzakonskih predpisov.

Za nadzor nad stanjem državnih blagovnih rezerv bo pristojno Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, za opravljanje revizij pravilnosti in smotrnosti poslovanja zavoda bo pristojno

Računsko sodišče Republike Slovenije, za inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona pa Tržni inšpektorat Republike Slovenije.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil dne 9. januarja 2023 v okviru javne obravnave objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport in na Državnem portalu Republike Slovenije, eUprava v rubriki e-demokracija, z rokom za predložitev predlogov in pripomb do 9. februarja 2023. V fazi javne obravnave smo prejeli pripombe Trgovinske zbornice Slovenije.

Trgovinska zbornica Slovenije je predlagala črtanje določb predloga zakona, ki določajo, da morajo gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji in se ukvarjajo z dejavnostjo prodaje naftnih derivatov v Republiki Sloveniji, zagotavljati komercialne zaloge naftnih derivatov, ki ustrezajo za pet dni njihove povprečne dnevne prodaje v Republiki Sloveniji v preteklem koledarskem letu. Pripomba Trgovinske zbornice Slovenije je bila upoštevana.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBU, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi gradiva niso sodelovali zunanji strokovnjaki.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Matjaž Han, minister za gospodarstvo, turizem in šport,
- mag. Dejan Židan, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Matevž Frangež, državni sekretar, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- mag. Karla Pinter, generalna direktorica, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, Direktorat za notranji trg,
- Franc Stanonik, sekretar, vodja Sektorja za domače storitve, Direktorat za notranji trg, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Miha Berdnik, sekretar, vodja Oddelka za blagovne rezerve, Sektor za domače storitve, Direktorat za notranji trg, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport.

II. BESEDILO ČLENOV

I. poglavje SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

Ta zakon ureja načrtovanje, financiranje, oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporabo državnih blagovnih rezerv ter način izvajanja storitev gospodarske javne službe.

2. člen (prenos direktiv in izvajanje uredb Evropske unije)

- (1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašata Direktiva Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 265 z dne 9. 10. 2009, str. 9), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1).
- (2) S tem zakonom se ureja tudi izvajanje Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1).

3. člen (pomen izrazov)

- (1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:
 1. »aditivi« so snovi, ki niso ogljikovodiki in ki se dodajajo ali primešajo derivatu, da se spremenijo njegove lastnosti;
 2. »biogorivo« je tekoče ali plinasto gorivo, ki se uporablja v prometu in je proizvedeno iz biomase, pri čemer je »biomasa« biološko razgradljivi del proizvodov, odpadkov in ostankov v kmetijstvu, vključno s snovmi rastlinskega in živalskega izvora, gozdarstvu in z njima povezanih proizvodnih dejavnosti ter biološko razgradljivi del industrijskih in komunalnih odpadkov;
 3. »blagovne rezerve« so rezerve blaga za zagotavljanje potreb osnovne preskrbe v Republiki Sloveniji v primerih iz 4. člena tega zakona;
 4. »dejanska mednarodna odločba o dajanju zalog v promet« je vsaka veljavna odločitev upravnega odbora Mednarodne agencije za energijo, katere namen je zagotoviti dajanje zalog nafte ali naftnih derivatov države članice Evropske unije v promet s sprostitvijo zalog države članice Evropske unije oziroma dodatnimi ukrepi;
 5. »delegirane zaloge« so varnostne zaloge, za katere se zakupi prednostna pravica odkupa v primeru manjših ali večjih motenj pri preskrbi;
 6. »domača poraba« so skupne količine, ki se dobavljajo znotraj Republike Slovenije za proizvodnjo energije in neenergetske rabo. Vključuje dobavo sektorju za transformacije,

- dobavo industriji, prevozu, gospodinjstvom in drugim sektorjem za končno porabo ter lastno porabo energetskega sektorja (razen goriva za rafinerije);
7. »druga nesreča« je nesreča v cestnem, železniškem in zračnem prometu, požar, rudniška nesreča, porušitev jezua, nesreča, ki jo povzročijo aktivnosti na morju, jedrska nesreča in druga ekološka ter industrijska nesreča, ki jo povzroči človek s svojo dejavnostjo in ravnanjem, pa tudi uporaba orožij ali sredstev za množično uničevanje ter teroristični napad s klasičnimi sredstvi in druge oblike množičnega nasilja;
 8. »državne blagovne rezerve« so blagovne rezerve in varnostne zaloge, katerih del so tudi posebne zaloge nafte in naftnih derivatov;
 9. »ekološka nesreča« je okoljska nesreča po predpisih, ki urejajo varstvo okolja, ki jo povzroči nenadzorovan ali nepredviden dogodek, ki je nastal zaradi posega v okolje in ki posledično ogrozi življenje ali zdravje ljudi in živali oziroma kakovost okolja;
 10. »fizična dostopnost« je ureditev za namestitve in prevoz zalog nafte in naftnih derivatov, da se zagotovi njihovo dajanje v promet ali učinkovita dobava končnim uporabnikom in trgov v rokih in razmerah, ki spodbujajo blažitev morebitnih manjših ali večjih motenj pri preskrbi;
 11. »industrijska nesreča« je dogodek, ki je ušel nadzoru pri opravljanju dejavnosti ali upravljanju sredstev za delo ter ravnanju z nevarnimi snovmi, nafto in njenimi derivati ter energetskimi plini med proizvodnjo, predelavo, uporabo, skladiščenjem, pretovarjanjem, prevozom ali odstranjevanjem, katerega posledica je ogrožanje življenja ali zdravja ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja. Industrijska nesreča je tudi večja nesreča po predpisih, ki urejajo varstvo okolja, kadar pri okoljski nesreči pride do večje emisije, požara ali eksplozije, pri čemer je prisotna ena ali več nevarnih snovi;
 12. »komercialne zaloge nafte in naftnih derivatov« so zaloge nafte in naftnih derivatov, ki jih vzdržujejo gospodarski subjekti;
 13. »krizne razmere« so razmere v regionalnem ali širšem varnostnem okolju, ki jih ni mogoče obvladovati z običajnimi sredstvi in ukrepi, v katerih so zaradi vojaških, ekonomskih, socialnih in drugih razlogov ogrožene temeljne družbene vrednote in ki se lahko razširijo tudi čezmejno oziroma neposredno ogrozijo druge države;
 14. »manjša motnja pri preskrbi« je motnja pri preskrbi z nafto ali naftnimi derivati, ki traja sedem dni ali manj;
 15. »mednarodna pomorska skladišča« so mednarodna pomorska skladišča, kot so določena v podpoglavju 2.1.5 priloge A k Uredbi (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o statistiki energetike (UL L št. 304 z dne 14. 11. 2008, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1099/2008/ES), zadnjič spremenjeni z Uredbo Komisije (EU) 2022/132 z dne 28. januarja 2022 o spremembi Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki energetike glede posodobitev letnih in mesečnih statistik energetike (UL L št. 20 z dne 31. 1. 2022, str. 208);
 16. »naravne nesreče« so potres, poplava, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, močan veter, toča, žled, pozeba, suša, požar v naravnem okolju, množični pojav nalezljive človeške, živalske ali rastlinske bolezni in druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile. Za naravno nesrečo se štejejo tudi neugodne vremenske razmere po predpisih, ki urejajo kmetijstvo in odpravo posledic naravnih nesreč, ki jih povzročijo žled, pozeba, suša, neurje, toča ali živalske in rastlinske bolezni ter rastlinski škodljivci;
 17. »nesreča« je dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje treba uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi rednih dejavnosti, sile in sredstev ne zadostujejo;
 18. »osnovna preskrba« je preskrba z osnovnimi živilni in neživilskimi proizvodi, ki so v okoliščinah iz 4. člena tega zakona nujno potrebni za:
 - preživetje oziroma življenje ljudi in živali,
 - zagotavljanje javnega zdravja ljudi in zdravja živali,

- takojšnje preprečitev nastanka neposredno grozeče škode ter
 - nemoteno delovanje služb za zaščito, reševanje in pomoč;
19. »osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog« je organ ali služba, ki se ji dodelijo pristojnosti za oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporabo varnostnih zalog;
 20. »pomanjkanje blaga na trgu« je veliko in nenadno zmanjšanje preskrbe z določeno vrsto blaga v Republiki Sloveniji, ki privede do nerazpoložljivosti blaga za končne uporabnike;
 21. »referenčno leto« je koledarsko leto podatkov o porabi ali neto uvozu, upoštevanih pri izračunih za določitev ravni zalog nafte in naftnih derivatov, ki jih je treba vzdrževati, in ravni zalog nafte in naftnih derivatov, ki se dejansko vzdržujejo v določenem trenutku;
 22. »varnostne zaloge« so zaloge nafte in naftnih derivatov, ki jih mora Republika Slovenija vzdrževati v skladu s tem zakonom;
 23. »večja motnja pri preskrbi« je veliko in nenadno zmanjšanje preskrbe z nafto ali naftnimi derivati na območju Evropske unije ali v Republiki Sloveniji, ki je ali ni privedlo do dejanske mednarodne odločitve o dajanju zalog nafte in naftnih derivatov v promet;
 24. »vojno ali izredno stanje« sta stanji, kot sta opredeljeni v zakonu, ki ureja obrambo države, in ki ju razglasi pristojni organ;
 25. »vzdrževanje državnih blagovnih rezerv« je zagotavljanje ustrezne kakovosti določenih količin državnih blagovnih rezerv, vključno z obnavljanjem državnih blagovnih rezerv, na podlagi menjalne pogodbe, na podlagi prodajne pogodbe in povratnega nakupa ali na podlagi pogodbe o opravljanju storitve zagotavljanja stalne ravni zalog državnih blagovnih rezerv;
 26. »zaloge nafte in naftnih derivatov« so zaloge energetskih proizvodov, kot so opredeljeni v poglavju 3.4 priloge A k Uredbi 1099/2008/ES.
- (2) Drugi izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi, ki urejajo energetiko.
 - (3) Drugi izrazi s področja alternativnih goriv, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi, ki urejajo alternativna goriva.

4. člen (namen blagovnih rezerv)

- (1) Blagovne rezerve se oblikujejo za zagotavljanje potreb osnovne preskrbe v Republiki Sloveniji, kadar je to potrebno, v primeru:
 - naravnih, ekoloških, industrijskih ali drugih nesreč;
 - kriznih razmer;
 - vojnega ali izrednega stanja;
 - drugih izrednih razmer, ko je ogrožen javni red Republike Slovenije, ali
 - ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali v skladu s predpisi, ki urejajo področje zdravja,
 - pomanjkanja blaga na trgu, kadar ni možnosti preskrbe z ustreznim nadomestnim blagom.
- (2) Blagovne rezerve se lahko uporabijo tudi za nujno pomoč drugim državam v primerih iz prve in pete alineje prejšnjega odstavka, ki nastanejo v državi prejemnici pomoči, ali kadar gre za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije.

5. člen (namen varnostnih zalog)

Varnostne zaloge se oblikujejo za uporabo za zagotavljanje visoke stopnje varnosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi na trgu Republike

Slovenije ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije o uporabi varnostnih zalog.

6. člen
(gospodarska javna služba)

- (1) Kot gospodarski javni službi se izvajata:
 - storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv ter
 - storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog.
- (2) Gospodarski javni službi iz prejšnjega odstavka izvaja javni gospodarski zavod, pristojen za državne blagovne rezerve (v nadaljnjem besedilu: zavod).

7. člen
(uporaba drugih predpisov)

Določbe zakona, ki ureja ravnanje s stvarnim premoženjem države in samoupravnih lokalnih skupnosti, razen drugega poglavja, ki ureja načela ravnanja s stvarnim premoženjem, se ne uporabljajo za ravnanje z državnimi blagovnimi rezervami.

II. poglavje:
ZAVOD

1. USTANOVITELJICA IN ORGANI

8. člen
(ustanoviteljica zavoda)

- (1) Ustanoviteljica zavoda je Republika Slovenija.
- (2) Ustanoviteljske obveznosti in pravice izvršuje Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada).
- (3) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, opravlja dela, ki so potrebna za izvrševanje pravic in obveznosti vlade kot ustanoviteljice zavoda.

9. člen
(organi zavoda)

- (1) Zavod ima naslednje organe:
 - upravni odbor;
 - direktorja oziroma direktorico (v nadaljnjem besedilu: direktor).
- (2) Upravni odbor sestavlja osem članov, ki jih imenuje vlada, in sicer:
 - dva na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo,
 - enega na predlog ministrstva, pristojnega za finance,
 - enega na predlog ministrstva, pristojnega za kmetijstvo in prehrano,
 - enega na predlog ministrstva, pristojnega za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
 - enega na predlog ministrstva, pristojnega za zdravje,
 - enega na predlog ministrstva, pristojnega za energetiko, in
 - enega na predlog delavcev zavoda.

- (3) Člani upravnega odbora morajo pri svojem delu ravnati nepristransko in s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika ter varovati poslovno skrivnost zavoda.
- (4) Člani upravnega odbora so odgovorni za škodo, ki je nastala kot posledica kršitve njihove dolžnosti.

10. člen

(postopek imenovanja in razrešitve direktorja)

- (1) Upravni odbor izvede postopek imenovanja direktorja na podlagi javnega natečaja.
- (2) Po obravnavanju vseh kandidatur, prispelih na javni natečaj, in opravljenem razgovoru s kandidati, ki izpolnjujejo predpisane pogoje, upravni odbor izbere kandidata, ki je po njegovi presoji najprimernejši, in njegovo izbiro, skupaj s podano oceno o njegovi primernosti, predloži ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, ki kandidata predlaga v imenovanje vladi. Če upravni odbor ugotovi, da noben od kandidatov ni primeren za imenovanje, se javni natečaj šteje za neuspešnega.
- (3) Če je prenehal mandat obstoječemu direktorju in do trenutka prenehanja mandata še ni bil imenovan nov direktor, vlada imenuje vršilca dolžnosti direktorja, vendar največ za obdobje šestih mesecev. Za vršilca dolžnosti direktorja veljajo pogoji, ki se zahtevajo za direktorja.
- (4) Direktorja lahko predčasno razreši vlada na predlog upravnega odbora, če:
 - poda pisno odstopno izjavo,
 - ustanovitelj ne sprejme letnega poročila zavoda, ker meni, da so navedbe direktorja v letnem poročilu glede stanja državnih blagovnih rezerv netočne ali zavajajoče in te domneve naknadno potrdi Računsko sodišče ali pooblaščen revizor, ki ga posebej za ta namen imenuje ustanovitelj,
 - ne izpolnjuje več pogojev za zasedbo delovnega mesta,
 - ni izpolnjeval obveznosti, ki mu jih nalagata zakon in akt o ustanovitvi zavoda, ali ni izpolnil cilja oziroma ciljev, določenih v programu državnih blagovnih rezerv.

2. FINANCIRANJE

11. člen

(financiranje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv)

- (1) Izvajanje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv se financira:
 - s sredstvi iz državnega proračuna,
 - s sredstvi, pridobljenimi z upravljanjem premoženja zavoda,
 - iz drugih virov v skladu z veljavnimi predpisi.
- (2) Ustanoviteljica zavoda zagotavlja zavodu sredstva za opravljanje temeljne dejavnosti izvajanja gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv iz proračuna na podlagi pogodbe o financiranju zavoda v višini, ki je določena z vsakoletnim državnim proračunom, ter ob upoštevanju sprejetega poslovnega in finančnega načrta zavoda.

12. člen

(financiranje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog)

- (1) Izvajanje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog se financira iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v skladu z določbami 53. člena tega zakona.
- (2) Upravičeni stroški, ki se financirajo iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, so:
 - oblikovanje varnostnih zalog, vključno z delegiranjem varnostnih zalog;
 - skladiščenje varnostnih zalog, vključno z zagotavljanjem skladiščnih kapacitet;
 - vzdrževanje varnostnih zalog;
 - zavarovanje premičnega in nepremičnega premoženja, povezanega z izvajanjem gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog;
 - materialni stroški;
 - stroški dela in
 - drugi stroški, ki so neposredno povezani z izvajanjem gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog.

13. člen

(razdelitev stroškov)

Direktor zavoda po predhodno pridobljenem soglasju ministra, pristojnega za gospodarstvo, upravnemu odboru v sprejetje predloži interni akt, ki določa način razdelitve skupnih stroškov zavoda, ki so povezani z izvajanjem gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 6. člena tega zakona.

14. člen

(najemanje posojil)

- (1) Zavod sme za financiranje izvajanja gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 6. člena tega zakona najemati posojila v skladu z zakonom, ki ureja javne finance.
- (2) Za najemanje posojil iz prejšnjega odstavka se na nepremičnem premoženju zavoda lahko ustanovi zastavna pravica.

15. člen

(donacije)

Zavod ne sme prejemati donacij.

16. člen

(računovodstvo)

- (1) Zavod zagotovi ustrezno ločeno računovodstvo in vodi ločene računovodske evidence za poslovanje zavoda ter ločeno za izvajanje posamezne gospodarske javne službe iz prvega odstavka 6. člena tega zakona.
- (2) Sredstva, namenjena za blagovne rezerve, in sredstva, namenjena za varnostne zaloge, so namenska ter se ne smejo medsebojno prenašati med gospodarskima javnima službama iz prvega odstavka 6. člena tega zakona, razen v primerih, določenih s tem zakonom.

(3) Zavod vodi računovodske evidence po slovenskih računovodskih standardih.

17. člen
(presežek prihodkov nad odhodki)

- (1) Presežek prihodkov nad odhodki se v celoti uporabi za financiranje izvajanja obeh gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 6. člena tega zakona, pri čemer ne sme priti do prelivanja sredstev med gospodarskima javnima službama.
- (2) O uporabi presežka prihodkov nad odhodki in o pokrivanju presežka odhodkov nad prihodki odloča ustanoviteljica zavoda v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe.

3. PREMOŽENJE ZAVODA

18. člen
(lastništvo sredstev)

Vse premično in nepremično premoženje zavoda, ki ga predstavljajo državne blagovne rezerve, nepremičnine, oprema in druga sredstva, povezana z izvajanjem gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 6. člena tega zakona, je last zavoda, ustanoviteljica zavoda pa ga izkazuje kot kapitalsko naložbo v osnovni kapital zavoda.

19. člen
(prepoved izvršbe)

Ne glede na določbe zakona, ki ureja izvršbo in zavarovanje, nepremičnine, potrebne za skladiščenje državnih blagovnih rezerv, v lasti zavoda in državne blagovne rezerve ne morejo biti predmet izvršbe.

20. člen
(obremenitev in odtujitev premoženja)

- (1) Nepremično premoženje zavoda, ki je namenjeno izvajanju gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 6. člena tega zakona, se ne sme obremeniti ali odtujiti, razen če ta zakon ne določa drugače.
- (2) Poslovno nepotrebne nepremičnine sme zavod v okviru izvajanja gospodarske javne službe uporabljati za skladiščenje tujega blaga, jih dati v najem ali prodati.
- (3) Pred prodajo nepremičnega premoženja zavoda mora zavod pridobiti soglasje vlade.
- (4) Na državnih blagovnih rezervah se ne sme ustanoviti zastavna pravica.
- (5) Pogodbe, sklenjene v nasprotju tem členom, so nične.

21. člen
(dopustnost obremenitve nepremičnin)

- (1) Lastninska pravica na nepremičnem premoženju zavoda se lahko obremeni s služnostjo in s stavbno pravico, če takšna obremenitev ne posega v izvajanje gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 6. člena tega zakona.

- (2) Pred obremenitvijo lastninske pravice na nepremičnem premoženju zavoda s stavbno pravico mora zavod pridobiti soglasje vlade.

22. člen
(prostorsko načrtovanje)

Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v skladu s predpisi s področja urejanja prostora v postopkih priprave prostorskih aktov nastopa kot nosilec urejanja prostora za področje državnih blagovnih rezerv. Skladno z nalogami in pravicami, ki jih nosilec urejanja prostora nalagajo predpisi s področja urejanja prostora, nosilec urejanja prostora pripravlja usmeritve, smernice in mnenja k prostorskim aktom na lokalni in državni ravni.

III. poglavje:
SESTAVA IN NAČRTOVANJE DRŽAVNIH BLAGOVNIH REZERV

23. člen
(oblikovanje državnih blagovnih rezerv)

Zavod oblikuje državne blagovne rezerve v skladu s tem zakonom.

24. člen
(program državnih blagovnih rezerv)

- (1) S programom državnih blagovnih rezerv vlada podrobneje določa:
- vrste in količine državnih blagovnih rezerv;
 - vire financiranja in obseg posameznih virov financiranja;
 - način skladiščenja državnih blagovnih rezerv ter
 - teritorialno razmestitev državnih blagovnih rezerv glede na potrebe preskrbe.
- (2) Program državnih blagovnih rezerv vsebuje tudi načrt upravljanja osnovnih sredstev zavoda, vključno z investicijami in investicijskim ter tekočim vzdrževanjem.
- (3) Pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv se upošteva:
- možnost nastanka ali pojava primerov iz 4. in 5. člena tega zakona;
 - preskrbljenost trga z blagom in samooskrbo;
 - gospodarski in socialni položaj Republike Slovenije;
 - globalna varnostna tveganja ter
 - možnost skladiščenja in vzdrževanja državnih blagovnih rezerv.
- (4) Program državnih blagovnih rezerv sprejme vlada za obdobje petih let.

25. člen
(nosilci)

- (1) Predlog programa državnih blagovnih rezerv pripravi ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v sodelovanju z zavodom in ministrstvi, pristojnimi za:
- kmetijstvo,
 - prehrano,
 - obrambo,
 - varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
 - notranje zadeve,
 - zdravje,
 - energetiko,

- promet in
 - infrastrukturo.
- (2) Organi iz prejšnjega odstavka v roku, ki ga določi ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v okviru svoje pristojnosti pripravijo seznam in potrebne količine blaga ter, kadar je to potrebno, tehnične lastnosti blaga, za katere ocenjujejo, da so potrebne za zagotavljanje osnovne preskrbe prebivalstva v okoliščinah iz 4. in 5. člena tega zakona, ter v primeru predlaganega oblikovanja novih zalog tudi vire financiranja. Pri tem upoštevajo dejavnike iz tretjega odstavka prejšnjega člena in usmeritve ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

26. člen
(letni poslovni in finančni načrt)

- (1) V skladu s programom državnih blagovnih rezerv in sprejetim proračunom Republike Slovenije zavod vsako leto pripravi poslovni in finančni načrt zavoda za prihodnje leto.
- (2) Poslovni in finančni načrt zavoda iz prejšnjega odstavka sprejme upravni odbor in ga v soglasje pošlje ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo.

27. člen
(letno in revizijsko poročilo)

- (1) Direktor zavoda v rokih, ki so določeni zakonu, ki ureja gospodarske družbe, pripravi in predloži ustanoviteljici zavoda v sprejetje letno in revizijsko poročilo zavoda, ki ga je predhodno potrdil upravni odbor.
- (2) Revizorja imenuje upravni odbor.

28. člen
(poročanje o stanju državnih blagovnih rezerv)

- (1) Zavod mora najpozneje do dvajsetega dne v mesecu poslati ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, poročilo o stanju državnih blagovnih rezerv po stanju na zadnji dan preteklega meseca.
- (2) Poročilo mora vsebovati vsaj:
1. vrste in količine državnih blagovnih rezerv;
 2. lokacijo skladiščenih državnih blagovnih rezerv;
 3. seznam veljavno sklenjenih pogodb o skladiščenju in vzdrževanju, o upravljanju in vzdrževanju skladišča in državnih blagovnih rezerv, za nakup, prodajo in menjavo državnih blagovnih rezerv, o delegiranju in druge pogodbe, ki so vezane na oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporabo državnih blagovnih rezerv, pri čemer je treba za posamezno pogodbo navesti vsaj naslednje podatke:
 - navedbo, ali gre za pogodbo s področja blagovnih rezerv ali s področja varnostnih zalog;
 - predmet pogodbe;
 - ime oziroma naziv pogodbenega partnerja;
 - številko pogodbe;
 - skupno pogodbeno vrednost (z davkom in brez davka na dodano vrednost);
 - vir financiranja in navedbo proračunske postavke v primeru, da je vir financiranja državni proračun;
 - datum sklenitve in datum, od katerega se pogodba uporablja.

- (3) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, mora do konca februarja tekočega leta poročati vladi o stanju državnih blagovnih rezerv na zadnji dan preteklega leta.

IV. poglavje:
PRODAJA DRŽAVNIH BLAGOVNIH REZERV

29. člen
(prepoved predkupne pravice)

Pogodbeno ustanavljanje predkupne pravice na državnih blagovnih rezervah ni dovoljeno. Pogodbeno določilo o ustanovitvi predkupne pravice na državnih blagovnih rezervah je nično.

30. člen
(orientacijska vrednost in opredelitev državnih blagovnih rezerv)

- (1) Zavod določi orientacijsko vrednost državnih blagovnih rezerv, ki je podlaga za določitev prodajne cene, izkustveno, na podlagi primerjave prodaj podobne vrste blaga na trgu oziroma na podlagi drugih pomembnih podatkov, s katerimi lahko določa ceno državnih blagovnih rezerv v smislu čim večjega približka dejanski vrednosti na trgu.
- (2) Če nobena prispela ponudba ne dosega orientacijske vrednosti iz prejšnjega odstavka, lahko zavod proda državne blagovne rezerve najugodnejšemu ponudniku po nižji ceni, če:
- bi bile predmet uničenja zaradi izteka roka uporabnosti;
 - je prodaja potrebna zaradi nujne izpraznitve skladišča zaradi interventnih vzdrževalnih del in državnih blagovnih rezerv ni možno premestiti v druga skladišča; ali
 - bi bili stroški nadaljnje hrambe višji od vrednosti blaga.
- (3) Državne blagovne rezerve se v prodajni pogodbi opredelijo na način, ki omogoča jasno identifikacijo blaga, z natančnim opisom blaga, podatkom o lastništvu, tehničnimi podatki in morebitnimi drugimi podatki, ki so pomembni za sklenitev prodajne pogodbe.

31. člen
(metode prodaje državnih blagovnih rezerv)

Prodaja državnih blagovnih rezerv se izvede po naslednjih metodah:

- metoda javnega zbiranja ponudb ali
- metoda sklenitve neposredne pogodbe.

32. člen
(komisija)

Postopek prodaje državnih blagovnih rezerv vodi komisija, ki jo sestavljajo najmanj trije člani in jo imenuje direktor zavoda.

33. člen
(pogajanja o ceni in drugih pogojih prodajne pogodbe)

- (1) V postopku javnega zbiranja ponudb se opravijo pogajanja o ceni in drugih pogojih prodajne pogodbe, če bi se lahko dosegla za zavod ugodnejša ponudba.
- (2) V postopku sklenitve neposredne pogodbe zavod opravi pogajanja o ceni in drugih pogojih prodajne pogodbe, da se doseže za zavod ugodnejša ponudba.

- (3) Zavod med pogajanjem zagotovi enako obravnavo vseh ponudnikov in informacij ne nudi diskriminatorno na način, da bi lahko nekateri ponudniki imeli prednost pred drugimi.
- (4) Zavod brez soglasja v pogajanjih sodelujočega ponudnika drugim ponudnikom ne sme razkriti zaupnih informacij, ki mu jih je razkril ponudnik. To soglasje ne sme biti splošno, temveč se mora nanašati na informacije, ki jih namerava zavod razkriti drugim ponudnikom.
- (5) Pogajanja se lahko opravijo v zaporednih krogih, da se na podlagi vnaprej določenih meril zmanjšuje število ponudb, o katerih se pogaja.
- (6) Vse ponudnike, ki jih zavod vključi v naslednji krog pogajanj, zavod pisno obvesti o vseh spremembah pogojev prodaje državnih blagovnih rezerv. Zavod zagotovi, da imajo ponudniki po teh spremembah na voljo dovolj časa za morebitno predložitev nove ponudbe.
- (7) Ko namerava zavod končati pogajanja, ponudnike obvesti o zadnjem krogu pogajanj in določi končni rok za predložitev morebitnih novih ali spremenjenih ponudb, razen če je število krogov napovedal vnaprej ali če se pogaja le z enim ponudnikom.

34. člen (javno zbiranje ponudb)

- (1) Javno zbiranje ponudb se izvede kot na nedoločen ali na določljiv krog oseb naslovljeno vabilo k javnemu zbiranju ponudb.
- (2) Vabilo k javnemu zbiranju ponudb se objavi na spletni strani zavoda, če je to v skladu z načelom gospodarnosti, pa tudi v Uradnem listu Republike Slovenije ali na drug, krajevno običajen način ali na drugi spletni strani.
- (3) Javno zbiranje ponudb se lahko opravi elektronsko.
- (4) V postopku javnega zbiranja ponudb kot ponudniki ne morejo sodelovati člani komisije in z njimi povezane osebe.
- (5) Za povezano osebo se štejejo:
 - fizična oseba, ki je s članom komisije v krvnem sorodstvu v ravni vrsti, v stranski vrsti pa do tretjega kolena ali ki je s članom komisije v zakonu, zunajzakonski skupnosti, sklenjeni ali nesklenjeni partnerski zvezi ali v svaštvu do drugega kolena, ne glede na to, ali je zakonska zveza, zunajzakonska skupnost ali partnerska zveza prenehala ali ne,
 - fizična oseba, ki je s članom komisije v odnosu skrbništva ali posvojenca oziroma posvojitelja,
 - pravna oseba, v kapitalu katere ima član komisije ali fizična oseba iz prve in druge alineje tega odstavka kakršen koli lastniški delež, in
 - druge fizične in pravne osebe, s katerimi je glede na znane okoliščine ali na kakršnem koli pravnem temelju povezan član komisije, tako da zaradi te povezave obstaja dvom o njegovi nepristranskosti pri opravljanju funkcije člana komisije.

35. člen (objava vabila k javnemu zbiranju ponudb)

Objava vabila k javnemu zbiranju ponudb vsebuje:

- ime in sedež zavoda,
- opis predmeta javnega zbiranja ponudb,
- navodila v zvezi s plačilom, vračilom in zadržanjem varščine, če je ta zahtevana,

- navodila v zvezi z zahtevano garancijo za resnost ponudbe, če je ta zahtevana,
- način in rok plačila kupnine,
- navedbo, da je plačilo kupnine v roku, ki je določen, bistvena sestavina prodajne pogodbe,
- rok za prejem ponudbe,
- rok, do katerega mora biti ponudba veljavna,
- obliko in pogoje, pod katerimi mora ponudnik predložiti ponudbo, sestavine, ki naj jih ponudba vsebuje, in navedbo, ali se bodo po prejemu ponudb s ponudniki opravila dodatna pogajanja,
- navedbo, ali je odpiranje ponudb javno ali ne,
- opozorilo, da pri javnem zbiranju ponudb kot ponudniki ne smejo sodelovati člani komisije in z njimi povezane osebe,
- informacijo o tem, kje in pod kakšnimi pogoji lahko zainteresirani ponudniki pridobijo podrobnejše informacije o predmetu javnega zbiranja ponudb zaradi oblikovanja ponudbe,
- kontaktne podatke,
- morebitne druge pogoje in posebnosti javnega zbiranja ponudb ali prodajne pogodbe.

36. člen

(zapisnik o odpiranju ponudb)

- (1) O odpiranju ponudb se sestavi zapisnik, ki ga podpišejo člani komisije.
- (2) Zapisnik o odpiranju ponudb vsebuje najmanj podatke o:
 - kraju, datumu in uri odpiranja prispelih ponudb,
 - imenih in priimkih članov komisije,
 - predmetu javnega zbiranja ponudb,
 - imenih in priimkih oziroma nazivih ponudnikov in ponujenih cenah.

37. člen

(ravnanje s prejetimi ponudbami, odločitev o sprejemu ponudbe in sklenitev prodajne pogodbe)

- (1) Ponudbo, ki je prispela po razpisnem roku, komisija izloči in o tem obvesti ponudnika.
- (2) Ponudbo, ki je prispela pravočasno, je pa pomanjkljiva, komisija obravnava in ponudnika pozove k dopolnitvi ponudbe. Če ponudnik ponudbe ne dopolni v roku, komisija ponudbo izloči in o tem obvesti ponudnika.
- (3) Komisija po pregledu in ocenjevanju ponudb pripravi odločitev o sprejemu ponudbe, ki vsebuje najmanj podatke o:
 - predmetu javnega zbiranja ponudb,
 - imenih in priimkih oziroma nazivih ponudnikov,
 - ponujenih cenah ter drugih elementih ponudb, ki so vplivali na odločitev o izbiri najugodnejše ponudbe,
 - ugotovitvah o popolnosti in pravočasnosti ponudb,
 - ugotovitvah, ali ponudniki izpolnjujejo druge pogoje iz vabila k javnemu zbiranju ponudb,
 - morebitni izvedbi pogajanj,
 - ocenjevanju in razvrstitvi ponudb,
 - najvišji ponujeni ceni ter imenu in priimku oziroma nazivu najugodnejšega ponudnika in ugotovitvi, da je bil najugodnejši ponudnik pozvan k sklenitvi prodajne pogodbe, ali ugotovitvi, da javno zbiranje ponudb ni bilo uspešno.

- (4) O odločitvi o izbiri najugodnejše ponudbe oziroma o neuspelem postopku javnega zbiranja ponudb zavod pisno obvesti ponudnike do izteka roka veljavnosti ponudb.
- (5) Izbrani ponudnik mora pred sklenitvijo prodajne pogodbe podati pisno izjavo, da ni povezana oseba po petem odstavku 34. člena tega zakona.
- (6) Z izbranim ponudnikom se sklene prodajna pogodba najpozneje v 15 dneh po opravljeni izbiri najugodnejšega ponudnika.
- (7) Če izbrani ponudnik ne sklene prodajne pogodbe v roku iz prejšnjega odstavka, lahko zavod podaljša rok za sklenitev prodajne pogodbe, vendar ne za več kot 15 dni, ali pa zadrži njegovo varščino oziroma unovči garancijo za resnost ponudbe. Če izbrani ponudnik ne sklene prodajne pogodbe niti v podaljšanem roku, zavod obdrži njegovo varščino oziroma unovči garancijo za resnost ponudbe.

38. člen
(sklenitev neposredne pogodbe)

- (1) Državne blagovne rezerve se lahko prodajo z metodo sklenitve neposredne pogodbe, če:
 - vrednost pogodbe ne presega 250.000 eurov ali
 - se pogodba sklepa s pravno osebo javnega prava.
- (2) Namere o sklenitvi neposredne pogodbe zavod objavi na svoji spletni strani.

39. člen
(odločitev o sprejemu ponudbe)

- (1) V postopku sklenitve neposredne pogodbe komisija pripravi odločitev o sprejemu ponudbe, ki vsebuje najmanj podatke o:
 - predmetu neposredne pogodbe,
 - imenih in priimkih oziroma nazivih ponudnikov,
 - ponujenih cenah ter drugih pomembnih elementih ponudb,
 - izvedbi pogajanj,
 - razlogih za neuspešnost postopka sklenitve neposredne pogodbe, če ni izbrana nobena ponudba,
 - najvišji ponujeni ceni ter imenu in priimku oziroma nazivu najugodnejšega ponudnika in ugotovitvi, da je bil najugodnejši ponudnik pozvan k sklenitvi prodajne pogodbe, ali ugotovitvi, da sklenitev neposredne pogodbe ni bila uspešna.
- (2) O odločitvi o izbiri najugodnejše ponudbe oziroma o neuspelem postopku sklenitve neposredne pogodbe zavod pisno obvesti ponudnike.

40. člen
(postopek prodaje državnih blagovnih rezerv v okviru vzdrževanja državnih blagovnih rezerv)

Kadar se zaradi vzdrževanja državnih blagovnih rezerv prodaja državnih blagovnih rezerv izvaja hkrati z nakupom državnih blagovnih rezerv, zavod izvede enovit postopek v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje.

V. poglavje:
BLAGOVNE REZERVE

1. SKLADIŠČENJE IN VZDRŽEVANJE BLAGOVNIH REZERV

41. člen

(skladiščenje in vzdrževanje blagovnih rezerv)

- (1) Blagovne rezerve se skladiščijo kot povečana komercialna zaloga pri proizvajalcih blaga v Republiki Sloveniji ali pri drugih subjektih, ki lahko skladiščijo blago določene vrste na ozemlju Republike Slovenije, ali zavod sam skladišči blagovne rezerve v lastnih oziroma najetih skladiščih.
- (2) Subjekt, ki so mu blagovne rezerve zaupane po pogodbi o skladiščenju, brez dovoljenja zavoda teh blagovnih rezerv ne sme odtujiti ali uporabljati, spremeniti njihovega namena ali pogodbeno določenega skladišča, jih nadomestiti z blagom druge vrste ali druge kakovosti ali v nasprotju s pogodbo in s tem zakonom kako drugače z njimi razpolagati.
- (3) Pogodba o vzdrževanju blagovnih rezerv in pogodba o skladiščenju blagovnih rezerv se lahko skleneta največ za obdobje 10 let.

42. člen

(izjeme od rednega vzdrževanja blagovnih rezerv)

- (1) Zavod blagovne rezerve, za katere ni mogoče zagotoviti vzdrževanja, pred iztekom roka uporabnosti proda najboljšemu ponudniku. Pridobljena finančna sredstva zavod uporabi za nadomestitev prodanih blagovnih rezerv.
- (2) Če je zavod pri prodaji iz prejšnjega odstavka neuspešen, lahko vlada na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, določi organe, zavode in druge organizacije, ki se financirajo iz javnih sredstev, ki morajo prednostno kupovati blago iz blagovnih rezerv, ali odloči, da se blago iz blagovnih rezerv pred iztekom roka uporabnosti neodplačno izroči v uporabo pravnim osebam javnega prava. Vlada v primeru neodplačne izročitve odloči tudi o zagotovitvi sredstev za plačilo davčnih obveznosti ter o nadomestitvi blagovnih rezerv in zagotovi potrebna finančna sredstva.

2. UPORABA IN NADOMESTITEV BLAGOVNIH REZERV

43. člen

(pobuda za uporabo in nadomestitev)

- (1) Pobudo za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv lahko ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, podajo naslednji organi iz razlogov, ki izhajajo z njihovega področja dela:
 - ministrstvo, pristojno za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
 - ministrstvo, pristojno za notranje zadeve,
 - ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve,
 - ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in prehrano,
 - ministrstvo, pristojno za energetiko,
 - ministrstvo, pristojno za zdravje,
 - ministrstvo, pristojno za promet, ter
 - ministrstvo, pristojno za infrastrukturo.

(2) Pobuda iz prejšnjega odstavka mora vsebovati:

- opis okoliščin iz 4. člena tega zakona, iz katerih izhaja upravičenost uporabe blagovnih rezerv;
- opredelitev nabora blagovnih rezerv in zahtevano količino blagovnih rezerv;
- navedbo subjekta, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, in navedbo končnega uporabnika ter
- informacijo o potrebi po nadomestitvi blaga in navedbo vira financiranja morebitne nadomestitve, vključno s časovno opredelitvijo nadomestitve enakega blaga oziroma če to iz razlogov pomanjkanja blaga na trgu ni mogoče, enakovrednega blaga.

44. člen

(strokovni pregled pobude za uporabo)

Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, opravi strokovni pregled pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv.

45. člen

(odločanje o uporabi in nadomestitvi)

(1) O uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv odloča vlada na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo. Vlada lahko za odločanje o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv za posamezne primere pooblasti ministra, pristojnega za gospodarstvo, kadar je zaradi narave dogodka, ki je razlog uporabe blagovnih rezerv, potrebno hitro odzivanje in je hkrati pričakovati večkratno zaporedno potrebo po uporabi blaga iz blagovnih rezerv.

(2) Uporaba blagovnih rezerv je lahko odplačna ali neodplačna. Uporaba blagovnih rezerv je odplačna v primerih, ko je blago namenjeno nadaljnji prodaji, neodplačna pa v primerih, ko se blago neodplačno razdeli končnim uporabnikom.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko v okoliščinah, ko so ogrožena življenja ali premoženje ali kadar iz okoliščin izhaja, da bi lahko nastala večja premoženjska, okoljska ali gospodarska škoda, o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv brez pooblastila vlade s sklepom odloči minister, pristojen za gospodarstvo.

(4) V primeru odločitve iz prejšnjega odstavka minister, pristojen za gospodarstvo, z uporabo in nadomestitvijo blagovnih rezerv nemudoma seznanji vlado.

(5) Ne glede na prvi in tretji odstavek tega člena o uporabi blagovnih rezerv za nujno pomoč drugim državam v primerih iz drugega odstavka 4. člena tega zakona odloča vlada.

46. člen

(sklep o uporabi in nadomestitvi)

Sklep o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv vsebuje:

- namen in način uporabe blagovnih rezerv;
- vrsto in količino blagovnih rezerv;
- navedbo subjekta, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, in navedbo končnega uporabnika;
- rok in način nadomestitve uporabljenih blagovnih rezerv, če jih je treba nadomestiti, ter vir financiranja nadomestitve blagovnih rezerv;
- v primeru odplačne uporabe blagovnih rezerv odločitev o tem, ali se blagovne rezerve dajo v uporabo na podlagi prodajne ali posojilne pogodbe,

- v primeru odplačne uporabe blagovnih rezerv na podlagi prodajne pogodbe cene, po katerih se blagovne rezerve prodajo, in delež prejetih sredstev, ki je namenjen za financiranje nadomestitve blagovnih rezerv;
- v primeru neodplačne uporabe blagovnih rezerv odločitev o zagotovitvi sredstev za plačilo davčnih obveznosti;
- odločitev o ureditvi pravnega statusa uporabljenih blagovnih rezerv.

47. člen
(postopek uporabe blagovnih rezerv)

- (1) Po prejemu sklepa o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv iz prvega ali tretjega odstavka 45. člena tega zakona zavod obvesti subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, o kraju in datumu izdaje blagovnih rezerv ter o količini razpoložljivih blagovnih rezerv.
- (2) Subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv:
- razdeli blago iz blagovnih rezerv končnim uporabnikom;
 - blago iz blagovnih rezerv uporablja le v skladu z namenom, za katerega je bilo izdano;
 - v primerih, ko so končni uporabniki pravne osebe, vodi evidenco o končnih uporabnikih blaga iz blagovnih rezerv, ki vsebuje ime oziroma naziv uporabnika, vrste in količine prejetega blaga, ter na zahtevo zavoda ali ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, pošlje evidenco.

VI. poglavje:
VARNOSTNE IN POSEBNE ZALOGE

1. OBLIKOVANJE, SKLADIŠČENJE IN VZDRŽEVANJE VARNOSTNIH TER POSEBNIH ZALOG

48. člen
(vzdrževanje varnostnih zalog)

Republika Slovenija zagotavlja minimalne količine varnostnih zalog, ki ustrezajo povprečnemu dnevneto neto uvozu za 90 dni ali povprečni dnevni domači porabi za 61 dni, glede na to, katera količina je večja.

49. člen
(posebne zaloge)

- (1) Kot del varnostnih zalog se lahko oblikujejo posebne zaloge, ki so last zavoda in se vzdržujejo na ozemlju Republike Slovenije ali na območju Evropske unije.
- (2) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pošlje Evropski komisiji seznam o vrstah in količini posebnih zalog iz prejšnjega odstavka ter informacijo o obdobju vzdrževanja teh posebnih zalog. Seznam ostane veljaven vsaj eno leto, spremeni se lahko šele z začetkom učinka na prvi dan koledarskega meseca.
- (3) Najnižja priglášena količina posebnih zalog se v enaki meri uporablja za vse vrste posebnih zalog.
- (4) Če se posebne zaloge skladiščijo manj kot 30 dni, zavod pripravi letno poročilo, v katerem so analizirani ukrepi za zagotavljanje in preverjanje razpoložljivosti in fizične dostopnosti varnostnih zalog. V poročilu tudi opiše ureditev, na podlagi katere se nadzira uporaba teh varnostnih zalog v primeru motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati.

- (5) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pošlje Evropski komisiji poročilo iz prejšnjega odstavka do konca prvega meseca naslednjega koledarskega leta, na katerega se poročilo nanaša.
- (6) Količina posebnih zalog se lahko v primeru posameznih vzdrževanj nafte in naftnih derivatov, vključno z vzdrževanjem zaradi izboljšanja ali ohranitve kakovosti ali s prilagoditvijo strukturi porabe, zniža za čas dokončanja postopkov vzdrževanja zahtevane količine nafte in naftnih derivatov.
- (7) Posebne zaloge, ki so last zavoda ali države članice Evropske unije oziroma njenega osrednjega organa za vzdrževanje varnostnih zalog ter se vzdržujejo na ozemlju Republike Slovenije in ki so pomešane z drugimi zalogami nafte in naftnih derivatov, se ne smejo premestiti brez predhodnega pisnega soglasja lastnika posebnih zalog in ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.
- (8) Ne glede na določbe zakona, ki ureja izvršbo in zavarovanje, posebne zaloge, ki se vzdržujejo ali prevažajo na ozemlju Republike Slovenije, ne morejo biti predmet izvršbe.

50. člen
(podzakonski predpis)

Minister, pristojen za gospodarstvo, predpiše metode in postopke za izračun količin varnostnih ter posebnih zalog, ki jih je treba vzdrževati, izračun povprečnega dnevnega neto uvoza in izračun povprečne dnevne domače porabe ter tehnične smernice postavljanja skladiščnih kapacitet varnostnih zalog.

51. člen
(osrednji organ)

Zavod izvaja naloge osrednjega organa za vzdrževanje varnostnih zalog ter za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti o vzdrževanju zalog nafte in naftnih derivatov.

52. člen
(uporabniki varnostnih zalog)

- (1) Uporabniki varnostnih zalog so fizične in pravne osebe, ki so v posameznem koledarskem letu proizvedle ali vnesle na ozemlje Republike Slovenije več kot 25 ton nafte in naftnih derivatov.
- (2) Uporabniki varnostnih zalog so upravičeni, da se v primeru izdaje sklepa iz prvega odstavka 59. člena tega zakona oskrbujejo iz varnostnih zalog za namene nadaljnje prodaje oziroma za lastno oskrbo.
- (3) Uporabniki varnostnih zalog so upravičeni do oskrbe iz varnostnih zalog z nafto in naftnimi derivati, za katere plačujejo nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog. V primeru plačevanja nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog za nafto in naftne derivate, ki se ne vzdržujejo v varnostnih zalogah, je uporabnik varnostnih zalog upravičen do nafte in naftnih derivatov, ki so njegov najbližji nadomestek, oziroma do nafte in naftnih derivatov, ki se jim nafta in naftni derivati, za katere uporabnik varnostnih zalog plačuje nadomestilo za uporabo varnostnih zalog, dodajajo.

53. člen

(nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog)

- (1) Uporabniki varnostnih zalog zavodu plačujejo nadomestilo za izvajanje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog (v nadaljnjem besedilu: nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog).
- (2) Osnova za plačilo nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog so prodane količine nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji. Višino nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog in način obračunavanja po posameznih proizvodih določi vlada na predlog ministra, pristojnega za gospodarstvo. Pri določitvi višine nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog upošteva dejanske stroške, ki jih ima zavod z izvajanjem gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog.
- (3) Uporabniki varnostnih zalog morajo na obrazcu, ki ga predpiše vlada, zavodu do petnajstega dne v mesecu za pretekli mesec poslati podatke, ki so potrebni za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog.
- (4) Najkasneje do 15. januarja tekočega koledarskega leta mora vsak uporabnik varnostnih zalog na obrazcu, ki ga predpiše vlada, poslati zavodu prijavo o letnem nadomestilu za oblikovanje varnostnih zalog za preteklo koledarsko leto.
- (5) Uporabniki varnostnih zalog morajo do 31. avgusta tekočega leta na zavod in ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, poslati izjavo neodvisnega zunanjega revizorja poslovanja uporabnika varnostnih zalog o pravilnosti izračuna, obračuna in plačila nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog za preteklo leto.
- (6) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, in zavod lahko za kontrolo podatkov iz tretjega odstavka tega člena od Finančne uprave Republike Slovenije pridobita podatke o nafti in naftnih derivatih.

54. člen

(prednostni uporabniki)

Do prednostne preskrbe z varnostnimi zalogami (v nadaljnjem besedilu: prednostni uporabniki) so upravičeni sile za zaščito, reševanje in pomoč, policija, Slovenska vojska, intervencijska in servisna vozila ter elektrarne, ki potrebujejo gorivo za delovanje naprav, in drugi prednostni uporabniki, katerih delovanje je v primeru večje motnje pri preskrbi nujno potrebno za zagotavljanje delovanja sistemov države.

55. člen

(skladiščenje in vzdrževanje varnostnih zalog)

- (1) Gospodarski subjekt, ki so mu varnostne zaloge zaupane po pogodbi o skladiščenju, ne sme brez dovoljenja zavoda varnostnih zalog odtujiti ali uporabljati, ne sme spremeniti njihovega namena ali pogodbeno določenega skladišča, jih nadomestiti z varnostnimi zalogami druge vrste ali druge kakovosti ali v nasprotju s pogodbo in s tem zakonom kako drugače z njimi razpolagati.
- (2) Pogodba o vzdrževanju varnostnih zalog in pogodba o skladiščenju varnostnih zalog se lahko skleneta največ za obdobje 10 let.

2. POSTOPKI RAVNANJA V PRIMERU MANJŠIH ALI VEČJIH MOTENJ PRI PRESKRBI

56. člen

(ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati)

- (1) Ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših motenj pri preskrbi so:
 - ukrepi za uvedbo omejitev porabe nafte in naftnih derivatov,
 - ukrepi za spodbuditev povečanja proizvodnje in uvoza nafte in naftnih derivatov,
 - določitev obveznosti nekaterih podjetij, da si morajo ustvariti zaloge določenih vrst nafte in naftnih derivatov, ter
 - izvedba začasnih lokacijskih premikov skladiščenih varnostnih zalog, pri čemer se skupne količine ne smejo znižati.
- (2) Ukrepi za uvedbo omejitev porabe nafte in naftnih derivatov iz prve alineje prejšnjega odstavka se delijo na milejše ukrepe, ki vsebujejo splošna priporočila za zmanjšanje porabe nafte in naftnih derivatov, ter srednje težke in težje ukrepe, ki vsebujejo obvezujoče omejitve in prepovedi za zmanjšanje porabe nafte in naftnih derivatov.
- (3) Ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije poleg ukrepov iz prejšnjega odstavka vključujejo tudi uporabo varnostnih zalog.
- (4) Ne glede na prvi odstavek tega člena in prejšnji odstavek lahko vlada v primeru manjših motenj pri preskrbi da v uporabo določene vrste in količine varnostnih zalog prednostnim uporabnikom, pri čemer se višina varnostnih zalog ne sme znižati pod minimalno višino varnostnih zalog, kot je določena v 48. členu tega zakona.
- (5) Vlada lahko pri odločitvi o uporabi varnostnih zalog določi, da se uporabijo tudi goriva, katerih fizikalno-kemijske lastnosti niso skladne s predpisanimi zahtevami, če bi s tem zagotovila preskrbo trga v primeru večje motnje pri preskrbi.
- (6) Vlada podrobneje določi ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi ter določi primere, v katerih lahko zavod uporabi ukrep za časni lokacijski premikov skladiščenih varnostnih zalog.

57. člen

(spremljanje stanja in predlog ukrepov)

- (1) Ministrstvo, pristojno za energetiko, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, spremlja stanje na trgu nafte in naftnih derivatov.
- (2) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na pobudo ministrstva, pristojnega za energetiko, predlaga vladi ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati iz prve do tretje alineje prvega odstavka, drugega in tretjega odstavka prejšnjega člena ter skrbi za stalno komunikacijo v zvezi s sprejetimi ukrepi z mednarodnimi ustanovami.
- (3) Pri pripravi predloga ukrepov iz prejšnjega odstavka sodelujejo tudi ministrstva iz prvega odstavka 58. člena tega zakona.

58. člen
(pobuda za uporabo varnostnih zalog)

- (1) Ne glede na drugi odstavek prejšnjega člena lahko pobudo za uporabo varnostnih zalog ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, podajo tudi naslednji organi iz razlogov, ki izhajajo z njihovega področja dela:
- ministrstvo, pristojno za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
 - ministrstvo, pristojno za notranje zadeve,
 - ministrstvo, pristojno za zdravje, in
 - ministrstvo, pristojno za promet.
- (2) Pobuda iz prejšnjega odstavka mora vsebovati:
- opis okoliščin, iz katerih izhajajo manjše ali večje motnje pri preskrbi;
 - opredelitev vrste in količine varnostnih zalog, potrebnih za preprečitev ali omilitev manjše ali večje motnje pri preskrbi;
 - morebitni predlog o dodelitvi varnostnih zalog prednostnim uporabnikom, ki vključuje tudi količino varnostnih zalog, ki jim je namenjena.

59. člen
(odločanje o ukrepih)

- (1) O ukrepih za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati iz prve do tretje alineje prvega odstavka in drugega odstavka 56. člena tega zakona odloča vlada. Vlada lahko za odločanje o uporabi varnostnih zalog za posamezne primere pooblasti ministra, pristojnega za gospodarstvo, kadar je zaradi narave dogodka, ki je razlog uporabe varnostnih zalog, potrebno hitro odzivanje in je hkrati pričakovati večkratno zaporedno potrebo po uporabi varnostnih zalog.
- (2) Na podlagi analize stanja na trgu nafte in naftnih derivatov se v primeru motenj pri preskrbi najprej uporabijo milejši ukrepi, nato, če ti ne zadoščajo, srednje težki ukrepi in šele na koncu težji ukrepi, pri čemer vlada upošteva načelo sorazmernosti. Pred sprejetjem posameznega ukrepa vlada pridobi mnenje koordinacijske skupine iz 63. člena tega zakona o nujnosti ukrepa in prispevku ukrepa k zagotavljanju zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati.
- (3) Ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru motenj pri preskrbi iz prve in tretje alineje prvega odstavka 56. člena tega zakona lahko trajajo, dokler obstajajo motnje pri preskrbi, pri čemer lahko milejši ukrepi iz prve alineje in ukrep iz tretje alineje prvega odstavka 56. člena tega zakona trajajo največ tri mesece, preostali ukrepi pa največ petnajst dni. Vlada lahko na podlagi predhodne analize stanja posamezne ukrepe obnovi, če na trgu še vedno obstajajo motnje pri preskrbi.
- (4) Vlada lahko določitev obveznosti nekaterih podjetij, da si morajo ustvariti zaloge določenih vrst nafte in naftnih derivatov, sprejme le za tista podjetja, ki razpolagajo z lastnimi skladiščnimi kapacitetami, če bi to pripomoglo k zagotavljanju nemotene preskrbe z nafto in naftnimi derivati.
- (5) Ne glede na prvi odstavek tega člena o uporabi varnostnih zalog vedno odloči vlada, če gre za izpolnitev mednarodnih obveznosti Republike Slovenije.
- (6) O ukrepu za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati iz četrte alineje prvega odstavka 56. člena tega zakona odloča zavod na podlagi predhodnega soglasja ministra, pristojnega za gospodarstvo.

60. člen
(sklep o uporabi varnostnih zalog)

- (1) Sklep vlade o uporabi varnostnih zalog vsebuje:
- namen uporabe varnostnih zalog;
 - vrste in količine varnostnih zalog za uporabo;
 - odločitev o tem, ali se varnostne zaloge dajo v uporabo na podlagi prodajne ali posojilne pogodbe;
 - rok plačila oziroma vračila uporabljenih varnostnih zalog ter način zavarovanja plačila oziroma vračila;
 - ceno oziroma model izračuna cene varnostnih zalog, ki se dajejo v uporabo;
 - odločitev o morebitnih prednostnih uporabnikih in količini varnostnih zalog, ki jim je namenjena.
- (2) V primeru sprejete odločitve vlade iz šeste alineje prejšnjega odstavka o prednostnih uporabnikih so uporabniki varnostnih zalog zavezani ravnati v skladu s sprejetim sklepom vlade glede prednostne oskrbe prednostnih uporabnikov.
- (3) Zavod količine in vrste varnostnih zalog, ki se bodo uporabile, določi in ponudi uporabnikom varnostnih zalog sorazmerno deležu njihovih vplačil nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v obdobju enega leta, ki se šteje od predzadnjega zaključenega meseca pred dnevom izdaje sklepa vlade o uporabi varnostnih zalog.
- (4) Če uporabniki varnostnih zalog dodeljenih količin varnostnih zalog ne morejo ali ne želijo sprejeti, zavod za nesprejete količine varnostnih zalog izvede količinsko povpraševanje med preostalimi uporabniki varnostnih zalog, ki jim varnostne zaloge ponudi na podlagi prejetega interesa in sorazmerno deležu njihovih vplačil nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v obdobju enega leta, ki se šteje od predzadnjega zaključenega meseca pred dnevom izdaje sklepa vlade o uporabi varnostnih zalog.

61. člen
(sodelovanje z Evropsko komisijo)

Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, o sprejetih ukrepih iz drugega odstavka 56. člena tega zakona obvesti Evropsko komisijo. V obvestilu opredeli količine varnostnih zalog, ki jih bo Republika Slovenija dala v uporabo.

62. člen
(intervencijski načrt)

- (1) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v sodelovanju z ministrstvi iz prvega odstavka 58. člena tega zakona in zavodom izdela in redno posodablja intervencijski načrt, ki se uporablja v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije.
- (2) Intervencijski načrt določa ukrepe za organizirano in usklajeno delovanje pristojnih organov ter opredeljuje naloge pristojnih organov v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije.

63. člen
(koordinacijska in posvetovalna skupina)

- (1) Z intervencijskim načrtom iz prejšnjega člena se določi tudi koordinacijska in posvetovalna skupina za načrtovanje in delovanje v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi.
- (2) Koordinacijsko in posvetovalno skupino iz prejšnjega odstavka sestavljajo predstavniki ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, predstavniki ministerstev iz prvega odstavka 58. člena tega zakona, predstavniki Statističnega urada Republike Slovenije in predstavniki zavoda. K sodelovanju so lahko povabljeni tudi predstavniki gospodarskih subjektov, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji.

3. PRENESENE NALOGE

64. člen

(prenesene naloge v zvezi z upravljanjem varnostnih zalog)

- (1) Zavod lahko s soglasjem ministra, pristojnega za gospodarstvo, prenese naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem lastnih in delegiranih varnostnih zalog na državo članico Evropske unije, na katere ozemlju se varnostne zaloge nahajajo, na osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ga je ta država članica Evropske unije vzpostavila, ali na gospodarske subjekte, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v državi članici Evropske unije.
- (2) Zavod lahko na ozemlju Republike Slovenije s soglasjem ministra, pristojnega za gospodarstvo, opravlja naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog za drugo državo članico Evropske unije.
- (3) Druga država članica Evropske unije, osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ga je ta država članica Evropske unije vzpostavila, ali gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v državi članici Evropske unije, lahko prenese naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog na gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji. Pred prenosom nalog v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog na ozemlju Republike Slovenije mora pridobiti soglasje ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.
- (4) Minister, pristojen za gospodarstvo, lahko zavrne izdajo soglasja iz drugega odstavka tega člena in prejšnjega odstavka, če oceni, da bi skladiščenje ali vzdrževanje varnostnih zalog za drugo državo članico Evropske unije oslabilo zanesljivost preskrbe z nafto in naftnimi derivati na trgu Republike Slovenije.
- (5) Zavod mora pridobiti soglasje države članice Evropske unije, na katere ozemlju se nahajajo varnostne zaloge oziroma za katero opravlja naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog, preden ministru, pristojnemu za gospodarstvo, v soglasje pošlje predlog za prenos, spremembo ali podaljšanje izvajanja nalog iz prvega in drugega odstavka tega člena.
- (6) Prenesene naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog se ne smejo prenesti naprej na drugo državo članico Evropske unije, osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ga je ta država članica Evropske unije vzpostavila, ali na drug gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v državi članici Evropske unije.

4. SEZNAM VARNOSTNIH IN POSEBNIH ZALOG, STATISTIČNA POROČILA, VZPOSTAVITEV SISTEMA IN POROČANJE EVROPSKI KOMISIJI

65. člen

(vodenje seznamov in poročanje zavoda)

- (1) Zavod vodi seznam vseh svojih varnostnih zalog, ki se vzdržujejo na ozemlju Republike Slovenije ali na ozemlju drugih držav članic Evropske unije in ki ne predstavljajo posebnih zalog, pri čemer seznam vsebuje podatke iz drugega odstavka 66. člena tega zakona.
- (2) Zavod vodi tudi seznam vseh posebnih zalog, ki se nahajajo na ozemlju Republike Slovenije, če jih ima, pri čemer so na seznamu zabeležene vse posebne zaloge, ki se nahajajo na ozemlju Republike Slovenije, in podatki, ki so potrebni za določitev natančne lokacije posebnih zalog.
- (3) Zavod vodi tudi mesečna statistična poročila o dejanski ravni varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, na zadnji dan koledarskega meseca in mesečna statistična poročila o posebnih zalogah na zadnji dan koledarskega meseca za vsako vrsto nafte in naftnih derivatov.
- (4) Zavod vodi ločena seznama iz prvega in drugega odstavka tega člena ter statistična poročila iz prejšnjega odstavka tako, da je mogoče stalno preverjanje njihovega stanja.
- (5) Statistična poročila o dejanski ravni varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, iz tretjega odstavka tega člena ne vključujejo količin nafte in naftnih derivatov, ki so predmet zasega, izvršbe ali so v posesti, hrambi ali uporabi podjetij v stečaju ali prisilni poravnavi.
- (6) Sezname in statistična poročila iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena zavod pošlje ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, najkasneje v osmih dneh po prejemu zahteve za pošiljanje seznamov in statističnih poročil.

66. člen

(seznam varnostnih zalog)

- (1) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, sestavi in redno posodablja seznam varnostnih zalog, ki se vzdržujejo za Republiko Slovenijo in ki ne predstavljajo posebnih zalog.
- (2) Seznam iz prejšnjega odstavka vsebuje podatke o natančni lokaciji vseh vrst skladišč, rafinerij ali objektov za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, podatke o količini, lastništvu in značilnostih glede na vrste zalog, kot so opredeljene v poglavju 3.4 priloge A k Uredbi 1099/2008/ES.
- (3) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, do 15. marca vsako leto poroča Evropski komisiji o varnostnih zalogah, ki ne predstavljajo posebnih zalog, in sicer pošlje povzetek seznama iz prvega odstavka tega člena, ki vsebuje vsaj podatke o količini in značilnostih varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, glede na stanje na zadnji dan predhodnega koledarskega leta.
- (4) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na zahtevo Evropske komisije v 15 dneh pošlje celoten seznam iz prvega odstavka tega člena, pri čemer občutljivih podatkov glede lokacije varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, ne pošlje.

67. člen
(seznam posebnih zalog)

- (1) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, sestavi in redno posodablja seznam posebnih zalog, ki se nahajajo na ozemlju Republike Slovenije.
- (2) V seznamu iz prejšnjega odstavka so zabeležene vse posebne zaloge, ki se nahajajo na ozemlju Republike Slovenije, in podatki, ki so potrebni za določitev natančne lokacije posebnih zalog.
- (3) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na zahtevo Evropske komisije v 15 dneh pošlje celoten seznam iz prvega odstavka tega člena, pri čemer občutljivih podatkov glede lokacije posebnih zalog ne pošlje.

68. člen
(statistična poročila o varnostnih in posebnih zalogah)

Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v zvezi z zalogami nafte in naftnih derivatov, ki se vzdržujejo v skladu z 48. in 49. členom tega zakona, pripravi dokončna statistična poročila in jih pošlje Evropski komisiji.

69. člen
(dostopnost in vzpostavitev sistema)

- (1) Zavod zagotovi fizično dostopnost in razpoložljivost varnostnih zalog ter vzpostavi sistem za identifikacijo, evidentiranje ter nadzor nad varnostnimi zalogami, in sicer tako, da kadar koli omogočijo njihovo preverjanje. Ta zahteva velja tudi za vse varnostne zaloge, ki jih vzdržujejo gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v državi članici Evropske unije.
- (2) Zavod pooblaščenim predstavnikom Evropske komisije omogoči pregled pripravljenosti države na izredne razmere in količin varnostnih zalog, vpogled v dokumentacijo v zvezi z varnostnimi zalogami ter dostop do skladišč varnostnih zalog.
- (3) Zavod najmanj pet let hrani dokumente in statistične podatke, ki se nanašajo na vrsto, količino in kakovost varnostnih zalog ter dogovore v zvezi z varnostnimi zalogami.

VII. poglavje:
NADZOR

70. člen
(nadzor izvajanja gospodarske javne službe)

Nadzor nad stanjem državnih blagovnih rezerv izvaja ministrstvo, pristojno za gospodarstvo.

71. člen
(nadzor)

- (1) Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb drugega odstavka 41. člena, prvega, tretjega in petega odstavka 53. člena ter prvega odstavka 55. člena tega zakona opravlja inšpektorat, pristojen za nadzor trga.

- (2) Ob ugotovljenih kršitvah določb tega zakona iz prejšnjega odstavka inšpektor odredi tudi ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti v primernem roku, ki ga sam določi.
- (3) Nadzor nad izvajanjem drugih določb tega zakona izvaja ministrstvo, pristojno za gospodarstvo.

VIII. poglavje: KAZENSKÉ DOLOČBE

72. člen (prekrški)

- (1) Z globo od 5.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če brez dovoljenja zavoda odtuji državne blagovne rezerve, jih uporablja, spremeni njihov namen, jih nadomesti z blagom druge vrste ali druge kakovosti ali v nasprotju s pogodbo in s tem zakonom kako drugače z njimi razpolaga ali spremeni pogodbeno določeno skladišče (drugi odstavek 41. člena in prvi odstavek 55. člena tega zakona).
- (2) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.
- (3) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:
 - zavodu ne plača nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog (prvi odstavek 53. člena tega zakona);
 - v roku in na predpisanem obrazcu ne pošlje podatkov, ki so potrebni za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog (tretji odstavek 53. člena tega zakona);
 - zavodu in ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, ne pošlje izjave neodvisnega zunanjšega revizorja poslovanja v roku in v vsebino iz petega odstavka 53. člena tega zakona.
- (4) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.
- (5) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba zavoda, če zavod:
 - najame posojilo v nasprotju s prvim odstavkom 14. člena tega zakona;
 - ne zagotovi ustreznega ločenega računovodstva in vodi ločenih računovodskih evidenc za poslovanje zavoda ter ločeno za izvajanje posamezne gospodarske javne službe iz prvega odstavka 6. člena tega zakona (prvi odstavek 16. člena tega zakona);
 - nenamensko uporablja sredstva, namenjena za blagovne rezerve, ali sredstva, namenjena za varnostne zaloge, ali medsebojno prenaša sredstva med gospodarskima javnima službama iz prvega odstavka 6. člena tega zakona (drugi odstavek 16. člena tega zakona);
 - ne ravna v skladu s sklepom o uporabi in nadomestitvi iz prvega odstavka 45. člena ali sklepom o uporabi varnostnih zalog iz prvega odstavka 60. člena tega zakona.

73. člen
(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

IX. poglavje:
PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

74. člen
(veljavnost programa blagovnih rezerv)

Z dnem uveljavitve tega zakona se kot program državnih blagovnih rezerv iz 24. člena tega zakona šteje Petletni program oblikovanja državnih blagovnih rezerv za obdobje od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2028, ki ga je na svoji 57. redni seji 6. julija 2023 sprejela vlada.

75. člen
(nadaljevanje dela zavoda)

Z dnem uveljavitve tega zakona Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve, ustanovljen na podlagi Sklepa o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda za blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 72/95 in 104/09), nadaljuje delo kot javni gospodarski zavod iz drugega odstavka 6. člena tega zakona.

76. člen
(podzakonski predpisi)

- (1) Minister, pristojen za gospodarstvo, izda podzakonska predpisa iz 50. člena in drugega odstavka 68. člena tega zakona v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.
- (2) Vlada Republike Slovenije izda podzakonska predpisa iz drugega, tretjega in četrtega odstavka 53. člena in šestega odstavka 56. člena tega zakona v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

77. člen
(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe)

- (1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12).
- (2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski predpisi, ki se uporabljajo do uveljavitve predpisov, izdanih na podlagi tega zakona:
 - Pravilnik o obrazcu za posredovanje podatkov, ki so potrebni za določanje vrste in količine obveznih rezerv nafte in njenih derivatov ter za prijavo o članarini (Uradni list RS, št. 59/04, 57/15 in 57/19);
 - Uredba o določitvi in načinu obračunavanja posebnega nadomestila za izvrševanje gospodarske javne službe oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov (Uradni list RS, št. 96/99, 29/00, 102/00, 85/01, 39/03, 55/04, 26/06, 41/08, 34/09, 22/10, 39/15, 39/19);
 - Pravilnik o izračunavanju in poročanju o stanju rezerv nafte in naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 102/12, 11/15 in 25/19);
 - Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju naftnih derivatov za državne blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 53/02);

- Uredba o postopkih ravnanja v primeru motenj in nestabilnosti na trgu pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati (Uradni list RS, št. 33/13 in 9/15).

78. člen
(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITVE

K 1. členu

Ta člen določa vsebino tega zakona na področju državnih blagovnih rezerv. Z njim se urejajo načrtovanje, financiranje, oblikovanje, skladiščenje, vzdrževanje in uporaba blagovnih rezerv za osnovno preskrbo (v nadaljnjem besedilu: blagovne rezerve) ter varnostne zaloge nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: varnostne zaloge) ter način izvajanja storitev gospodarske javne službe.

K 2. členu

Ta člen določa prenos predpisov Evropske unije. Prvi odstavek določa direktivi, ki se s tem zakonom prenašata v slovenski pravni red, in sicer Direktiva Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/119/ES) in Izvedbena direktiva Komisije (EU) 2018/1581 z dne 19. oktobra 2018 o spremembi Direktive Sveta 2009/119/ES v zvezi z metodami izračunavanja obveznosti vzdrževanja zalog.

Drugi odstavek določa, da se s tem zakonom ureja tudi izvajanje Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/1999/EU).

K 3. členu

Ta člen določa pomen izrazov, ki jih uporablja ta zakon. Pri tem izhaja iz opredelitev izrazov v 2. členu Direktive 2019/119/ES, hkrati pa vsebinsko sledi tudi terminologiji, ki je že uveljavljena v veljavnih predpisih, ki urejajo odziv države v kriznih razmerah, kot sta npr. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg in 117/22) ter Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20). S tem se zagotavlja večja koherentnost pravnega reda in tudi samega sistema odzivanja na krizne razmere. V tem členu je določeno tudi, da se izrazi, ki niso posebej opredeljeni v tem zakonu, uporabljajo v pomenu, kot ga določajo drugi področni predpisi.

K 4. členu

Državne blagovne rezerve so blagovne rezerve in varnostne zaloge. Ta člen določa namen blagovnih rezerv, ki je v tem, da državi omogoči hiter odziv v navedenih primerih, v katerih ni možno dovolj hitro zagotoviti zadostne količine potrebnega blaga na trgu. Predlagana ureditev v primerjavi z dosedanjo v prvem odstavku natančneje določa primere, v katerih se lahko uporabijo blagovne rezerve, ki se oblikujejo za zagotavljanje potreb osnovne preskrbe v Republiki Sloveniji, ki je preskrba z osnovnimi živili in neživilskimi proizvodi, ki so v navedenih primerih nujno potrebni za preživetje oziroma življenje ljudi in živali, za zagotavljanje javnega zdravja ljudi in zdravja živali, za takojšnjo preprečitev nastanka neposredno grozeče škode ter za nemoteno delovanje služb za zaščito, reševanje in pomoč. S tem se onemogoča morebitna nenamenska uporaba blagovnih rezerv. Ti primeri so naravne, ekološke, industrijske ali druge nesreče, krizne razmere, vojno ali izredno stanje, druge izredne razmere, ko je ogrožen javni red Republike Slovenije (npr. delovanje ekstremističnih organizacij na ozemlju Republike Slovenije, kompleksna kriza ipd.), ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali v skladu s predpisi, ki urejajo področje zdravja, ter

primer pomanjkanja blaga na trgu. Pri pomanjkanju blaga na trgu gre za veliko in nenadno zmanjšanje preskrbe z blagom, ki privede do nerazpoložljivosti blaga za končne uporabnike. Gre predvsem za pomanjkanje določenega blaga, ki je lahko posledica motenj v globalnih dobavnih verigah, prepovedi izvoza s strani držav proizvajalk in podobno. Takšen primer je bilo pomanjkanje zaščitne opreme ob začetku epidemije nalezljive bolezni COVID-19. V primeru pomanjkanja blaga na trgu se blagovne rezerve lahko uporabijo le, ko na trgu ne obstaja alternativna možnost preskrbe s primernim nadomestnim blagom. Tak primer predstavlja na primer nenadno zmanjšanje dostopnosti posameznih zdravil na trgu, ki pa jih je mogoče nadomestiti z ustrežno terapevtsko alternativo, kar je v praksi dokaj pogost pojav.

Jasno se določa, da blagovne rezerve niso namenjene poseganju v prosti trg in urejanju razmer na trgu. Tako na primer z uporabo blagovnih rezerv ni možno nižati visokih cen posameznih surovin ali proizvodov na trgu in obratno, saj bi bilo to v nasprotju s pravili enotnega trga EU in bi posegalo v svobodno gospodarsko pobudo in konkurenco na trgu. Blagovne rezerve se lahko uporabijo le v primerih, ki so določeni v prvem odstavku. Gre za primere, pri katerih je mogoče utemeljeno pričakovati, da trg ne bo deloval, oziroma je za zagotavljanje varnosti prebivalstva ali preprečevanje hujše škode treba hitro zagotoviti določeno blago.

Drugi odstavek daje izrecno podlago za pomoč Republike Slovenije drugim državam v primeru hujših nesreč (humanitarna pomoč) ali v primeru, ko je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali v skladu s predpisi, ki urejajo področje zdravja. V času vse večje medsebojne povezanosti držav je v primeru prošnje za pomoč s strani druge države nujno treba omogočiti Republiki Sloveniji, da se lahko blago iz blagovnih rezerv kot humanitarna pomoč ponudi tudi drugim državam. Je pa ta pomoč iz blagovnih rezerv omejena na nesreče (naravne, ekološke, industrijske ali druge) ter na ogrožanje javnega zdravja ljudi in živali, kar pomeni, da se iz sredstev blagovnih rezerv ne more nameniti pomoči na primer zaradi vojnih razmer in v drugih primerih, ki so naštet v drugi, tretji, četrti in šesti alineji prvega odstavka. Prav tako je določeno, da se blagovne rezerve lahko uporabijo, kadar gre za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije. Gre za obveznosti, ki jih ima Republika Slovenija kot država članica Evropske unije, ali obveznosti, ki izhajajo iz odločitev Mednarodne agencije za energijo, katere Republika Slovenija sicer (še) ni članica, vendar pa Evropska komisija dopušča in spodbuja sodelovanje v skupnih akcijah Mednarodne agencije za energijo tudi tistih držav članic Evropske unije, ki niso hkrati članice Mednarodne agencije za energijo.

K 5. členu

Državne blagovne rezerve so blagovne rezerve in varnostne zaloge. Naraščajoča koncentracija proizvodnje, zmanjšanje zalog nafte in povečana svetovna poraba naftnih derivatov povečujejo nevarnost težav s preskrbo, zato je treba vzpostaviti mehanizme za vzdrževanje varnostnih zalog, predvsem glede njihove razpoložljivosti v primeru krize, kar predstavlja bistveni dejavnik javne varnosti države. Ta člen določa namen varnostnih zalog, ki se oblikujejo za uporabo za zagotavljanje visoke stopnje varnosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj na trgu Republike Slovenije ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije o uporabi varnostnih zalog.

K 6. členu

Prvi odstavek opredeljuje način oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe državnih blagovnih rezerv. Kot je bilo določeno tudi do zdaj, se predlaga, da se storitvi oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe državnih blagovnih rezerv izvajata kot gospodarski javni službi. Namen zagotavljanja državnih blagovnih rezerv je namreč v javnem interesu zaradi zadovoljenja javnih potreb v primeru kriznih razmer, zaradi česar te dejavnosti ni mogoče zagotavljati na trgu. V skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93,

30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN, 57/11 – ORZGJS40) se predlaga, da se izvajata dve gospodarski javni službi, in sicer storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv in storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog.

Navedeni gospodarski javni službi bo še naprej izvajal javni gospodarski zavod. Drugi odstavek tako določa, da javni gospodarski zavod, pristojen za državne blagovne rezerve (v nadaljnjem besedilu: zavod), izvaja obe gospodarski javni službi (storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv ter storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog), kot to tudi zdaj izvaja Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve. Iz tega tudi izhaja, da se za določena vprašanja, ki jih ta zakon ne ureja oziroma jih ne ureja drugače, subsidiarno uporablja zakon, ki ureja gospodarske javne službe.

K 7. členu

Predlagani 7. člen uporabo ZSPDSLS-1 za ravnanje z državnimi blagovnimi rezervami, razen načel ravnanja, v celoti izključuje. Določbe ZSPDSLS-1 se uporabljajo za vprašanja, ki se nanašajo na postopek ravnanja s stvarnim premoženjem, potrebnim za izvajanje gospodarske javne službe (npr. skladiščni prostori, poslovni prostori, osnovna sredstva). S tem se zagotavlja transparentnost in učinkovitost ravnanja z nepremičnim premoženjem. Za vprašanja, ki se nanašajo na postopke ravnanja z državnimi blagovnimi rezervami, pa se uporabljajo določbe tega zakona zaradi specifične narave državnih blagovnih rezerv in zagotavljanja hitrejšega odzivanja pri vzdrževanju in obnavljanju državnih blagovnih rezerv. Zavod praktično vsakodnevno nabavlja in prodaja blago, katerega lastnik je in ga hrani kot svoje zaloge za potrebe sproščanja v primerih, kot izhaja iz zakona. Pojavijo pa se tudi primeri, ko je potrebna takojšnja prodaja, na primer nujno zaradi izpraznitve skladišča zaradi tehnične okvare in podobno. Ker gre za praktično dnevno poslovanje, je treba narediti sistem prodaje dovolj prožen, da se omogoči učinkovito delovanje.

K 8. členu

Ta člen določa, da je zavod v 100-odstotni lasti Republike Slovenije, ki je ustanoviteljica zavoda. Poleg tega je določeno tudi, da ustanoviteljske obveznosti in pravice izvršuje Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pa opravlja dela, ki so potrebna za izvrševanje pravic in obveznosti vlade.

K 9. členu

Zavod ima od organov posloводства direktorja in upravni odbor. Upravni odbor sestavlja sedem predstavnikov ustanoviteljice s področij ministrstev, ki so ključna na področju državnih blagovnih rezerv, in en predstavnik delavcev zavoda.

S predlaganim tretjim in četrtem odstavkom se ureja odgovornost članov upravnega odbora, ki niti v Zakonu o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40) niti v Zakonu o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP) ni izrecno urejena. Po vzoru na odgovornost članov sveta javnih agencij se določa, da morajo člani upravnega odbora pri svojem delu ravnati nepristransko in s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika ter varovati poslovno skrivnost zavoda ter so dogovorni za škodo, ki je nastala kot posledica kršitve njihove dolžnosti.

K 10. členu

S tem členom se podrobneje ureja postopek imenovanja in razrešitve direktorja. Postopek imenovanja izvede upravni odbor na podlagi javnega natečaja. Upravni odbor bo po obravnavanju vseh kandidatur s kandidati, ki izpolnjujejo predpisane pogoje (le-ti bodo podrobneje urejeni v

ustanovitvenem aktu zavoda) za direktorja, opravil ustni razgovor. Nato bo izbral kandidata, ki je po njegovi presoji najprimernejši, in njegovo izbiro predložil ministru, pristojnemu za gospodarstvo, ki bo kandidata predlagal v imenovanje vladi. V drugem odstavku je določeno tudi, kdaj se javni natečaj šteje za neuspešnega, in sicer če upravni odbor ugotovi, da nobeden od kandidatov ni primeren za imenovanje. V tem primeru oziroma če nihče od kandidatov ni imenovan, vlada imenuje vršilca dolžnosti direktorja za obdobje največ šest mesecev. V tem času je treba izvesti nov postopek za imenovanje novega direktorja.

V četrtem odstavku se določajo postopek in razlogi za predčasno razrešitev direktorja. Za razrešitev je tako kot za imenovanje pristojna vlada. Predlagatelj razrešitve je upravni odbor, ki lahko razrešitev predlaga, če direktor ne izpolnjuje več formalnih pogojev za zasedbo delovnega mesta ali v naštetih primerih, ko njegovo delo ni ustrezno opravljeno.

K 11. členu

Ta člen ureja financiranje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv. Prvi odstavek določa vire financiranja te gospodarske javne službe. Najpomembnejši vir financiranja je državni proračun Republike Slovenije. Republika Slovenija na ta način zagotovi večino sredstev za izvajanje navedene gospodarske javne službe. Vir financiranja so še sredstva, pridobljena z upravljanjem premoženja zavoda (npr. najemnine), in drugi viri v skladu z veljavnimi predpisi. Drugi viri so lahko na primer prejete subvencije za energetska prenova nepremičnin v lasti oziroma postavitve sončnih elektrarn, sredstva iz Evropske unije v primeru prijav na posamezne projekte/razpise, nadomestilo za stroške za opravljene storitve, ki se plačujejo oziroma se bodo plačevala iz nadomestila za vzdrževanje varnostnih zalog, določitev drugih virov z interventnimi ukrepi v primeru kriz in podobno. Smisel navedene določbe je predvsem v tem, da zakon ne omeji potencialnih možnosti financiranja oblikovanja in vzdrževanja blagovnih rezerv iz drugih virov, kar bi lahko v prihodnosti v praksi povzročilo težave.

Drugi odstavek določa, da ustanoviteljica zavoda, ker se bo izvajanje navedene gospodarske javne službe financiralo iz proračuna, z zavodom sklene pogodbo o financiranju zavoda, ki bo določala višino financiranja v skladu s vsakoletnim sprejetim proračunom Republike Slovenije ter ob upoštevanju sprejetega poslovnega in finančnega načrta zavoda.

K 12. členu

Ta člen ureja financiranje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog. Prvi odstavek določa vir financiranja, in sicer se bo izvajanje navedene gospodarske javne službe financiralo iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog. Gre za nadomestilo, ki ga plačujejo uporabniki varnostnih zalog, ki so določeni v prvem odstavku 52. člena tega zakona (fizične in pravne osebe, ki so v posameznem koledarskem letu vnesle na ozemlje Republike Slovenije več kot 25 ton nafte in naftnih derivatov). Nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog uporabniki plačujejo izvajalcu gospodarske javne službe – zavodu, varnostne zaloge, za katere se plačuje nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog, višino nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, način njegovega obračunavanja in plačevanja pa določi vlada z uredbo.

Drugi odstavek določa upravičene stroške, ki se bodo financirali iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, kot na primer oblikovanje varnostnih zalog (vključno z delegiranjem varnostnih zalog), skladiščenje varnostnih zalog (vključno z zagotavljanjem skladiščnih kapacitet), vzdrževanje varnostnih zalog, zavarovanje, materialni stroški, stroški dela (plače) in drugi stroški, ki bodo neposredno povezani z izvajanjem navedene gospodarske javne službe.

K 13. členu

Zavod izvaja dve gospodarski javni službi, ki imata različne vire financiranja. Pri tem ima zavod skupne službe (npr. finančna služba, splošna služba), ki opravljajo delo za obe gospodarski javni službi, in uporabljata tudi skupne prostore na sedežu. Ker se bodo v skladu s predlogom zakona iz nadomestila za vzdrževanje varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov financirali tudi stroški dela (stroški skupnih služb) in materialni stroški (npr. elektrika, voda, stroški upravljanja ipd.), ki so neposredno povezani z izvajanjem te gospodarske javne službe, se v 13. členu predvideva sprejem meril, ki bodo določala ključ delitve teh skupnih stroškov. Merila bodo v skladu s predlaganim členom pripravljena za obe gospodarski javni službi. To pomeni, da se skupni stroški financirajo tako iz državnega proračuna kot tudi iz nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog. Interni akt pripravi direktor po predhodno pridobljenem soglasju ministra, pristojnega za gospodarstvo, sprejme pa ga upravni odbor.

K 14. členu

Ta člen omejuje sklepanje posojilnih pogodb. Zaradi strateške pomembnosti blaga v državnih blagovnih rezervah je namreč sklepanje posojilnih pogodb potrebno čim bolj omejiti oziroma jih omejiti le na nujne primere. Izvajalec gospodarske javne službe – zavod sme za financiranje gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 6. člena tega zakona najeti posojilo, vendar je pri tem treba upoštevati določbe zakona, ki ureja javne finance. Kljub temu pa je v tem členu tudi določeno, da se za najemanje posojil lahko ustanovi zastavna pravica na nepremičnem premoženju zavoda.

K 15. členu

Ta člen določa, da zavod ne sme prejemati donacij. Sprejemanje donacij je v nasprotju z namenom in bistvom sistema blagovnih rezerv, saj donirano blago ni namenjeno hranjenju v blagovnih rezervah, temveč takojšnji uporabi. Zavod namreč v skladu z veljavno in predlagano ureditvijo na podlagi programa dela, ki ga sprejme vlada, oblikuje in vzdržuje določeno raven blaga v rezervah, ki se nato v primeru nastanka zakonsko določenih dogodkov uporabi na podlagi sklepa vlade. Donacije pa se dogajajo predvsem v kriznem obdobju in so namenjene takojšnji nadaljnji uporabi v teh razmerah, kar je v nasprotju z namenom in bistvom obeh gospodarskih javnih služb, ki jih izvaja zavod.

V primeru sprejema donacij lahko za zavod nastanejo tudi določene davčne obveznosti, za katerih plačilo nima razpoložljivih sredstev. V obdobju epidemije nalezljive bolezni COVID-19 je Republika Slovenija prejela številne donacije zaščitne opreme, ki so jo sprejemali različni subjekti. Med drugim je določene donacije sprejel tudi zavod, vendar pa so pri tem nastali številni zapleti. Tako je bil precejšen del prejetih donacij neskladen z veljavnimi standardi, zaradi česar so za zavod nastale številne administrativne in finančne obveznosti.

K 16. členu

Ta člen določa sistem računovodstva, in sicer se s prvim odstavkom zaradi večje transparentnosti poslovanja izvajalca gospodarske javne službe – zavoda določa ločeno računovodstvo in vodenje računovodskih evidenc za poslovanje zavoda ter ločeno za izvajanje posamezne gospodarske javne službe. Zavod bo tako vodil tri ločene računovodske evidence.

Drugi odstavek pa izrecno prepoveduje nenamensko financiranje drugih dejavnosti s sredstvi za izvajanje gospodarskih javnih služb iz prvega odstavka 6. člena tega zakona rezerv in medsebojno prenašanje sredstev med navedenima gospodarskima javnima službama, razen če ta zakon ne določa drugače. Tako je prenašanje sredstev možno v primerih, ko pride do plačila

med obema računovodskima enotama na podlagi opravljenih storitev ali zaradi najemanja prostorov in podobno.

Tretji odstavek ureja vodenje računovodskih evidenc po slovenskih računovodskih standardih.

K 17. členu

Gospodarski javni službi se še naprej, kot do zdaj, izvajata v obliki javnega gospodarskega zavoda. Namen izvajanja gospodarskih javnih služb nikakor ni v ustvarjanju dobička, temveč v zagotavljanju potreb osnovne preskrbe v primerih, opredeljenih v tem zakonu, in v zagotavljanju visoke varnosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati. Ker se želi ohraniti osnovni namen zagotavljanja državnih blagovnih rezerv, se v prvem odstavku določa prepoved delitve morebitnega presežka prihodkov nad odhodki in se točno določa, za katere namene je lahko ta porabljen. Uporabi se lahko le za financiranje izvajanja gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe blagovnih rezerv in za financiranje izvajanja gospodarske javne storitev službe oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog. O uporabi presežka prihodkov nad odhodki odloča vlada, ki izvršuje ustanoviteljske pravice in obveznosti, in sicer v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe. S tem bodo preprečene morebitne težnje k zmanjšanju nujno potrebnih količin državnih blagovnih rezerv, namenjenih za odziv na krizne razmere, z namenom prodaje in s tem ustvarjanja presežka ter njegovo porabo v druge namene.

K 18. členu

Ta člen ureja lastništvo nad sredstvi zavoda oziroma nad premoženjem in nepremičnim premoženjem zavoda (denarna sredstva, vrednostni papirji, državne blagovne rezerve, nepremičnine, oprema in druga sredstva). Vse navedeno premoženje je v lasti izvajalca gospodarske javne službe – zavoda, ustanoviteljica zavoda pa ga izkazuje kot kapitalsko naložbo v osnovni kapital zavoda.

K 19. členu

Ta člen določa izjemo glede na Zakon o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US). Glede na poseben pomen državnih blagovnih rezerv za odziv na krizne razmere se s tem členom omejuje izvršba na nepremičnine, potrebne za skladiščenje državnih blagovnih rezerv, v lasti zavoda in tudi na same državne blagovne rezerve.

K 20. členu

Ta člen ureja ravnanje z nepremičninami v lasti zavoda. Glede na poseben pomen državnih blagovnih rezerv za odziv na krizne razmere je v tem členu posebej izpostavljena zaščita nepremičnin v lasti zavoda, saj gre večinoma za skladiščne kapacitete, s katerimi se zagotavlja skladiščenje državnih blagovnih rezerv. Nepremičnega premoženja zavoda, ki je namenjeno izvajanju gospodarskih javnih služb, ni možno na noben način odtujiti ali kakor koli obremeniti, razen če ta zakon ne določa drugače. Prav tako se na državnih blagovnih rezervah ne sme ustanoviti zastavna pravica.

Ker ne gre za absolutno prepoved, drugi odstavek določa, katero nepremično premoženje zavoda je lahko predmet prodaje, najema ali uporabe za skladiščenje tujega blaga oziroma na kakšen način lahko izvajalec gospodarske javne službe – zavod ravna s poslovno nepotrebni

nepremičninami. Ker pa je tudi ravnanje s poslovno nepotrebni nepremičninami vir financiranja dejavnosti izvajanja gospodarskih javnih služb, mora biti vsako takšno ravnanje odplačne narave.

Zaradi strateške pomembnosti nepremičnin zavoda tretji odstavek določa, da je potrebno, da zavod pred prodajo nepremičnega premoženja pridobi soglasje vlade.

Peti odstavek določa ničnost pogodb, in sicer so pogodbe o odtujitvi in obremenitvi nepremičnega premoženja, ki so sklenjene v nasprotju s tem členom, nične.

K 21. členu

Ta člen določa dopustnost obremenitve lastninske pravice na nepremičnem premoženju zavoda, in sicer se lahko obremeni s služnostjo in stavbno pravico, če takšna obremenitev ne posega v izvajanje obeh gospodarskih javnih služb (npr. skladiščenje, postavitve gospodarske javne infrastrukture, služnost prehoda, služnost vožnje ipd.). Zaradi strateške pomembnosti nepremičnin zavoda drugi odstavek določa, da mora pred obremenitvijo lastninske pravice na nepremičnem premoženju zavoda s stavbno pravico zavod pridobiti soglasje vlade.

K 22. členu

Ta člen določa, da je ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, nosilec prostorskega načrtovanja za področje državnih blagovnih rezerv v skladu s predpisi s področja urejanja prostora. Nosilec urejanja prostora pripravlja smernice, usmeritve in mnenja k prostorskim aktom na lokalni in državni ravni. Državne blagovne rezerve so namreč strateškega pomena za varnost države v času kriznih razmer. Zaradi navedenega je pomembno, da se pri prostorskem načrtovanju posegov v prostor upošteva ohranjanje namembnosti nepremičnin, dostopnosti do nepremičnin in načrtovano širjenje skladiščnih kapacitet.

K 23. členu

Ta člen za izvajalca gospodarske javne službe – zavod določa splošno obveznost oblikovanja državnih blagovnih rezerv v skladu s tem zakonom, ki predstavlja pravno podlago za oblikovanje dejanskih zalog državnih blagovnih rezerv.

K 24. členu

Ta člen natančneje opredeljuje vsebino programa državnih blagovnih rezerv. Zaradi narave državnih blagovnih rezerv in nujnosti hitrega prilagajanja vrst in količin blaga ni primerno, da bi ta zakon natančno določal točne vrste in količine državnih blagovnih rezerv. Slednje določi vlada v programu državnih blagovnih rezerv, kar omogoča lažje sprotne prilagajanje aktualnim razmeram oziroma varnostnim tveganjem.

Prvi odstavek določa ključne elemente programa državnih blagovnih rezerv in v svojem bistvu povzema vsebino dosedanje ureditve.

Zaradi precejšnjega premoženja, ki ga upravlja zavod, se v drugem odstavku določa, da mora vsakokratni program državnih blagovnih rezerv vsebovati tudi načrt upravljanja osnovnih sredstev zavoda, vključno z investicijami in investicijskim ter tekočim vzdrževanjem.

Tretji odstavek določa usmeritve, ki morajo biti upoštevane pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv. Ključno je, da se pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv opravi celovita analiza stanja, na podlagi katere so prepoznana realna varnostna tveganja, ki predstavljajo podlago za določitev potrebnih vrst in količin posameznih državnih blagovnih rezerv. Pri tem je

pomembna tudi analiza preskrbljenost trga z blagom in samooskrba, saj je v primeru pomanjkanja blaga na trgu oziroma nezmožnosti pridobitve večjih količin blaga na trgu ter nizke stopnje samooskrbe treba zagotoviti večje količine takšnega blaga v državnih blagovnih rezervah. Pričakovati je namreč, da bo v primeru nastanka kriznih razmer hitreje prišlo do pomanjkanja tovrstnega blaga. Pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv se upoštevajo še gospodarski in socialni položaj Republike Slovenije, širša oziroma globalna varnostna tveganja ter možnost skladiščenja in vzdrževanja državnih blagovnih rezerv. Z določitvijo usmeritev bo zagotovljeno, da bo program državnih blagovnih rezerv pripravljen na podlagi analize trenutnega stanja in bodo upoštevana realna tveganja. S tem bo omogočeno racionalno oblikovanje državnih blagovnih rezerv in tako tudi racionalna poraba javnih sredstev.

S četrtem odstavkom se določa obdobje veljavnosti programa blagovnih rezerv, in sicer program državnih blagovnih rezerv sprejme vlada za obdobje petih let.

K 25. členu

V prvem odstavku so določeni ključni sektorji, ki sodelujejo pri pripravi predloga programa državnih blagovnih rezerv. Sektorje predstavljajo ministrstva, ki v skladu z Zakonom o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21 in 189/21) pokrivajo posamezno področje.

Drugi odstavek določa obveznost sodelovanja resornih organov pri pripravi programa državnih blagovnih rezerv. Področna ministrstva oziroma državni organi namreč razpolagajo z nekaterimi ključnimi podatki na svojem področju in lahko najbolje ocenijo potrebne vrste in količine blaga, za katere ocenjujejo, da bi jih morala Republika Slovenija zagotavljati v državnih blagovnih rezervah. V primeru oblikovanja novih zalog morajo ministrstva navesti tudi vir financiranja, pri čemer gre lahko za sredstva z njihovih proračunskih postavk ali pa v sodelovanju z Ministrstvom za finance poiščejo druge vire. Pri tem morajo tudi sami upoštevati usmeritve, določene v tretjem odstavku 24. člena tega zakona, in oblikovati realne potrebe, pri čemer se upoštevajo tudi usmeritve ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

K 26. členu

S tem členom se določa sprejem letnega poslovnega in finančnega načrta zavoda za prihodnje leto, ki ga pripravi izvajalec javne službe – zavod v skladu s petletnim programom državnih blagovnih rezerv in sprejetim proračunom Republike Slovenije. Poslovni načrt predstavlja operativni plan upravljanja državnih blagovnih rezerv, ki hkrati vsebuje tudi finančni načrt.

Letni poslovni in finančni načrt zavoda za prihodnje leto sprejme upravni odbor. Načrt se pošlje v soglasje tudi ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, saj predstavlja podlago za financiranje izvajanja dejavnosti iz proračuna Republike Slovenije.

K 27. členu

Ta člen določa dolžnost priprave letnega in revizijskega poročila, kot to določa zakon, ki ureja gospodarske družbe. Poročilo mora pripraviti direktor in ga mora v sprejetje predložiti ustanoviteljici zavoda, po tem ko poročilo predhodno potrdi upravni odbor. Določeno je tudi, da revizorja imenuje upravni odbor.

K 28. členu

Ta člen določa obveznost poročanja o stanju državnih blagovnih rezerv, torej o stanju blagovnih rezerv in o stanju varnostnih zalog. Zavod mora ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, najpozneje do dvajsetega dne v mesecu poročati o stanju državnih blagovnih rezerv po stanju na zadnji dan preteklega meseca. Pomen poročila z vsemi podatki, ki jih določa drugi odstavek, je v tem, da ima ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, v vsakem trenutku točen pregled nad stanjem državnih blagovnih rezerv in da lahko za vlado pripravi letno poročilo o stanju državnih blagovnih rezerv na zadnji dan preteklega leta. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, vladi poroča do konca februarja vsakega tekočega leta.

K 29. členu

V skladu s prvim odstavkom 7. člena tega zakona se določbe Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18, v nadaljnjem besedilu: ZSPDSLS-1) uporabljajo le za vprašanja, ki se nanašajo na postopek ravnanja s stvarnim premoženjem, potrebnim za izvajanje gospodarske javne službe (npr. skladiščni prostori, poslovni prostori, osnovna sredstva). Ker to ne zajema ravnanja z državnimi blagovnimi rezervami, se s tem poglavjem urejajo vprašanja, ki se nanašajo na postopke prodaje državnih blagovnih rezerv.

Predlagani člen prepoveduje pogodbeno ustanavljanje predkupne pravice na državnih blagovnih rezervah.

K 30. členu

Zakonske rešitve ZSPDSLS-1 glede določanja prodajnih cen blagovnih rezerv, ki so predmet razpolaganja, so se v praksi pokazale kot povsem neustrezne, zaradi česar je potrebna dodatna specialna ureditev te vsebine v predloženem predlogu zakona, saj je ZSPDSLS-1 namenjen predvsem razpolaganju z nepremičninami in premičninami, ki so del osnovnih sredstev, in ni prilagojen odprodaji tržnega blaga v sklopu zamenjave z novim (svežim) blagom, zaradi potrebnega zmanjšanja v skladu s programom, zaradi skorajšnjega poteka roka uporabnosti ali nujne sprostitev skladiščnega prostora. Za večji del navedenega blaga so cene borznega značaja. To pomeni, da dnevno kotirajo na borzi in imajo značilnost izredne volatilitnosti (kot npr. naftni derivati). K borznim cenam je treba prišteti logistične stroške dobave blaga v skladišče zavoda, ki pa so velikokrat odvisni od omejenega števila možnih ponudnikov, od trenutnega stanja na logističnem trgu. Zaradi navedenega predlagani člen specialno določa oblikovanje cene blagovnih rezerv, ki so predmet prodaje/menjave. Predlaga se izkustveno oblikovanje orientacijske vrednosti na podlagi razpoložljivih podatkov, ki bi se čimbolj približala dejanski vrednosti na trgu.

V drugem odstavku se določajo situacije, v katerih je možno blagovne rezerve prodati po nižji ceni od orientacijske vrednosti. Gre za primere, ko je odprodaja nujna, saj bi v nasprotnem primeru blago v celoti izgubilo vrednost, ali pa je prodaja nujna zaradi nujne izpraznitve skladiščnih kapacitet, s čimer se prepreči nastanek škode (npr. puščanje rezervoarja naftnih derivatov).

S tretjim odstavkom se določa, da je v prodajni pogodbi treba natančno opredeliti državne blagovne rezerve, ki so predmet prodaje, in sicer se le-te opredelijo na način, ki omogoča jasno identifikacijo blaga, z natančnim opisom blaga, podatkom o lastništvu, tehničnimi podatki in morebitnimi drugimi podatki, ki so pomembni za sklenitev prodajne pogodbe (npr. rok uporabe).

K 31. členu

Ta člen določa metode prodaje državnih blagovnih rezerv, in sicer se prodaja državnih blagovnih rezerv lahko izvede ali po metodi javnega zbiranja ponudb ali pa po metodi sklenitve neposredne pogodbe.

K 32. členu

S tem členom se določa, da postopek prodaje državnih blagovnih rezerv vodi komisija, ki jo sestavljajo najmanj trije člani. Gre za interno komisijo Zavoda Republike Slovenije za blagovne rezerve, ki je sestavljena izključno iz tam zaposlenih. Komisijo imenuje direktor zavoda.

K 33. členu

Ta člen določa, da se morajo v postopku sklenitve neposredne pogodbe opraviti pogajanja o ceni in drugih pogojih prodajne pogodbe, v postopku javnega zbiranja ponudb pa takšne obveznosti ni, lahko pa se pogajanja o ceni in drugih pogojih prodajne pogodbe vseeno opravijo, da se doseže za zavod ugodnejša ponudba.

Pogajanja se lahko opravijo v zaporednih krogih, da se na podlagi vnaprej določenih meril zmanjšuje število ponudb, o katerih se pogaja. Vse ponudnike, ki jih zavod vključi v naslednji krog pogajanj, zavod pisno obvesti o vseh spremembah pogojev prodaje državnih blagovnih rezerv in zagotovi, da imajo ponudniki po teh spremembah na voljo dovolj časa za morebitno predložitev nove ponudbe. Ko namerava zavod končati pogajanja, ponudnike obvesti o zadnjem krogu pogajanj in določi končni rok za predložitev morebitnih novih ali spremenjenih ponudb, razen če je število krogov napovedal vnaprej ali če se pogaja le z enim ponudnikom.

Zavod med pogajanjem zagotovi enako obravnavo vseh ponudnikov in informacij ne nudi diskriminatorno tako, da bi lahko nekateri ponudniki imeli prednost pred drugimi. Zavod drugim ponudnikom ne sme razkriti zaupnih informacij, ki mu jih je razkril drug ponudnik, brez soglasja tega ponudnika. To soglasje ne sme biti splošno, temveč se mora nanašati na informacije, ki jih namerava zavod razkriti drugim ponudnikom.

K 34. členu

34. do 37. člen tega zakona urejajo postopek prodaje državnih blagovnih rezerv po metodi javnega zbiranja ponudb. Javno zbiranje ponudb se izvede kot na nedoločen ali na določljiv krog oseb naslovljeno vabilo k javnemu zbiranju ponudb. Vabilo k dajanju ponudb se objavi na spletni strani zavoda oziroma lahko tudi na drug način ali na drugi spletni strani.

V postopku javnega zbiranja ponudb kot ponudniki ne morejo sodelovati člani komisije ter z njimi povezane osebe, ki so določene v petem odstavku (npr. sorodstvena povezava, zakonska zveza, zunajzakonska skupnost ali partnerska zveza, kapitalski delež, večji od 50 odstotkov v pravni osebi – ponudniku, druge povezave, ki vzbujajo dvom o nepristranskosti). Najugodnejši ponudnik mora pred sklenitvijo pogodbe podati pisno izjavo, da ni povezana oseba.

K 35. členu

Ta člen določa obvezne sestavine, ki jih mora vsebovati objavljeno vabilo k javnemu zbiranju ponudb.

K 36. členu

Ta člen ureja odpiranje ponudb, in sicer se o odpiranju ponudb sestavi zapisnik, ki ga podpišejo člani komisije. Obvezne sestavine zapisnika o odpiranju ponudb določa drugi odstavek.

K 37. členu

S tem členom se ureja ravnanje s prejetimi ponodbami, odločitev o sprejemu ponudbe in sklenitev prodajne pogodbe.

Če je ponudba prispela po razpisnem roku, jo komisija izloči in o tem obvesti ponudnika. Če pa je ponudba prispela pravočasno, a je pomanjkljiva, komisija ponudnika pozove k dopolnitvi ponudbe. Če ponudnik ponudbe ne dopolni v roku, komisija ponudbo izloči in o tem obvesti ponudnika.

Komisija po pregledu in ocenjevanju ponudb pripravi odločitev o sprejemu ponudbe. Obvezne sestavine odločitve o sprejemu ponudbe so določene v tretjem odstavku.

O odločitvi o izbiri najugodnejše ponudbe oziroma o neuspelem postopku javnega zbiranja ponudb zavod pisno obvesti ponudnike do izteka roka veljavnosti ponudb.

Z izbranim ponudnikom se prodajna pogodba sklene najpozneje v 15 dneh po opravljeni izbiri najugodnejšega ponudnika. Če izbrani ponudnik v tem roku ne sklene prodajne pogodbe, zavod rok za sklenitev pogodbe lahko podaljša, vendar ne za več kot 15 dni, ali pa zadrži varščino izbranega ponudnika oziroma unovči njegovo garancijo za resnost ponudbe. Če izbrani ponudnik ne sklene prodajne pogodbe niti v podaljšanem roku, zavod obdrži njegovo varščino oziroma unovči njegovo garancijo za resnost ponudbe. Izbrani ponudnik mora pred sklenitvijo prodajne pogodbe podati tudi pisno izjavo, da ni povezana oseba.

K 38. členu

38. in 39. člen tega zakona urejata postopek prodaje državnih blagovnih rezerv po metodi sklenitve neposredne pogodbe. Ta metoda se za prodajo državnih blagovnih rezerv uporabi le v dveh primerih, in sicer če vrednost pogodbe ne presega 250.000 evrov ali če se pogodba sklepa s pravno osebo javnega prava.

V postopku prodaje blagovnih rezerv po metodi sklenitve neposredne pogodbe je treba pripraviti namero o sklenitvi neposredne pogodbe, ki jo zavod objavi na svoji spletni strani.

K 39. členu

S tem členom se določajo obvezne sestavine, ki jih mora vsebovati odločitev o sprejemu ponudbe, ki jo pripravi komisija, in obveznost zavoda, da pisno obvesti ponudnike o odločitvi o izbiri najugodnejše ponudbe oziroma o neuspelem postopku sklenitve neposredne pogodbe.

K 40. členu

S tem členom se določa postopek, ki se izvede v primeru prodaje državnih blagovnih rezerv v okviru vzdrževanja državnih blagovnih rezerv. V tem primeru se ne uporabijo določbe tega poglavja, pač pa zavod izvede enovit postopek v skladu z ZJN-3.

K 41. členu

Prvi odstavek določa način skladiščenja blagovnih rezerv. Določa se, da se blagovne rezerve skladiščijo kot povečana komercialna zaloga pri proizvajalcih blaga v Republiki Sloveniji ali pri drugih subjektih, ki lahko skladiščijo blago določene vrste na ozemlju Republike Slovenije. Slednji način je še posebej primeren za blago z omejenim rokom trajanja uporabe, saj je najracionalnejši in zagotavlja tudi neoporečnost blaga. Poleg teh dveh načinov pa lahko zavod blagovne rezerve sam skladišči v lastnih oziroma najetih kapacitetah – skladiščih (npr. kadar blagovnih rezerv ni možno skladiščiti kot povečano komercialno zalogo ali to zaradi lastnosti blagovnih rezerv niti ni primerno).

V drugem odstavku so določene obveznosti subjekta, ki so mu blagovne rezerve zaupane po pogodbi o skladiščenju. Omejuje se razpolaganje z blagovnimi rezervami, s čimer se preprečuje možnost mahinacij z blagovnimi rezervami. Če subjekt ravna v nasprotju s to določbo, se kaznuje za prekršek.

Tretji odstavek določa, da se ti pogodbi lahko skleneta največ za obdobje 10 let. Daljši rok je potreben zaradi zagotavljanja stabilnosti količine državnih blagovnih rezerv. Kratkoročni razpisi namreč predstavljajo velika tveganja, da stanja zalog, ki jih določi vlada s programom dela, zaradi neuspešnosti razpisov ne bi mogli doseči.

K 42. členu

Ta člen določa izjeme, ko ne gre za redno vzdrževanje blagovnih rezerv. Določa se postopek za blagovne rezerve, ki jih ni bilo mogoče obnoviti (blagovne rezerve pred potekom roka uporabnosti), in sicer se v tem primeru, če je prodaja uspešna, takšne blagovne rezerve prodajo najboljšemu ponudniku, s pridobljenimi finančnimi sredstvi pa se kupijo nove blagovne rezerve. Če prodaja ni uspešna, po drugem odstavku vlada na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, določi organe, zavode in druge organizacije, ki se financirajo iz javnih sredstev, ki imajo dolžnost prednostno kupiti blagovne rezerve, ali vlada odloči o alternativnem predlogu, da se takšne blagovne rezerve pred iztekom njihovega roka uporabnosti neodplačno izročijo pravnim osebam javnega prava (lokalne samoupravne skupnosti, javni zavodi, javna podjetja itd.), le-te pa se potem nadomestijo z novimi blagovnimi rezervami, o čemer odloča vlada, ki zagotovi tudi finančna sredstva. Vlada ob tem odloči tudi o zagotovitvi sredstev za plačilo davčnih obveznosti.

K 43. členu

Ta člen ureja pobudo za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv, kar predstavlja prvi korak v postopku uporabe oziroma sproščanja blagovnih rezerv. Ker v dosedanji ureditvi pobudniki niso bili opredeljeni, je lahko v praksi pobudo za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv dala vsaka oseba. Zaradi navedenega se v tem členu določajo tisti državni organi, ki lahko vsak s svojega področja dela podajo pobudo za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, namreč vladi običajno predlaga uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv na podlagi prejete pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv, saj resorni organi, ki delujejo na posameznih relevantnih področjih, razpolagajo s ključnimi informacijami glede potreb po posamezni vrsti in količini blaga. Navedeno ne omejuje ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, da samostojno predlaga vladi uporabo državnih blagovnih rezerv v skladu s 45. členom tega zakona.

V drugem odstavku se določa minimalna vsebina pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv. Resorni organ oziroma organizacija, ki deluje na posameznih relevantnih področjih, mora tako že v pobudi za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv opredeliti okoliščine iz 4. člena tega zakona, v katerih je dovoljena uporaba in nadomestitev blagovnih rezerv. S tem se

preprečuje neutemeljeno dajanje pobud za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv in zato tudi nenamenska uporaba in nadomestitev blagovnih rezerv. Pobuda mora vsebovati tudi opredelitev nabora blagovnih rezerv in zahtevano količino blagovnih rezerv ter navedbo subjekta, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, saj izvajalec gospodarske javne službe – zavod sicer zagotovi blago iz blagovnih rezerv, ni pa pristojen za njegovo distribucijo, zaradi česar je treba že vnaprej določiti subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv. Prav tako je že v pobudi za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv treba vnaprej določiti tudi končnega uporabnika blaga iz blagovnih rezerv. V primeru nadomestitve blagovnih rezerv pa mora pobuda za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv vsebovati še informacijo o potrebi po nadomestitvi blaga in navedbo vira financiranja morebitne nadomestitve, vključno s časovno opredelitvijo nadomestitve enakega blaga oziroma če to iz razlogov pomanjkanja blaga na trgu ni mogoče, enakovrednega blaga. Na trgu lahko zaradi pomanjkanja določenih vrst blaga (npr. zdravil) namreč ni možno zagotoviti točno enakega blaga, zaradi česar lahko resorno ministrstvo za nadomestni nakup predlaga enakovredno blago, ki lahko ravno tako izpolni svoj namen kot uporabljeno blago (npr. zdravilo z enakimi učinkovinami).

K 44. členu

Ta člen ureja postopek obravnave prejete pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv na ministrstvu, pristojnem za gospodarstvo, in sicer ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, opravi strokovni pregled pobude za uporabo in nadomestitev blagovnih rezerv. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, lahko v skladu s splošnimi predpisi zavrne pobudo v primeru, da iz opisa okoliščin ne izhaja upravičenost uporabe blagovnih rezerv.

K 45. členu

Ta člen ureja sprejem odločitve o uporabi blagovnih rezerv in njihovi nadomestitvi. Prvi odstavek določa, da o uporabi blagovnih rezerv in njihovi nadomestitvi primarno odloča vlada, ki pa lahko za posamezne primere (npr. kadar se pričakuje večkratno sproščanje ob istem dogodku) pooblasti tudi ministra, pristojnega za gospodarstvo. V skladu z drugim odstavkom je uporaba blagovnih rezerv lahko odplačna ali pa neodplačna. V praksi se državne blagovne rezerve večinoma uporabljajo zaradi naravnih nesreč z namenom takojšnje razdelitve končnim uporabnikom – silam za zaščito in reševanje ali civilnemu prebivalstvu. Lahko pa pride tudi do večjih motenj, na primer na trgu pšenice ali trgu zdravil, ko bi z blagovnimi rezervami dejansko oskrbovali predelovalce, trgovce oziroma v primeru zdravil lekarne. V tem primeru bi bilo blago namenjeno nadaljnji prodaji končnim uporabnikom, zaradi česar brezplačna uporaba ni racionalna in se v takem primeru uporabljeno blago iz državnih blagovnih rezerv proda upravičencem po tržni vrednosti.

Tretji odstavek na novo ureja pristojnost ministra, pristojnega za gospodarstvo, da samostojno, brez pooblastila vlade odloča o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv v primeru izrednih okoliščin, ko so ogrožena življenja ali premoženje ali kadar iz okoliščin izhaja, da bi lahko nastala večja premoženjska, okoljska ali gospodarska škoda. Navedena novost je ključna za zagotavljanje dovolj hitrega odziva sistema blagovnih rezerv v res izjemnih primerih neposredne ogroženosti življenj ali premoženja, ko je potrebna takojšnja uporaba blagovnih rezerv (npr. jedrska nesreča, potres ipd.). Kadar minister, pristojen za gospodarstvo, uporabi to pooblastilo, mora v skladu s tretjim odstavkom s tem nemudoma seznaniti vlado, ki tako še zmeraj ohranja celovit pregled nad sistemom blagovnih rezerv.

Peti odstavek določa, da vlada vedno odloča o uporabi blagovnih rezerv, ko gre za nujno pomoč drugim državam v primeru naravnih, ekoloških, industrijskih ali drugih nesreč ter če je ogroženo javno zdravje ljudi in zdravje živali, v skladu s predpisi, ki urejajo področje zdravja.

K 46. členu

Ta člen določa vsebino sklepa o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv. Poleg namena in načina uporabe blagovnih rezerv se določita še vrsta in količina blagovnih rezerv, sklep pa vsebuje tudi navedbo subjektov, ki so upravičeni do blaga iz blagovnih rezerv, in navedbo končnega uporabnika. Vlada odloči tudi o nadomestitvi blagovnih rezerv. Če se določene blagovne rezerve nadomestijo, mora sklep vsebovati tudi rok, v katerem je treba blagovne rezerve nadomestiti, način nadomestitve uporabljenih blagovnih rezerv ter vir financiranja nadomestitve blagovnih rezerv.

V praksi se blagovne rezerve večinoma podarijo oziroma prodajo po ceni nič, lahko pa se pojavijo tudi primeri, ko se blagovne rezerve dajo v odplačno uporabo, na primer trgovcem zaradi nadaljnje prodaje. Če se blagovne rezerve dajo v odplačno uporabo, je treba že v sklepu vlade odločiti, ali se blagovne rezerve dajo v uporabo na podlagi prodajne ali posojilne pogodbe, ter v primeru odplačne uporabe blagovnih rezerv na podlagi prodajne pogodbe določiti cene, po katerih se prodajajo blagovne rezerve, in odločiti o deležu pridobljenih sredstev, ki bo namenjen financiranju nadomestitve blagovnih rezerv. V primeru odplačne uporabe blagovnih rezerv na podlagi prodajne pogodbe se tako ne uporabljajo določbe IV. poglavja tega zakona o prodaji državnih blagovnih rezerv in določbe ZSPDSLS-1, ampak se takrat cena, po kateri se prodajo blagovne rezerve, določi v sklepu vlade. V primeru neodplačne uporabe blagovnih rezerv pa sklep vlade vsebuje tudi odločitev o zagotovitvi sredstev za plačilo davčnih obveznosti.

Zadnja alineja določa, da sklep vsebuje tudi odločitev o ureditvi pravnega statusa uporabljenih blagovnih rezerv, ker je to pomembno vprašanje, ali in kdaj preide lastništvo blaga na subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, ali na končnega uporabnika oziroma ali in kdaj subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, ali končni uporabnik z blagom ravna kot lastnik. V okviru ureditve pravnega statusa uporabljenih blagovnih rezerv se tako s sklepom o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv lahko določi ena od naslednjih možnosti:

- odločitev o prenosu lastništva blaga iz blagovnih rezerv na subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, ali na končnega uporabnika ali
- odločitev o pravici subjekta, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, ali končnega uporabnika do začasne uporabe blaga iz blagovnih rezerv z obveznostjo vračila blaga iz blagovnih rezerv zavodu.

V primeru prenosa lastništva blaga iz blagovnih rezerv subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, ali končni uporabnik postane lastnik blaga iz blagovnih rezerv ob sprejemu računa. Pri uporabi blaga iz blagovnih rezerv je treba urediti pravni status uporabljenega blaga zlasti zaradi ureditve računovodskih evidenc zavoda. Zavod namreč lahko blago iz blagovnih rezerv ustrezno razknjiži le s prenosom lastninske pravice na subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, ali na končnega uporabnika in izdajo računa subjektu, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, ali končnemu uporabniku, ki s tem postane tudi lastnik blaga.

K 47. členu

Ta člen določa postopek uporabe blagovnih rezerv potem, ko vlada oziroma minister, pristojen za gospodarstvo, odloči o uporabi blagovnih rezerv. Prvi odstavek določa, da izvajalec gospodarske javne službe – zavod po prejemu sklepa o uporabi in nadomestitvi blagovnih rezerv obvesti subjekte, ki so upravičeni do blaga iz blagovnih rezerv, o kraju in datumu izdaje blagovnih rezerv ter o količini razpoložljivih blagovnih rezerv.

Izvajalec gospodarske javne službe – zavod tako le zagotavlja ustrezne vrste in količine blagovnih rezerv, ki jih nato prevzame subjekt, ki je v sklepu o uporabi blaga iz blagovnih rezerv določen kot subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv. Subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, pa je tisti subjekt, ki nato poskrbi, da blago iz blagovnih rezerv pride do končnih

uporabnikov. Subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, je tudi zavezan, da blago iz blagovnih rezerv uporablja le v skladu z namenom, za katerega je bilo izdano. Drugi odstavek tudi določa, da subjekt, ki je upravičen do blaga iz blagovnih rezerv, vodi evidenco o končnih uporabnikih blaga iz blagovnih rezerv ter na zahtevo zavoda ali ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, pošlje evidenco.

K 48. členu

Ta člen v slovenski pravni red prenaša prvi odstavek 3. člena Direktive 2009/119/ES, ki se nanaša na obveznost držav članic Evropske unije, da zagotavljajo minimalne skupne količine zalog nafte in naftnih derivatov (varnostne zaloge) ter s tem zagotovijo določeno stopnjo varnosti pri preskrbi v primeru manjših in večjih motenj. Za zagotavljanje tovrstne varnosti se določa, da morajo minimalne varnostne zaloge, ki morajo biti stalno vzdrževane na ozemlju posamezne države članice Evropske unije, ustrezati najmanj povprečnemu dnevneto neto uvozu za 90 dni ali povprečni dnevni domači porabi za 61 dni, glede na to, katera količina je večja.

V Republiki Sloveniji so se začele oblikovati varnostne zaloge v letu 1999 v okviru prilagajanja slovenske zakonodaje pravnemu redu Evropske unije. V skladu z odobrenim prehodnim obdobjem za izpolnitev zahtev iz Direktive 773/238/EGS je Republika Slovenija začela postopno vzpostavljati varnostne zaloge in do leta 2005 dosegla raven varnostnih zalog, ki ustreza povprečnemu dnevneto neto uvozu za 90 dni. Od takrat dalje Republika Slovenija ves čas izpolnjuje obveznosti iz Direktive 2009/119/ES, ki je nadomestila Direktivo 773/238/EGS. Večji del varnostnih zalog je v fizičnih – realnih zalogah, ki so v lasti zavoda, manjši del (10 %) pa je v obliki delegiranih zalog nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: delegirane zaloge) – t. i. »ticketing«.

Delegirane zaloge so rezervirane z dolgoročnimi pogodbami z gospodarskimi subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov, s katerimi se ti zavežejo, da imajo za zavod rezervirane zaloge nafte in naftnih derivatov in da mu bodo v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi te delegirane zaloge prodali po tržni ceni. Delegirane zaloge (»tickets«) so opcijske zaloge, ki se skladiščijo na podlagi pogodbenih pravic do nakupa določene količine zalog nafte in naftnih derivatov. Gre za rezervirane količine, katerih lastnik je pogodbenik zavoda, ki se zaveže, da jih bo na poziv zavoda prodal pod pogodbeno določenimi pogoji. Pri storitvi delegiranja varnostnih zalog gre za specifično storitev, ki se uporablja za izpolnitev obveznosti zagotavljanja varnostnih zalog in je omejena na ozek krog kupcev in ponudnikov v Evropski uniji. Kupci delegiranih zalog so zavezanci za vzdrževanje varnostnih zalog, ponudniki delegiranih zalog pa so gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov.

Pozitivna lastnost delegiranih zalog je v tem, da omogočajo hitro prilagajanje višine potrebnih zalog za zagotavljanje minimalne količine varnostnih zalog, prav tako pa so v določenih obdobjih ugodnejše in primernejše za uporabo. S pomočjo delegiranih zalog se uravnava manko med lastnimi varnostnimi zalogami zavoda in sprotnimi nihanji količin zaradi dejavnosti rednega vzdrževanja varnostnih zalog. Prav tako je bila vzpostavljena tudi spletna platforma OTX, ki predstavlja hitrejšo, bolj transparentno in tudi ugodnejšo pridobitev delegiranih količin varnostnih zalog in jo uporabljajo osrednji organi za vzdrževanje varnostnih zalog držav članic Evropske unije, gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov, ter države članice Evropske unije.

Direktiva 2009/119/ES omogoča določeno prožnost pri vzpostavljanju varnostnih zalog, saj ni treba vzdrževati varnostnih zalog, ki ustrezajo povprečnemu dnevneto neto uvozu za 90 dni po posamičnih vrstah, ampak po vseh vrstah skupaj glede na skupno količino.

K 49. členu

Ta člen v slovenski pravni red prenaša 9. člen Direktive 2009/119/ES, ki določa, da lahko države članice Evropske unije v okviru varnostnih zalog oblikujejo posebne zaloge. Posebne zaloge so del varnostnih zalog (njihov del, saj se količina posebnih zalog določa glede na minimalno višino varnostnih zalog po določenem izračunu iz tretjega odstavka 9. člena in priloge II Direktive 2009/119/ES), razlika med njima pa je, da so posebne zaloge boljje pravno varovane, saj imajo lastni pravni status, ki zagotavlja njihovo polno razpoložljivost v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi, in so v celoti last zavoda, tako da je njihova uporaba možna kadar koli. Vse varnostne zaloge namreč niso nujno last države članice Evropske unije, saj jih lahko za državo članico Evropske unije vzdržujejo gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje z nafto in naftnimi derivati (t. i. »ticketing«), s tem ko država članica Evropske unije ni lastnica varnostnih zalog, pa se zmanjša možnost, da bodo te varnostne zaloge dejansko na razpolago v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi. Metoda in postopek izračunavanja posebnih zalog bosta predpisana v podzakonskem predpisu, kot to določa 50. člen tega zakona.

Četrty odstavek 9. člena Direktive 2009/119/ES določa, da višino posebnih zalog prostovoljno določi posamezna država članica Evropske unije, njihovo višino pa sporočijo Evropski komisiji, ki vsako leto v Uradnem listu Evropske unije objavi količine posebnih zalog, ki jih je določena država članica Evropske unije priglasila in se s tem zavezala, da jih bo vzdrževala neprekinjeno za najmanj eno leto. Republika Slovenija v letu 2023 nima posebnih zalog, saj njihovo oblikovanje ni obvezno. Za primer, da bi Republika Slovenija v prihodnosti oblikovala in vzdrževala tudi posebne zaloge, pa je v drugem in tretjem odstavku vseeno določeno, da ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pošlje Evropski komisiji seznam o vrstah in količini posebnih zalog, ki so last zavoda in se vzdržujejo na ozemlju Republike Slovenije, ter informacijo o obdobju vzdrževanja teh posebnih zalog. Seznam mora ostati veljaven vsaj eno leto, spremeni se lahko šele z začetkom učinka na prvi dan koledarskega meseca. Najnižja priglašena količina posebnih zalog se v enaki meri uporablja za vse vrste posebnih zalog.

V Republiki Sloveniji se posebne zaloge trenutno skladiščijo manj kot 30 dni, zato je v četrtem in petem odstavku v skladu s petim odstavkom 9. člena Direktive 2009/119/ES določeno, da mora v tem primeru zavod pripraviti letno poročilo, v katerem so analizirani ukrepi za zagotavljanje in preverjanje razpoložljivosti in fizične dostopnosti varnostnih zalog. V poročilu tudi opiše ureditev, na podlagi katere se nadzira uporaba teh varnostnih zalog v primeru motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, to poročilo pošlje Evropski komisiji do konca prvega meseca koledarskega leta, na katerega se poročilo nanaša.

Šesti odstavek prenaša drugi pododstavek četrtega odstavka 9. člena Direktive 2009/119/ES in določa, da se količina posebnih zalog lahko v primeru, ko gre za vzdrževanje posameznih vrst nafte in naftnih derivatov, vključno z vzdrževanjem zaradi izboljšanja ali ohranitve kakovosti ali s prilagoditvijo strukturi porabe, zniža pod obvezno količino posebnih zalog, določenih s podzakonskim predpisom iz 51. člena tega zakona, vendar le za toliko časa, dokler se postopki vzdrževanja posameznih vrst nafte in naftnih derivatov dokončno ne izvedejo.

Sedmi odstavek določa, da se posebne zaloge, ki so pomešane z drugimi zalogami nafte in naftnih derivatov, ne smejo premestiti brez predhodnega pisnega soglasja lastnika zalog in ministrstva, pristojnega za gospodarstvo. S tem se v slovenski pravni red prenaša drugi odstavek 10. člena Direktive 2009/119/ES.

Posebne zaloge so vzpostavljene na podlagi odločitev, ki jih sprejme vsaka država članica Evropske unije posebej in ustrezajo dejanskim potrebam države članice Evropske unije po zalogah nafte in naftnih derivatov v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi. Lastni pravni

status posebnih zalog v primeru kriznih razmer zagotavlja njihovo popolno razpoložljivost, zato v skladu z osmim odstavkom posebne zaloge, ki se vzdržujejo ali prevažajo na ozemlju Republike Slovenije, v nobenem primeru ne smejo biti predmet izvršbe. S to določbo se posebne zaloge brezpogojno zaščitijo, v slovenski pravni red pa se prenese tretji odstavek 10. člena Direktive 2009/119/ES.

K 50. členu

Ta člen daje zakonsko podlago za izdajo podzakonskega predpisa, ki določa metode in postopke za izračun količin varnostnih in posebnih zalog, ki jih je treba vzdrževati, izračun povprečnega dnevnega neto uvoza in izračun povprečne dnevne domače porabe. S tem se v slovenski pravni red prenašajo drugi in tretji odstavek 3. člena Direktive 2009/119/ES, ki določata, da se povprečni dnevni neto uvoz izračuna na podlagi ekvivalenta surove nafte uvoza v prejšnjem koledarskem letu, določenega v skladu z metodami in postopki, ki so navedeni v prilogi I Direktive 2009/119/ES, prvi in drugi odstavek 4. člena Direktive 2009/119/ES, ki določata, da se višina vzdrževanih varnostnih zalog izračuna v skladu z metodami, ki so navedene v prilogi III Direktive 2009/119/ES, ter drugi in tretji odstavek 9. člena Direktive 2009/119/ES, ki določata metodo za izračun posebnih zalog.

Prav tako se s tem členom daje zakonska podlaga za izdajo podzakonskega predpisa, ki določa standarde in normative s področja skladiščenja in vzdrževanja varnostnih zalog.

K 51. členu

Razpoložljivost zalog nafte in naftnih derivatov je eden izmed bistvenih dejavnikov javne varnosti države. Direktiva 2009/119/ES določa, da se vzdrževanje varnostnih zalog v državi članici Evropske unije dovoli kateremu koli osrednjemu organu za vzdrževanje varnostnih zalog. S tem členom se določa, da se za osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog ter za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti o vzdrževanju zalog nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji imenuje zavod, ki je edini osrednji organ v Republiki Sloveniji, ki ima pristojnosti za vzdrževanje zalog nafte in naftnih derivatov. Ta člen v slovenski pravni red prenaša prvi in drugi odstavek 7. člena Direktive 2009/119/ES.

K 52. členu

Ta člen določa uporabnike varnostnih zalog, in sicer vsakdo, ki proizvede ali vnese na ozemlje Republike Slovenije več kot 25 ton nafte in naftnih derivatov v posameznem koledarskem letu, takoj postane uporabnik varnostnih zalog in s tem zavezanec za plačilo nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, ki se plačuje zavodu. S tem se zagotavlja, da ima zavod zadostna sredstva za zagotavljanje zadostne količine obveznih minimalnih varnostnih zalog in da noben subjekt ni v privilegiranem položaju na trgu.

Drugi odstavek ureja upravičenost uporabnikov varnostnih zalog, da se v primeru izdaje sklepa o uporabi varnostnih zalog iz 59. člena tega zakona oskrbujejo iz varnostnih zalog za namene nadaljnje prodaje oziroma za lastno oskrbo. Nadalje tretji odstavek natančneje določa način oskrbe uporabnikov varnostnih zalog, in sicer so uporabniki varnostnih zalog upravičeni do oskrbe iz varnostnih zalog z nafto in naftnimi derivati, za katere plačujejo nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog. V primeru plačevanja nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog za nafto in naftne derivate, ki se ne vzdržujejo v varnostnih zalogah, pa je uporabnik varnostnih zalog upravičen do nafte in naftnih derivatov, ki so njegov najbližji nadomestek, oziroma do nafte in naftnih derivatov, ki se jim nafta in naftni derivati, za katere uporabnik varnostnih zalog plačuje nadomestilo za uporabo varnostnih zalog, dodajajo.

K 53. členu

Ta člen določa nadomestilo, iz katerega se financira izvajanje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog – nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog. Zavezanec za plačilo nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog so uporabniki varnostnih zalog. Varnostne zaloge, za katere se plačuje nadomestilo, višina nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, način njegovega obračunavanja in plačevanje se bodo uredili v podzakonskem predpisu.

Uporabniki varnostnih zalog zavodu na predpisanem obrazcu do petnajstega v mesecu za pretekli mesec pošljejo podatke, ki so potrebni za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog. Poleg tega uporabniki varnostnih zalog na predpisanem obrazcu najkasneje do 15. januarja tekočega koledarskega leta ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, in zavodu pošljejo prijavo o letnem nadomestilu za oblikovanje varnostnih zalog za preteklo koledarsko leto. Prav tako pa uporabniki varnostnih zalog do 31. avgusta tekočega leta na zavod in ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pošljejo izjavo neodvisnega zunanjega revizorja poslovanja uporabnika varnostnih zalog o pravilnosti izračuna, obračuna in plačila nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog za preteklo leto.

Kontrola poslanih podatkov se lahko opravi s podatki, ki jih ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, in zavod lahko pridobita pri Finančni upravi Republike Slovenije.

K 54. členu

Ta člen prenaša prvi odstavek 20. člena Direktive 2009/119/ES, in sicer določa seznam prednostnih uporabnikov za uporabo varnostnih zalog, ki jih določi vlada glede na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

K 55. členu

Prvi odstavek določa obveznost gospodarskega subjekta, ki so mu varnostne zaloge zaupane po pogodbi o skladiščenju. Le-ta brez dovoljenja zavoda varnostnih zalog ne sme odtujiti, uporabljati, spremeniti njihovega namena ali pogodbeno določenega skladišča, jih nadomestiti z varnostnimi zalogami druge vrste ali druge kakovosti ali v nasprotju s pogodbo in tem zakonom kako drugače z njimi razpolagati. Če gospodarski subjekt ravna v nasprotju s to določbo, se kaznuje za prekršek.

Drugi odstavek ureja dolžino obdobja, za katero se lahko skleneta pogodba o vzdrževanju varnostnih zalog in pogodba o skladiščenju varnostnih zalog, in sicer se ti pogodbi lahko skleneta največ za obdobje 10 let. Daljši rok je potreben zaradi zagotavljanja stabilnosti količine varnostnih zalog. Kratkoročni razpisi namreč predstavljajo velika tveganja, da zahtevanih minimalnih količin varnostnih zalog zaradi neuspešnosti razpisov ne bi mogli doseči.

K 56. členu

Ta člen prenaša prvi in drugi odstavek 20. člena Direktive 2009/119/ES, in sicer določa ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati. Ukrepi se ločijo glede na čas trajanja manjših in večjih motenj pri preskrbi. Ukrepi so kategorizirani na ukrepe v primeru manjših motenj pri preskrbi (praviloma trajajo manj kot sedem dni) in na ukrepe v primeru večjih motenj pri preskrbi. Ukrepe bo vlada podrobneje določila v uredbi. V primeru manjših motenj pri preskrbi se uporabijo zlasti ukrepi za omejitev porabe nafte in naftnih derivatov, ukrepi za spodbujanje povečanja proizvodnje in uvoza nafte in naftnih derivatov, določitev obveznosti nekaterih podjetij, da si morajo ustvariti zaloge določenih vrst nafte in naftnih derivatov, ter izvedba začasnih

lokacijskih premikov skladiščenih varnostnih zalog, pri čemer se količine ne smejo znižati, v primeru večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije pa se poleg ukrepov, ki bodo določeni v primeru manjših motenj pri preskrbi, uporabi tudi sproščanje (uporaba) varnostnih zalog, katerega postopek je opredeljen v tem zakonu.

Predlagani drugi odstavek določa osnovno delitev ukrepov za zmanjšanje porabe naftnih derivatov, ki jih mora vlada upoštevati pri sprejemu uredbe, s katero bo določila konkretne ukrepe. Ukrepi se delijo na tri skupine, pri čemer milejši ukrepi vsebujejo splošna priporočila za zmanjšanje porabe (npr. spodbujanje uporabe javnega prometa, delo od doma, nižanje hitrosti ipd.). Srednje težki in težji ukrepi pa vsebujejo splošne omejitve in prepovedi (npr. prepoved določenih dejavnosti, obvezna uporaba alternativnih virov ogrevanja, omejitev prodaje naftnih derivatov ipd.), ki so nujno potrebni za nižanje porabe nafte in naftnih derivatov, da bi se na ta način zagotovilo čim manj motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati ter s tem nemoteno delovanje sistemov države in tudi družbe kot celote.

Četrty odstavek določa možnost, da se lahko tudi v primeru manjših motenj pri preskrbi prednostnim uporabnikom dajo na razpolago določene vrste in količine varnostnih zalog, o čemer odloči vlada s sklepom. Pri tem pa je treba paziti na predpisano minimalno višino varnostnih zalog, ki jih mora Republika Slovenija vzdrževati, saj se v tem primeru uporaba varnostnih zalog višina varnostnih zalog ne sme znižati pod minimalno višino varnostnih zalog, ampak se lahko uporabi le t. i. »presežek« varnostnih zalog.

Peti odstavek določa tudi možnost posebnih pogojev glede zagotavljanja fizikalno-kemijskih lastnosti varnostnih zalog, ki se dajejo v uporabo (npr. vsebnost biogoriva v gorivih, manj žvepla za dizelsko gorivo ipd.), o čemer odloča vlada. Takšen odstop je možen le v primerih, ko bi s tem ukrepom lahko preprečili motnje pri preskrbi trga z naftnimi derivati.

Šesti odstavek vladi daje pooblastilo, da z uredbo podrobneje določi ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi ter določi primere, v katerih lahko zavod uporabi ukrep začasnih lokacijskih premikov skladiščenih varnostnih zalog. Vlada pri določanju konkretnih ukrepov sledi zakonskim usmeritvam in ukrepe loči na milejše, srednje težke in težje ukrepe.

K 57. členu

Za izvajanje tega člena ministrstvo, pristojno za energetiko, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, spremlja stanje na trgu nafte in naftnih derivatov. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na pobudo ministrstva, pristojnega za energetiko, in v sodelovanju s preostalimi ministrstvi iz prvega odstavka 58. člena tega zakona, ki lahko dajo pobudo za uporabo varnostnih zalog iz razlogov, ki izhajajo z njihovega področja dela, svetuje vladi pri sprejemanju odločitev, vezanih na omejevanje porabe in sproščanje nafte in naftnih derivatov, tako da predlaga dejanske ukrepe, ki se nanašajo na zagotavljanje zanesljivosti preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi, ter morebitne prednostne uporabnike in skrbi za stalno komunikacijo v zvezi s sprejetimi ukrepi z mednarodnimi ustanovami. O sprejemu ukrepov za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati tako odloča vlada.

K 58. členu

Prejšnji člen ureja pobudo za ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati (tako omejitev uporabe nafte in naftnih derivatov kot tudi uporaba varnostnih zalog), ki jo iz splošnih razlogov lahko poda ministrstvo, pristojno za energetiko, ta člen pa ureja pobudo za uporabo varnostnih zalog, ki jo lahko podajo tudi drugi državni organi, vendar samo iz razlogov,

ki izhajajo z njihovega področja dela. V tem členu se tako določajo tisti državni organi, ki lahko vsak s svojega področja dela podajo pobudo za uporabo varnostnih zalog, in sicer je določenih pet ministrstev (za energetiko, obrambo, notranje zadeve, zdravje in promet).

V drugem odstavku se določa minimalna vsebina pobude za uporabo varnostnih zalog. Resorni organ mora tako že v pobudi opredeliti okoliščine iz tega zakona, iz katerih izhajajo manjše ali večje motnje pri preskrbi in v katerih je torej dovoljena uporaba varnostnih zalog. Pobuda mora vsebovati tudi opredelitev vrste in količine varnostnih zalog, ki so potrebne za preprečitev ali omilitev manjše ali večje motnje pri preskrbi. Poleg navedenega lahko pobuda vsebuje tudi predlog o dodelitvi varnostnih zalog prednostnim uporabnikom, ki vključuje tudi količino varnostnih zalog, ki jim je namenjena, če resorni organ oceni, da bi bilo to potrebno.

K 59. členu

Ta člen ureja sprejem odločitve o ukrepih za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati (tako omejitev uporabe nafte in naftnih derivatov kot tudi uporaba varnostnih zalog). O ukrepih za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati odloča vlada na predlog ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

Za posamezne primere lahko vlada za odločanje o uporabi varnostnih zalog pooblasti tudi ministra, pristojnega za gospodarstvo (npr. kadar se pričakuje večkratno sproščanje ob istem dogodku), vendar pa drugi odstavek določa omejitve, da lahko v primeru izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije o uporabi varnostnih zalog odloči le vlada.

Drugi in tretji odstavek vsebujeta omejitve vlade pri sprejemanju posameznih ukrepov za zmanjšanje porabe nafte in naftnih derivatov ter sprejetju ukrepa obveznega ustvarjanja zalog za posamezna podjetja. Namen teh določbe je, da vlada pri sprejemanju ukrepov čim manj posega v nemoteno življenje prebivalstva in tudi delovanje gospodarstva. Vlada mora tako pred sprejemom posameznega ukrepa opraviti analizo stanja na trgu. Pri tem najprej sprejme najmilejše ukrepe v obliki splošnih priporočil, s katerimi se lahko doseže precej manjšo porabo nafte in naftnih derivatov in se na tak način stabilizira delovanje trga brez kakršnihkoli posegov v pravice prebivalstva. Le v primerih ko se z uporabo takšnih ukrepov ne bi dosegla zadostna preskrbljenost trga, lahko vlada sprejme tudi obvezujoče omejitve oziroma prepovedi. Pri sprejemanju takšnih ukrepov mora upoštevati načelo sorazmernosti, tako da mora uporabiti najmanj intenzivne ukrepe, s katerimi se lahko doseže zadostno znižanje porabe nafte in naftnih derivatov, da se prepreči pomanjkanje.

S predlaganim tretjim odstavkom pa se tudi časovno zamejuje veljavnost sprejetih ukrepov. Pri tem se glede na težo ukrepov določa, da lahko splošna priporočila za zmanjšanje porabe naftnih derivatov uporabljajo največ tri mesece. Priporočila ne posegajo v pravice in svoboščine prebivalstva, zato je njihova veljavnost lahko daljša. Prav tako je potrebno nekaj časa, da se pokažejo dejanski rezultati uporabe priporočil. Prav tako se za takšno časovno obdobje lahko naloži določenim podjetjem, da si ustvarijo lastne zaloge, ki bi pripomogle k stabilizaciji in nemoteni preskrbi trga. Preostali ukrepi, ki do neke mere že posegajo tudi v življenje prebivalstva in delovanje gospodarstva, pa lahko veljajo največ petnajst dni. Če razmere na trgu še vedno terjajo omejitvene ukrepe, se le ti lahko obnovijo, če predhodna analiza stanja na trgu pokaže, da še vedno obstajajo motnje pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati.

Dodatno pa je v šestem odstavku določena še izjema, da o ukrepu izvedbe začasnih lokacijskih premikov skladiščenih naftnih derivatov iz četrte alineje prvega odstavka 56. člena tega zakona odloča zavod na podlagi predhodnega soglasja ministra, pristojnega za gospodarstvo. Pogoji za uporabo tega ukrepa bodo podrobneje določeni v uredbi vlade.

K 60. členu

Ta člen določa vsebino sklepa o uporabi varnostnih zalog. Poleg namena uporabe varnostnih zalog ter vrste in količine varnostnih zalog za uporabo, sklep vsebuje tudi odločitev o tem, ali se varnostne zaloge dajo v uporabo na podlagi prodajne ali posojilne pogodbe, rok plačila oziroma vračila uporabljenih varnostnih zalog ter način zavarovanja plačila oziroma vračila, ceno oziroma model izračuna cene varnostnih zalog, ki se dajejo v uporabo, ter morebitne prednostne uporabnike in količino varnostnih zalog, ki jim je namenjena, ki jih določi vlada. V primeru uporabe varnostnih zalog na podlagi prodajne pogodbe se ne uporabljajo določbe IV. poglavja tega zakona o prodaji državnih blagovnih rezerv in določbe ZSPDSL-1, ampak se takrat cena, po kateri se prodajo varnostne zaloge, oziroma model izračuna cene varnostnih zalog določi v sklepu vlade.

Pri uporabi varnostnih zalog se v prvem krogu le-te ponudijo uporabnikom varnostnih zalog sorazmerno deležu njihovih vplačil nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v obdobju enega leta, ki se šteje od predzadnjega zaključenega meseca pred dnevom izdaje sklepa vlade o uporabi varnostnih zalog.

Če nekateri uporabniki varnostnih zalog dodeljenih količin varnostnih zalog ne morejo oziroma ne želijo sprejeti, zavod za nesprejete količine varnostnih zalog v drugem krogu izvede količinsko povpraševanje med preostalimi uporabniki varnostnih zalog, ki plačujejo nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog in so v prvem krogu sprejeli svoj sorazmerni delež varnostnih zalog. Nesprejete količine varnostnih zalog se preostalim uporabnikom varnostnih zalog ponudijo sorazmerno deležu njihovih vplačil nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog v obdobju enega leta, ki se šteje od predzadnjega zaključenega meseca pred dnevom izdaje sklepa vlade o uporabi varnostnih zalog.

Če tudi po drugem krogu še ostanejo nesprejete količine varnostnih zalog, zavod za te količine v tretjem krogu lahko izvede javno zbiranje ponudb za prodajo.

K 61. členu

Ta člen prenaša peti odstavek 20. člena Direktive 2009/119/ES. V primeru dejanske odločitve o dajanju varnostnih zalog v promet mora ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, sodelovati z Evropsko komisijo, ki jo obvesti o začasnem vzdrževanju ravni varnostnih zalog, ki je nižja od predpisane. Evropska komisija je torej obveščena, da se dajo v uporabo (sprostijo) zaloge nafte in naftnih derivatov v količinah, ki so nujno potrebne za prvi odziv zaradi izrednih razmer, in da se varnostne zaloge znižajo pod obvezno predpisano minimalno raven,.

Tako v primeru sproščanja varnostnih zalog za oskrbo lastnega trga kot tudi v primeru sproščanja varnostnih zalog za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije mora Republika Slovenija sproščene količine nafte in naftnih derivatov v najkrajšem možnem času ustrezno nadomestiti oziroma obnoviti, da se ponovno doseže obvezna minimalna raven varnostnih zalog, vendar najkasneje do roka, ki ga določi Evropska komisija.

K 62. členu

Ta člen prenaša drugi odstavek 20. člena Direktive 2009/119/ES, ki določa intervencijski načrt, ki se uporabi v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnitve mednarodnih obveznosti Republike Slovenije in se izvaja z ukrepi iz 56. člena tega zakona. Intervencijski načrt bo izdelalo in redno posodabljal ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, ministrstva, ki lahko dajo pobudo za uporabo varnostnih zalog (obramba, notranje zadeve, zdravje in promet), in zavod. Intervencijski načrt vsebuje načrt ukrepov, ki določa postopke in merila za pripravo predlogov

ukrepov, ki se sprejmejo v primeru manjših ali večjih motenj in nestabilnosti na trgu. Namen intervencijskega načrta je v vzpostavitvi potrebnih postopkov in ukrepov na podlagi tega zakona, da lahko pristojni organi v primeru večjih motenj pri oskrbi hitro, učinkovito in pregledno dajo v promet varnostne zaloge ter uvedejo posebne ali splošne omejitve porabe, odvisno od ocenjenega pomanjkanja, vključno med drugim s prednostnim obravnavanjem preskrbe z naftnimi derivati nekaterih prednostnih skupin uporabnikov.

K 63. členu

Ta člen ureja ustanovitev koordinacijske in posvetovalne skupine za načrtovanje in delovanje v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi, ki bo sestavljena iz predstavnikov ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, predstavnikov ministrstev, ki lahko dajo pobudo za uporabo varnostnih zalog (energetika, obramba, notranje zadeve, zdravje in promet), predstavnikov Statističnega urada Republike Slovenije in predstavnikov zavoda. K sodelovanju pa so lahko povabljeni tudi predstavniki gospodarskih subjektov, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji, ki imajo interes sodelovati. Podrobnejše naloge skupine (organizacijska struktura, pristojnosti, vodenje, komuniciranje, poročanje ipd.) in postopke bo opredeljeval intervencijski načrt iz 62. člena tega zakona.

K 64. členu

S tem členom se prenaša tretji odstavek 7. člena Direktive 2009/119/ES, ki ureja možnost prenosa nalog v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog.

Prvi odstavek določa, da lahko osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog (zavod) prenese svoje naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog na drugo državo članico Evropske unije, kjer so te zaloge skladiščene, na njihov osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog ali na njihove gospodarske subjekte, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v državi članici Evropske unije.

Z drugim odstavkom se na podlagi dogovora prav tako omogoča zavodu, da za drugo državo članico Evropske unije skladišči in vzdržuje varnostne zaloge. S tem je omogočeno, da vsaka država članica Evropske unije še naprej svobodno določa pravila za izvajanje obveznosti glede vzdrževanja varnostnih zalog, upoštevajoč svojo geografsko lego, zmogljivost svojih rezervoarjev in zmogljivost rafinerij ter drugih dejavnikov.

V obeh navedenih primerih prenosa nalog v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog mora zavod pridobiti soglasje ministra, pristojnega za gospodarstvo, ki bo dokončno odobril tovrstne prenose nalog in njihov čas. V obeh navedenih primerih pa mora zavod za tovrstne prenose nalog pred soglasjem ministra, pristojnega za gospodarstvo, pridobiti še soglasje oziroma dovoljenje države članice Evropske unije, kamor se varnostne zaloge prenašajo ali se varnostne zaloge države članice skladiščijo.

S tretjim odstavkom se ureja situacija, da na ozemlju Republike Slovenije druga država članica Evropske unije, njen osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog ali njen gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov, prenese naloge v zvezi z upravljanjem varnostnih zalog na gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji. V teh primerih je treba pridobiti predhodno soglasje ministra, pristojnega za gospodarstvo, ki pa izdajo soglasja lahko zavrne, če oceni, da bi skladiščenje in vzdrževanje varnostnih zalog za drugo državo članico Evropske unije oslabilo zanesljivost preskrbe z nafto in naftnimi derivati na trgu Republike Slovenije.

Tovrstni prenos nalog so mišljeni v primerih, ko Republika Slovenija (zavod) ali druga država članica Evropske unije iz kakršnih koli razlogov ne bi bila sposobna skladiščiti varnostnih zalog na svojem nacionalnem ozemlju (npr. obnova določenega rezervoarja in podobno).

Prenesene naloge v zvezi s skladiščenjem in vzdrževanjem varnostnih zalog se v nobenem primeru ne smejo prenesti naprej na druge države članice Evropske unije, na njihove osrednje organe za vzdrževanje varnostnih zalog ali na drug gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v državi članici Evropske unije.

K 65. členu

Ta člen določa obvezno vodenje seznamov in statističnih poročil o stanju varnostnih in posebnih zalog, tako da je omogočeno stalno preverjanje njihovega stanja, in sicer je določeno vodenje seznamov in statističnih poročil o stanju varnostnih in posebnih zalog s strani zavoda, ki na zahtevo ministrstva, pristojnega za gospodarstvo (npr. v primeru zahteve Evropske komisije po pošiljanju podatkov), le-te pošlje v osmih dneh po prejemu zahteve. Seznami in statistična poročila se vodijo ločeno za varnostne in posebne zaloge, poleg tega pa statistična poročila o dejanski ravni varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, ne vključujejo podatkov, ki so opredeljeni v petem odstavku, in sicer ne vključujejo količin nafte in naftnih derivatov, ki so predmet zasega, izvršbe ali so v posesti, hrambi ali uporabi podjetij v stečaju ali prisilni poravnavi.

K 66. členu

S tem členom se v slovenski pravni red prenaša 6. člen Direktive 2009/119/ES, in sicer ta člen ureja seznam varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog, ki ga mora sestaviti in redno posodabljati ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, ter povzetek seznama poslati Evropski komisiji. Če Evropska komisija zahteva celoten seznam, pa ga je treba poslati v 15 dneh od prejete zahteve. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, Evropski komisiji pošilja poročila v rokih skladu z drugim odstavkom 6. člena Direktive 2009/119/ES, kot je bil spremenjen s 52. členom Uredbe 2018/1999/EU, in sicer do 15. marca vsako leto.

K 67. členu

S tem členom se v slovenski pravni red prenaša prvi odstavek 10. člena Direktive 2009/119/ES, in sicer ta člen ureja seznam posebnih zalog, ki ga je treba voditi ločeno od seznama varnostnih zalog, ki ne predstavljajo posebnih zalog. V seznamu so zabeležene vse posebne zaloge, ki se nahajajo na ozemlju Republike Slovenije, in podatki, ki so potrebni za določitev natančne lokacije posebnih zalog. Seznam mora ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, redno posodabljati in na zahtevo Evropske komisije celoten seznam poslati v 15 dneh od prejete zahteve.

K 68. členu

Ta člen ureja obvezno vodenje statističnih poročil o varnostnih in posebnih zalogah, s čimer se v slovenski pravni red prenašata 12. in 13. člen Direktive 2009/119/ES, ter poročanje o stanju varnostnih in posebnih zalog. Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pripravi dokončna statistična poročila in jih pošlje Evropski komisiji na podlagi poslanih statističnih poročil zavoda, kot je določeno v šestem odstavku 65. člena tega zakona. S tem je omogočeno stalno preverjanje stanja varnostnih in posebnih zalog. Podrobnejše določbe glede načina vodenja in vsebine statističnih poročil o varnostnih in posebnih zalogah ter roke in način pošiljanja teh podatkov Evropski komisiji bo določal podzakonski predpis, ki ga bo v skladu z drugim odstavkom izdal minister, pristojen za gospodarstvo. Namen določb v podzakonskem predpisu bo zagotoviti enotno metodologijo poročanja o varnostnih in posebnih zalogah Evropski komisiji ter s tem

omogočiti boljši in poenoten nadzor nad stanjem varnostnih in posebnih zalog na celotnem območju Evropske unije.

K 69. členu

S prvim odstavkom se v slovenski pravni red prenaša prvi odstavek 5. člena Direktive 2009/119/ES, ki ureja razpoložljivost in stalno dostopnost varnostnih zalog. Za te namene mora zavod vzpostaviti sistem za identifikacijo, evidentiranje zalog in nadzor nad varnostnimi zalogami, da se lahko kadar koli omogoči njihovo preverjanje. Ta zahteva velja tudi za vse varnostne zaloge, ki jih vzdržujejo gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v državi članici Evropske unije.

Z drugim in tretjim odstavkom se v slovenski pravni red prenaša 18. člen Direktive 2009/119/ES, ki ureja pregled pripravljenosti države članice Evropske unije na izredne razmere in pregled vzdrževanja varnostnih zalog. Drugi odstavek določa, da mora zavod na zahtevo Evropske komisije njenim pooblaščenim predstavnikom omogočiti pregled izpolnitve zahtev glede ravnanja v izrednih razmerah ter pregled količin varnostnih zalog, vpogled v dokumentacijo v zvezi z varnostnimi zalogami in dostop do vseh krajev, kjer se varnostne zaloge skladiščijo. Tretji odstavek pa določa rok hrambe dokumentov in statističnih podatkov, in sicer je potrebno, da zavod različna dokazila, poročila in dokumente v zvezi z varnostnimi zalogami hrani najmanj pet let.

K 70. členu

Glede na dejstvo, da je treba v vsakem trenutku vedeti, kakšne so trenutne zaloge državnih blagovnih rezerv v Republiki Sloveniji, je treba opravljati nadzor nad stanjem državnih blagovnih rezerv, ki bo v pristojnosti ministrstva, pristojnega za gospodarstvo.

Pristojnost za opravljanje revizij pravilnosti in smotrnosti poslovanja izvajalca gospodarske javne službe – zavoda pa je preneseno na Računsko sodišče Republike Slovenije, saj je glede na dejstvo, da se izvajanje gospodarskih javnih služb financira iz proračuna, treba izvajati tudi ustrezen nadzor.

K 71. členu

Ta člen določa inšpekcijski nadzor nad posameznimi določbami tega zakona, ki ga izvajajo inšpektorji Tržnega inšpektorata Republike Slovenije. V skladu z 32. členom Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14) se določajo ukrepi, ki jih bodo izrekli tržni inšpektorji za zagotovitev pravno skladnega stanja.

Glede preostalih določb nadzor izvaja ministrstvo, pristojno za gospodarstvo.

K 72. členu

Ta člen določa prekrške in višino globe za pravno osebo, samostojnega podjetnika posameznika in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, zaradi neizpolnitve obveznosti po prvem odstavku 6. člena, drugem odstavku 41. člena in 55. člena ter prvem, tretjem in četrtem odstavku 53. člena tega zakona.

Peti odstavek določa tudi prekršek in višino globe za odgovorno osebo zavoda, in sicer če najame posojilo v nasprotju s 14. členom tega zakona, nenamensko uporablja sredstva, namenjena za blagovne rezerve, in sredstva, namenjena za varnostne zaloge, ali medsebojno prenaša sredstva med gospodarskima javnima službama iz prvega odstavka 6. člena tega zakona (drugi odstavek

16. člena) in če ne ravna v skladu s sklepom o uporabi in nadomestitvi, kot to določata 45. in 59. člen tega zakona. Prekršek kot kršitev zakonske norme je določen zgolj za odgovorne osebe in ne za zavod kot pravno osebo. Poslovanje zavoda je namreč financirano iz javnih sredstev in s sankcioniranjem zavoda kot pravne osebe ne bi dosegli odvračilnega učinka sankcije. S predlagano sankcijo se želi doseči transparentno in zakonito ravnanje s finančnimi sredstvi in sredstvi blagovnih rezerv, ki so strateškega pomena pri odzivanju države v kriznih razmerah.

K 73. členu

Ta člen določa možnost izrekanja glob v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, ki je določena v razponu. Določba je v predlogu zakona zato, ker Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US, v nadaljnjem besedilu: ZP-1) v tretjem odstavku 52. člena ZP-1 določa, da lahko primeru, če je globa razpisana v razponu, prekrškovni organ storilcu izreče globo le v najnižji predpisani višini.

K 74. členu

Predlagani člen ohranja veljavnost Petletnega programa oblikovanja državnih blagovnih rezerv 2024–2028, ki ga je vlada sprejela na podlagi Zakona o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12).

K 75. členu

Ta člen določa, da Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve, ustanovljen na podlagi Sklepa o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda za blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 72/95 in 104/09), nadaljuje delo kot javni gospodarski zavod iz drugega odstavka 6. člena tega zakona. Prav tako se na tej podlagi mandat direktorja in mandati upravnega odbora Zavoda Republike Slovenije za blagovne rezerve nadaljujejo do njihovega izteka.

K 76. členu

Ta člen določa šestmesečni rok, v katerem se morajo sprejeti podzakonski predpisi, določeni v tem zakonu.

K 77. členu

Ta člen določa prenehanje veljavnosti obstoječega Zakona o blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 83/12) z dnem uveljavitve tega zakona in prenehanje veljavnosti podzakonskih predpisov, ki se bodo še uporabljali do uveljavitve novih podzakonskih predpisov, ki bodo sprejeti v šestmesečnem roku.

K 78. členu

Ta člen določa *vacatio legis*, in sicer začne ta zakon veljati in se uporabljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

VI. PRILOGE

1. OSNUTEK PODZAKONSKIH PREDPISOV, KATERIH IZDAJO DOLOČA PREDLOG ZAKONA:

- Pravilnik o izračunavanju in poročanju o stanju zalog nafte in naftnih derivatov – osnutek;
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju nafte in naftnih derivatov za državne blagovne rezerve – osnutek;
- Uredba o določitvi in načinu obračunavanja in plačevanja nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov – osnutek;
- Uredba o postopkih ravnanja v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati – osnutek.

1. PRAVILNIK O IZRAČUNAVANJU IN POROČANJU O STANJU ZALOG NAFTE IN NAFTNIH DERIVATOV

– preambula:

Na podlagi 50. člena in drugega odstavka 68. člena Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ____) izdaja minister za gospodarstvo, turizem in šport

– okvirni naslov podzakonskega akta:

PRAVILNIK O IZRAČUNAVANJU IN POROČANJU O STANJU ZALOG NAFTE IN NAFTNIH DERIVATOV

– vsebina, opisana po vsebinskih sklopih:

○ I. PREDMET UREJANJA (VSEBINA AKTA)

Minister za gospodarstvo, turizem in šport v skladu s 50. členom in drugim odstavkom 68. člena Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ____) predpiše metode in postopke za izračun količin varnostnih ter posebnih zalog, ki jih je treba vzdrževati, izračun povprečnega dnevnega neto uvoza, izračun povprečne dnevne domače porabe, način vodenja statističnih poročil ter roke in način poročanja podatkov Evropski komisiji v skladu z Direktivo Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 265 z dne 9. 10. 2009), nazadnje spremenjeno z Izvedbeno direktivo Komisije (EU) 2018/1581 z dne 19. oktobra 2018 o spremembi Direktive Sveta 2009/119/ES v zvezi z metodami izračunavanja obveznosti vzdrževanja zalog (UL L št. 263 z dne 22. 10. 2018, str. 57).

○ II. PREDSTAVITEV PO VSEBINSKIH SKLOPIH (ZA VSAK VSEBINSKI SKLOP POSEBEJ)

1. Opis ukrepa in rešitve

Ta pravilnik v II. poglavju določa metode in postopke izračunavanja količin varnostnih zalog in posebnih zalog, in sicer se dejanska raven zalog nafte in naftnih derivatov izračuna na podlagi povprečnega dnevnega neto uvoza nafte in naftnih derivatov za določeno število dni ali na podlagi povprečne dnevne domače porabe nafte in naftnih derivatov za določeno število dni. Določeno je, da se povprečni dnevni neto uvoz izračuna

na podlagi ekvivalenta surove nafte uvoza v prejšnjem koledarskem letu in da se povprečna dnevna domača poraba izračuna na podlagi ekvivalenta surove nafte domače povprečne dnevne porabe v predhodnem koledarskem letu. Uvoz naftnih derivatov v ekvivalentu surove nafte in domača poraba v ekvivalentu surove nafte se določita po metodah iz priloge 1 in priloge 2, ki sta sestavni del tega pravilnika.

Zatem so določena tudi pravila za izračun in ravni varnostnih zalog in način njihovega knjiženja ter opredelitev posebnih zalog in način njihovega izračuna.

V III. poglavju pa ta pravilnik določa tudi načine vodenja statističnih poročil ter roke in način poročanja podatkov o količinah varnostnih in posebnih zalog Evropski komisiji. Mesečna statistična poročila o dejanski ravni varnostnih in posebnih zalog na zadnji dan koledarskega meseca vodi Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve, ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pa ta poročila pošlje Evropski komisiji (za varnostne zaloge v 55 dneh po mesecu, na katerega se poročilo nanaša, za posebne zaloge pa v koledarskem mesecu, ki sledi mesecu, na katerega se poročilo nanaša).

2. Naslovník

Naslovník ukrepov sta zavod, pristojen za državne blagovne rezerve (Zavod Republike Slovenije za blagovne rezerve), in ministrstvo, pristojno za gospodarstvo (Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport).

3. Pravne posledice

Ker ureditev sledi določbam Direktive 2009/119/ES, se v vseh državah članicah Evropske unije vzpostavlja enoten in pregleden način izračuna, vodenja evidenc in poročanja v zvezi z varnostnimi in posebnimi zalogami.

o III. PREHODNI REŽIM

Do uveljavitve tega pravilnika se uporabljajo določbe Pravilnika o izračunavanju in poročanju o stanju rezerv nafte in naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 102/12, 11/15 in 25/19).

o IV. ZAČETEK VELJAVNOSTI

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Z dnem uveljavitve tega pravilnika se preneha uporabljati Pravilnik o izračunavanju in poročanju o stanju rezerv nafte in naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 102/12, 11/15 in 25/19).

– **normativni del:**

PRAVILNIK o izračunavanju in poročanju o stanju zalog nafte in naftnih derivatov

I. SPLOŠNA DOLOČBA

1. člen (vsebina)

- (1) Ta pravilnik določa metode in postopke izračunavanja količin varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: varnostne zaloge) in posebnih zalog nafte in naftnih

derivatov (v nadaljnjem besedilu: posebne zaloge), načine vodenja statističnih poročil ter roke in način poročanja podatkov Evropski komisiji.

- (2) S tem pravilnikom se v pravni red Republike Slovenije delno prenašata Direktiva Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 265 z dne 9. 10. 2009, str. 9) in Izvedbena direktiva Komisije (EU) 2018/1581 z dne 19. oktobra 2018 o spremembi Direktive Sveta 2009/119/ES v zvezi z metodami izračunavanja obveznosti vzdrževanja zalog (UL L št. 263 z dne 22. 10. 2018, str. 57).

II. METODE IN POSTOPKI ZA IZRAČUN VARNOSTNIH IN POSEBNIH ZALOG

2. člen **(zaloge nafte in naftnih derivatov)**

Dejanska raven zalog nafte in naftnih derivatov se izračuna na podlagi povprečnega dnevnega neto uvoza nafte in naftnih derivatov za določeno število dni ali na podlagi povprečne dnevne domače porabe nafte in naftnih derivatov za določeno število dni v skladu z merili iz 3. in 4. člena tega pravilnika.

3. člen **(izračun uvoza naftnih derivatov v ekvivalentu surove nafte)**

- (1) Povprečni dnevni neto uvoz se izračuna na podlagi ekvivalenta surove nafte uvoza v predhodnem koledarskem letu.
- (2) Za obdobje od 1. januarja do 30. junija tekočega leta se povprečni dnevni neto uvoz iz prejšnjega odstavka določi na podlagi uvoženih količin v predzadnjem koledarskem letu pred zadevnim koledarskim letom.
- (3) Uvoz naftnih derivatov v ekvivalentu surove nafte se določi po metodi iz priloge 1, ki je sestavni del tega pravilnika.

4. člen **(izračun domače porabe v ekvivalentu surove nafte)**

- (1) Povprečna dnevna domača poraba se izračuna na podlagi ekvivalenta surove nafte domače povprečne dnevne porabe v predhodnem koledarskem letu.
- (2) Za obdobje od 1. januarja do 30. junija tekočega leta se povprečna dnevna domača poraba iz prejšnjega odstavka določi na podlagi porabljenih količin v predzadnjem koledarskem letu pred zadevnim koledarskim letom.
- (3) Domača poraba v ekvivalentu surove nafte se določi po metodi iz priloge 2, ki je sestavni del tega pravilnika.

5. člen **(izračun vzdrževane ravni zalog nafte in naftnih derivatov)**

- (1) Za izračun višine zalog nafte in naftnih derivatov, vzdrževanih v določenem trenutku, se upoštevajo podatki referenčnega leta, kot je določeno v prvem in drugem odstavku 3. in 4. člena tega pravilnika.

- (2) Za izračun ravni zalog nafte in naftnih derivatov se uporabljajo naslednja pravila:
- nobena količina se ne sme večkrat upoštevati kot zaloga,
 - zaloge surove nafte se zmanjšajo za 4 odstotke,
 - zaloge primarnega bencina in naftnih derivatov za mednarodna pomorska skladišča se ne upoštevajo.
- (3) Zavod, pristojen za državne blagovne rezerve (v nadaljnjem besedilu: zavod), druge naftne derivate, ki ne spadajo med izjeme po tretji alineji prejšnjega odstavka, celo zadevno koledarsko leto knjži v zaloge nafte in naftnih derivatov tako, da:
- upošteva druge zaloge nafte in naftnih derivatov, opredeljene v poglavju 3.4 priloge A k Uredbi (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o statistiki energetike (UL L 304 z dne 14. 11. 2008, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1099/2008/ES), zadnjič spremenjeni z Uredbo Komisije (EU) 2017/2010 z dne 9. novembra 2017 o spremembi Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki energetike glede posodobitev letnih in mesečnih statistik energetike (UL L št. 304 z dne 14. 11. 2008, str. 1), in izračuna ekvivalent surove nafte tako, da količine pomnoži s faktorjem 1,065, ali
 - vključi samo naslednje naftne derivate: motorni bencin, letalski bencin, bencinsko reaktivno gorivo (petrolejsko reaktivno gorivo ali JP4), reaktivno letalsko gorivo, druge kerozine, plinsko olje ali dizelsko gorivo (destilirano pogonsko gorivo), kurilno olje (z visoko in nizko vsebnostjo žvepla) in izračuna ekvivalent surove nafte tako, da količine pomnoži s faktorjem 1,2.
- (4) Za izračun zalog nafte in naftnih derivatov se lahko upoštevajo količine, shranjene v cisternah v rafinerijah, tovornih terminalih, cisternah ob cevovodih, baržah, obalnih tankerjih, tankerjih v pristaniščih, prostorih za zaloge na ladjah v notranji plovbi, na dnu cistern, v obliki obratnih zalog, pri velikih potrošnikih v skladu s predpisanimi obveznostmi in drugimi usmeritvami javnih organov.
- (5) Količine nafte in naftnih derivatov iz prejšnjega odstavka, razen tistih, ki so shranjene v rezervoarjih rafinerij ali cevovodih ali tovornih terminalih, se ne smejo upoštevati pri izračunu ravni posebnih zalog, kadar se te ravni izračunavajo ločeno od varnostnih zalog.
- (6) Pri izračunu zalog nafte in naftnih derivatov se ne upoštevajo še ne proizvedena surova nafta in količine, shranjene v naftovodih, vagonskih cisternah, prostorih za zaloge na morskimi ladjah, bencinskih črpalkah in prodajalnah, pri drugih potrošnikih, v tankerjih na morju ter v obliki vojaških zalog.
- (7) Zavod pri izračunu svojih zalog nafte in naftnih derivatov za deset odstotkov zniža vse količine, ki se upoštevajo pri izračunu.
- (8) Znižanje iz prejšnjega odstavka se ne uporabi pri izračunu ravni posebnih zalog, kadar se te posebne zaloge obravnavajo ločeno od varnostnih zalog.
- (9) Če se posebne zaloge hranijo manj kakor 30 dni, se pri izračunu ravni varnostnih zalog zagotovi, da je vsaj ena tretjina vzdrževane ravni varnostnih zalog v obliki nafte in naftnih derivatov, sestavljenih v skladu s prvim do petim odstavkom 6. člena tega pravilnika.

6. člen **(izračun posebnih zalog)**

- (1) Posebne zaloge sestavljajo ena ali več vrst naslednjih naftnih derivatov, kot so opredeljeni v poglavju 3.4 priloge A k Uredbi 1099/2008/ES: etan, utekočinjen naftni plin (UNP), motorni

bencin, letalski bencin, bencinsko reaktivno gorivo (petrolejsko reaktivno gorivo ali JP4), reaktivno letalsko gorivo, drugi kerozini, plinsko olje ali dizelsko gorivo (destilirano pogonsko gorivo), kurilno olje (z visoko in nizko vsebnostjo žvepla), beli špirit in posebni bencini, maziva, bitumen, parafinski voski, naftni koks.

- (2) Zavod za referenčno leto na podlagi vrst iz prejšnjega odstavka opredeli naftne derivate, ki sestavljajo posebne zaloge, in zagotovi, da je ekvivalent porabe surove nafte v skladu s pravili iz 4. člena tega pravilnika na ozemlju Republike Slovenije vsaj 75 odstotkov domače porabe.
- (3) Zavod zagotovi, da posebne zaloge za vsako vzdrževano vrsto naftnih derivatov ustrezajo določenemu številu dni povprečne dnevne porabe, ki se meri na podlagi njihovega ekvivalenta surove nafte v referenčnem letu, določenem v skladu s 4. členom tega pravilnika.
- (4) Ekvivalenti surove nafte iz drugega odstavka tega člena in prejšnjega odstavka se izračunajo tako, da se s faktorjem 1,2 pomnoži vsota agregatov zabeležene bruto notranje dobave, kakor je opredeljena v oddelku 3.2.2.11 priloge C k Uredbi 1099/2008/ES, za produkte, ki so uporabljeni ali jih to zadeva.
- (5) Mednarodna pomorska skladišča se pri izračunu posebnih zalog ne upoštevajo.

7. člen (biogoriva in aditivi)

- (1) Biogoriva in aditivi se pri izračunu obveznosti vzdrževanja varnostnih in posebnih zalog upoštevajo le, če so primešani zadevnim naftnim derivatom.
- (2) Pri izračunavanju dejansko vzdrževanih ravni varnostnih in posebnih zalog se upoštevajo biogoriva in aditivi, kadar:
 - se mešajo z zadevnimi naftnimi derivati ali
 - se vzdržujejo na ozemlju Republike Slovenije in pod pogojem, da se bodo mešali z naftnimi derivati, ki se vzdržujejo kot varnostne in posebne zaloge, in se bodo uporabljali v prevozu.

III. VODENJE STATISTIČNIH POROČIL TER POROČANJE EVROPSKI KOMISIJI O KOLIČINAH VARNOSTNIH IN POSEBNIH ZALOG

7. člen (statistična poročila o varnostnih zalogah)

- (1) Zavod vodi mesečna statistična poročila o dejanski ravni varnostnih zalog na zadnji dan koledarskega meseca.
- (2) Zavod v poročilu navede, zakaj je osnova za izračun število dni neto uvoza ali število dni domače porabe, in opredeli, katera metoda iz tretjega odstavka 5. člena tega pravilnika je bila uporabljena pri izračunu varnostnih zalog.
- (3) Zavod za varnostne zaloge, ki se na ozemlju Republike Slovenije hranijo za druge države članice Evropske unije ali njihove osrednje organe za vzdrževanje varnostnih zalog, pripravi poročilo o obstoječih varnostnih zalogah glede na vrsto in količino varnostnih zalog na zadnji dan koledarskega meseca, pri čemer v poročilu navede tudi državo članico Evropske unije ali osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ga je ta država članica Evropske unije vzpostavila.

- (4) Zavod vodi statistična poročila o varnostnih zalogah, ki se za Republiko Slovenijo hranijo v drugih državah članicah Evropske unije ali pri njihovih osrednjih organih za vzdrževanje zalog, na zadnji dan obdobja, na katerega se poročilo nanaša.
- (5) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pošlje Evropski komisiji statistična poročila o ravni varnostnih zalog v 55 dneh po mesecu, na katerega se poročilo nanaša.
- (6) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na zahtevo Evropske komisije pošlje statistična poročila o ravni varnostnih zalog v dveh mesecih po zahtevi.

8. člen **(statistična poročila o posebnih zalogah)**

- (1) Zavod vodi mesečna statistična poročila o posebnih zalogah na zadnji dan koledarskega meseca za vsako vrsto naftnih derivatov.
- (2) Zavod v poročilu natančno opredeli količino in število dni povprečne porabe v referenčnem koledarskem letu, kateremu te posebne zaloge ustrezajo.
- (3) Če se posebne zaloge vzdržujejo tudi zunaj ozemlja Republike Slovenije, v drugih državah članicah Evropske unije ali pri osrednjem organu za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ga je ta država članica Evropske unije vzpostavila, zavod v poročilu podrobno opredeli te posebne zaloge.
- (4) Zavod vodi statistična poročila glede na vrsto in količino posebnih zalog, ki se na ozemlju Republike Slovenije vzdržujejo za druge države članice Evropske unije ali njihove osrednje organe za vzdrževanje zalog, pri čemer v poročilu navede tudi državo članico Evropske unije ali osrednji organ za vzdrževanje varnostnih zalog, ki ga je ta država članica Evropske unije vzpostavila.
- (5) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pošlje Evropski komisiji dokončna statistična poročila o dejanski ravni posebnih zalog v koledarskem mesecu, ki sledi mesecu, na katerega se poročila nanašajo.
- (6) Ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, na zahtevo Evropske komisije nemudoma pošlje statistična poročila o dejanski ravni posebnih zalog.

IV. PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

9. člen **(prenehanje uporabe)**

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se preneha uporabljati Pravilnik o izračunavanju in poročanju o stanju rezerv nafte in naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 102/12, 11/15 in 25/19).

10. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA

Matjaž Han
minister
za gospodarstvo, turizem in šport

Priloga 1: Metoda za izračun uvoza naftnih derivatov v ekvivalentu surove nafte

Priloga 2: Metoda za izračun domače porabe v ekvivalentu surove nafte

PRILOGA 1

METODA ZA IZRAČUN UVOZA NAFTNIH DERIVATOV V EKVIVALENTU SUROVE NAFTE

Uvoz naftnih derivatov v ekvivalentu surove nafte se izračuna z uporabo naslednje metode:

Vsota neto uvoza surove nafte, kondenzatov zemeljskega plina (NGL), petrokemičnih surovin in drugih ogljikovodikov, kakor so opredeljeni v poglavju 3.4 priloge A k Uredbi 1099/2008/ES, se izračuna in prilagodi tako, da se upoštevajo vse spremembe zalog nafte in naftnih derivatov. Od rezultata se za stopnjo donosa primarnega bencina odšteje ena izmed naslednjih vrednosti:

- 4 odstotke,
- povprečna stopnja donosa primarnega bencina,
- dejanska neto poraba primarnega bencina.

Vsota neto uvoza vseh drugih naftnih derivatov, kakor so opredeljeni v poglavju 3.4 priloge A k Uredbi 1099/2008/ES, brez primarnega bencina, se izračuna in prilagodi tako, da se upoštevajo spremembe zalog nafte in naftnih derivatov ter pomnoži s faktorjem 1,065.

Vsota vrednosti iz prvega in drugega odstavka te priloge je ekvivalent surove nafte.

Mednarodna pomorska skladišča se pri izračunu ne upoštevajo.

PRILOGA 2

METODA ZA IZRAČUN DOMAČE PORABE V EKVIVALENTU SUROVE NAFTE

Domača poraba v ekvivalentu surove nafte se izračuna po naslednji metodi:

Domača poraba je vsota skupne zabeležene bruto notranje dobave, kakor je opredeljena v oddelku 3.2.2.11 priloge C k Uredbi 1099/2008/ES, le naslednjih naftnih derivatov: motornega bencina, letalskega bencina, bencinskega reaktivnega goriva (petrolejskega reaktivnega goriva ali JP4), reaktivnega letalskega kerozinskega goriva, drugih kerozinov, plinskega olja ali dizelskega goriva (destilirane pogonskega goriva) in kurilnega olja (z visoko in nizko vsebnostjo žvepla), kakor so opredeljeni v poglavju 3.4 priloge A k Uredbi 1099/2008/ES.

Mednarodna pomorska skladišča se pri izračunu ne upoštevajo.

Domača poraba v ekvivalentu surove nafte se izračuna tako, da se domača poraba pomnoži s faktorjem 1,2.

2. PRAVILNIK O DOLOČITVI POGOJEV, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI REZERVOARJI, NAMENJENI SKLADIŠČENJU NAFTE IN NAFTNIH DERIVATOV ZA DRŽAVNE BLAGOVNE REZERVE

– preambula:

Na podlagi 50. člena Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ____) izdaja minister za gospodarstvo, turizem in šport

– okvirni naslov podzakonskega akta:

PRAVILNIK O DOLOČITVI POGOJEV, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI REZERVOARJI, NAMENJENI SKLADIŠČENJU NAFTE IN NAFTNIH DERIVATOV ZA DRŽAVNE BLAGOVNE REZERVE

– vsebina, opisana po vsebinskih sklopih:

○ I. PREDMET UREJANJA (VSEBINA AKTA)

Minister za gospodarstvo, turizem in šport v skladu s 50. členom Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ____) predpiše standarde in normative s področja skladiščenja in vzdrževanja varnostnih zalog.

○ II. PREDSTAVITEV PO VSEBINSKIH SKLOPIH (ZA VSAK VSEBINSKI SKLOP POSEBEJ)

1. Opis ukrepa in rešitve

Ta pravilnik določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju nafte in naftnih derivatov za državne blagovne rezerve, in sicer morajo biti projektirani in zgrajeni tako, da izpolnjujejo naslednje bistvene zahteve: mehansko odpornost in stabilnost, varnost pred požarom, higiensko in zdravstveno zaščito ter varovanje okolja in varnost pri uporabi. Pri preverjanju glede izpolnjevanja zahtev se uporabljajo določbe Uredbe o skladiščenju nevarnih tekočin v nepremičnih skladiščnih posodah (Uradni list RS, št. 104/09, 29/10, 105/10 in 44/22 – ZVO-2) ter tehnične smernice, ki so navedene v prilogi tega pravilnika.

2. Naslovnik

Naslovnik ukrepov so subjekti, ki zagotavljajo rezervoarje, namenjene skladiščenju nafte in naftnih derivatov za državne blagovne rezerve.

3. Pravne posledice

Z izpolnitvijo pogojev, ki jih določa ta pravilnik, se zagotavlja varna uporaba rezervoarjev, namenjenih skladiščenju nafte in naftnih derivatov za državne blagovne rezerve.

○ III. PREHODNI REŽIM

Do uveljavitve tega pravilnika se uporabljajo določbe Pravilnika o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju naftnih derivatov za državne blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 53/02).

o IV. ZAČETEK VELJAVNOSTI

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Z dnem uveljavitve tega pravilnika se preneha uporabljati Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju naftnih derivatov za državne blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 53/02).

– **normativni del:**

PRAVILNIK

o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju nafte in naftnih derivatov za državne blagovne rezerve

1. člen

Ta pravilnik določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju nafte in naftnih derivatov za državne blagovne rezerve.

2. člen

Rezervoarji za državne blagovne rezerve iz prejšnjega člena morajo biti projektirani in zgrajeni tako, da izpolnjujejo naslednje bistvene zahteve:

- mehansko odpornost in stabilnost,
- varnost pred požarom,
- higiensko in zdravstveno zaščito ter varovanje okolja,
- varnost pri uporabi.

3. člen

Za izpolnitev zahtev iz prejšnjega člena se uporabljajo določbe Uredbe o skladiščenju nevarnih tekočin v nepremičnih skladiščnih posodah (Uradni list RS, št. 104/09, 29/10, 105/10 in 44/22 – ZVO-2) ter tehnične smernice, ki so navedene v prilogi tega pravilnika, ki je njegov sestavni del.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

4. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se preneha uporabljati Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih morajo izpolnjevati rezervoarji, namenjeni skladiščenju naftnih derivatov za državne blagovne rezerve (Uradni list RS, št. 53/02).

5. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana,

EVA

Matjaž Han
minister
za gospodarstvo, turizem in šport

Priloga: Lokacija in postavitve nadzemnih rezervoarjev za nafto in naftne derivate

**PRILOGA
LOKACIJA IN POSTAVITEV NADZEMNIH REZERVOARJEV ZA NAFTO IN NAFTNE
DERIVATE**

Lokacija in postavitve nadzemnih rezervoarjev za naftne derivate

1. Lokacija glede na meje zemljišča, javne poti in sosednje objekte 1.1. Naftni derivati razreda I, II ali IIIA (obratovalni nadtlak do 17,2 kPa)

Lokacija rezervoarjev za skladiščenje naftnih derivatov razreda I, II ali IIIA, ki obratujejo pri nadtlaku, manjšem kvečjemu enakem 17,2 kPa, mora biti izbrana v skladu s preglednicama 1 in 2.

Preglednica 1: Naftni derivati razreda I, II ali IIIA (obratovalni nadtlak 17,2 kPa ali manj)

Vrsta rezervoarja	Zaščita	Minimalna razdalja od meje sosednega zazidanega ali zazidljivega zemljišča, vključno z nasprotno stranjo javne poti (ne sme biti manjša od 1,5 m)	Minimalna razdalja od bližje strani vsake javne poti ali najbližjega sosednjega objekta (ne sme biti manjša od 1,5 m)
s plavajočo streho	z zaščito sosednih objektov	1/2 premera rezervoarja	1/6 premera rezervoarja
	brez zaščite	premer rezervoarja, vendar zadostuje 53 m	1/6 premera rezervoarja
Pokončen rezervoar s rahlim spojem strehe s plaščem	ustrezen sistem za inertizacijo ali sistem s peno na rezervoarjih s premerom ³ , ki ne presega 45 m	1/2 premera rezervoarja	1/6 premera rezervoarja
	z zaščito sosednih objektov	premer rezervoarja	1/3 premera rezervoarja
	brez zaščite	2 premera rezervoarja, vendar zadostuje 105 m	1/3 premera rezervoarja
ležeči in pokončni rezervoarji z varnostnim odzračevanjem za omejevanje nadtlaka na 17,2 kPa	ustrezen sistem za inertizacijo na vseh rezervoarjih ali ustrezen sistem s peno na pokončnih rezervoarjih	1/2 razdalje iz preglednice 2	1/2 razdalje iz preglednice 2
	z zaščito sosednih objektov	preglednica 2	preglednica 2
	brez zaščite	2-kratni razdalji iz preglednice 2	preglednica 2

Preglednica 2: Referenčna preglednica za uporabo v preglednicah 1 in 3

Volumen rezervoarja (m ³)	Minimalna razdalja od meje sosednega zazidanega ali zazidljivega zemljišča, vključno z nasprotno stranjo javne poti (m)	Minimalna razdalja od bližje strani javne poti ali od najbližjega sosednjega objekta (m)
1,0 ali manj	1,5	1,5
1,1 – 3,0	3,0	1,5
3, 1– 45,0	4,5	1,5
45,1– 115,0	6,0	1,5
115,1 – 190,0	9,0	3,0
190,1 – 380,0	15,0	4,5
380,1 – 1.900,0	24,0	8,0
1.900,1 – 3.800,0	30,0	10,0
3.800,1 – 7.600,0	40,0	14,0
7.600,1 – 11.500,0	50,0	17,0
11.500,1 ali več	55,0	18,0

1.2. Naftni derivati razreda I, II ali IIIA (obratovalni nadtlak nad 17,2 kPa)

Lokacija rezervoarjev za skladiščenje naftnih derivatov razreda I, II ali IIIA, ki obratujejo pri nadtlaku, ki presega 17,2 kPa, ali imajo varnostno odzračevanje, ki dovoljuje, da nadtlak presega 17,2 kPa, mora biti v skladu s preglednicama 3 in 2.

Preglednica 3: Naftni derivati (obratovalni nadtlak, večji od 17,2 kPa)

Vrsta rezervoarja	Zaščita	Minimalna razdalja od meje sosednega zazidanega ali zazidljivega zemljišča, vključno z nasprotno stranjo javne poti	Minimalna razdalja od bližje strani javne poti ali od najbližjega sosednjega objekta (m)
Katera koli	z zaščito sosednih objektov	1½ razdalje iz preglednice 2, vendar ne manj kot 7,5 m	1½ razdalje iz preglednice 2, vendar ne manj kot 7,5 m
	brez zaščite	3 razdalje iz preglednice 2, vendar ne manj kot 15,0 m	1½ razdalje iz preglednice 2, vendar ne manj kot 7,5 m

1.3. Naftni derivati razreda IIIB

Lokacija rezervoarjev za skladiščenje naftnih derivatov razreda IIIB mora biti v skladu s preglednico 4. Izjema: Lokacija rezervoarja za skladiščenje naftnih derivatov razreda IIIB mora biti v skladu s točko 1.1, če je rezervoar v istem lovlnem bazenu kot rezervoar za skladiščenje naftnih derivatov razreda I ali II ali na njegovi drenažni poti.

Preglednica 4: Naftni derivati razreda IIIB

Kapaciteta rezervoarja (m ³)	Minimalna razdalja od meje sosednega zazidanega ali zazidljivega zemljišča, vključno z nasprotno stranjo javne poti (m)	Minimalna razdalja od bližje strani javne poti ali od najbližjega sosednjega objekta (m)
45,0 ali manj	1,5	1,5
45,1 – 115,0	3,0	1,5
115,1 – 190,0	3,0	3,0
190,1 – 380,0	4,5	3,0
380,1 ali več	4,5	4,5

1.4. Skupna meja med različnimi lastniki

Če imata dve zemljišči za rezervoarje različnih lastnikov skupno mejo, lahko pristojni organ s pisnim soglasjem lastnikov obeh zemljišč nadomesti razdalje, predpisane v točki 1.2 z minimalnimi razdaljami, predpisanimi v točki 1.1.

2. Razdalja med plaščema dveh sosednih nadzemnih rezervoarjev

Razdalje med rezervoarji za skladiščenje naftnih derivatov razreda I, II ali III so predpisane v preglednici 5.

Preglednica 5: Minimalne razdalje med rezervoarji (od plašča do plašča)

Rezervoarji s plavajočo streho	Rezervoarji s fiksno streho in ležeči rezervoarji	
	Naftni derivati razreda I ali II	Naftni derivati razreda III A
1/6 vsote premerov dveh sosednih rezervoarjev, vendar ne manj kot 1,0 m	1/6 vsote premerov dveh sosednih rezervoarjev, vendar ne manj kot 1,0 m	1/6 vsote premerov dveh sosednih rezervoarjev, vendar ne manj kot 1,0 m

3. UREDBA O DOLOČITVI IN NAČINU OBRAČUNAVANJA IN PLAČEVANJA NADOMESTILA ZA OBLIKOVANJE VARNOSTNIH ZALOG

– **preambula:**

Na podlagi drugega, tretjega in četrtega odstavka 53. člena Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ____) izdaja Vlada Republike Slovenije

– **okvirni naslov podzakonskega akta:**

UREDBA O DOLOČITVI IN NAČINU OBRAČUNAVANJA IN PLAČEVANJA NADOMESTILA ZA OBLIKOVANJE VARNOSTNIH ZALOG

– **vsebina, opisana po vsebinskih sklopih:**

○ I. PREDMET UREJANJA (VSEBINA AKTA)

Vlada Republike Slovenije v skladu z drugim odstavkom 53. člena Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ____) določi varnostne zaloge, za katere se plačuje nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog, višino nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, ki ga morajo zavodu, pristojnemu za državne blagovne rezerve, plačevati uporabniki varnostnih zalog, ter način njegovega obračunavanja in plačevanja.

V skladu s tretjim odstavkom 53. člena Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ____) Vlada Republike Slovenije predpiše obrazec, na katerem morajo uporabniki varnostnih zalog zavodu, pristojnemu za državne blagovne rezerve, do petnajstega v mesecu za pretekli mesec poslati podatke, ki so potrebni za obračun nadomestila za oblikovanje zalog. V skladu s četrtem odstavkom 53. člena Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ____) pa Vlada Republike Slovenije predpiše obrazec, na katerem morajo uporabniki varnostnih zalog zavodu, pristojnemu za državne blagovne rezerve, ter ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, do 15. januarja tekočega koledarskega leta za preteklo koledarsko leto poslati prijavo o letnem nadomestilu za oblikovanje varnostnih zalog.

○ II. PREDSTAVITEV PO VSEBINSKIH SKLOPIH (ZA VSAK VSEBINSKI SKLOP POSEBEJ)

1. Opis ukrepa in rešitve

Višina nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog, ki jo morajo uporabniki varnostnih zalog plačevati zavodu, pristojnemu za državne blagovne rezerve, se določi tako, da se mesečne količine nafte in naftnih derivatov pomnožijo z zneski, določenimi v tej uredbi, ki se razlikujejo glede na vrsto nafte in naftnih derivatov. Nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog se doda prodajni ceni nafte in naftnih derivatov pred obdavčitvijo.

Uporabniki varnostnih zalog morajo do 15. v mesecu za pretekli mesec oddati prijavo za obračun nadomestila varnostnih zalog zavodu, pristojnemu za državne blagovne rezerve. Prijava za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog mora vsebovati podatke o količini proizvedene in vnesene nafte in naftnih derivatov na ozemlje Republike Slovenije.

Uporabniki varnostnih zalog morajo do 15. januarja tekočega koledarskega leta za preteklo koledarsko leto ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, in zavodu, pristojnemu

za državne blagovne rezerve, oddati tudi prijavo o letnem nadomestilu za oblikovanje varnostnih zalog.

Obe prijavi morata biti poslani na obrazcu iz priloge, ki je sestavni del te uredbe.

Na podlagi prijave za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog zavod, pristojen za državne blagovne rezerve, uporabniku varnostnih zalog izda ustrezno listino v skladu z zakonom, ki ureja davek na dodano vrednost. Uporabniki varnostnih zalog morajo plačati nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog najkasneje do konca meseca za pretekli mesec.

2. *Naslovník*

Naslovník ukrepov so uporabniki varnostnih zalog – fizične in pravne osebe, ki so v posameznem koledarskem letu vnesle na ozemlje Republike Slovenije več kot 25 ton nafte in naftnih derivatov.

3. *Pravne posledice*

S plačevanjem nadomestila za uporabo varnostnih zalog se zagotavlja izvajanje gospodarske javne službe storitev oblikovanja, skladiščenja, vzdrževanja in uporabe varnostnih zalog, ki jo izvaja zavod, pristojen za državne blagovne rezerve. Na podlagi poslani prijave za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog bo zavod, pristojen za državne blagovne rezerve, uporabnikom varnostnih zalog določil višino nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog.

o III. PREHODNI REŽIM

Do uveljavitve te uredbe se uporabljajo določbe Uredbe o določitvi in načinu obračunavanja posebnega nadomestila za izvrševanje gospodarske javne službe oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov (Uradni list RS, št. 96/99, 29/00, 102/00, 85/01, 39/03, 55/04, 26/06, 41/08, 34/09, 22/10, 39/15 in 39/19) in Pravilnika o obrazcu za posredovanje podatkov, ki so potrebni za določanje vrste in količine obveznih rezerv nafte in njenih derivatov ter za prijavo o članarini (Uradni list RS, št. 59/04, 57/15 in 57/19).

o IV. ZAČETEK VELJAVNOSTI

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Z dnem uveljavitve te uredbe se prenehata uporabljati Uredba o določitvi in načinu obračunavanja posebnega nadomestila za izvrševanje gospodarske javne službe oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov (Uradni list RS, št. 96/99, 29/00, 102/00, 85/01, 39/03, 55/04, 26/06, 41/08, 34/09, 22/10, 39/15 in 39/19) in Pravilnik o obrazcu za posredovanje podatkov, ki so potrebni za določanje vrste in količine obveznih rezerv nafte in njenih derivatov ter za prijavo o članarini (Uradni list RS, št. 59/04, 57/15 in 57/19).

– **normativni del:**

UREDBA
o določitvi in načinu obračunavanja in plačevanja nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog

1. člen
(vsebina)

Ta uredba določa varnostne zaloge, za katere se plačuje nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog, višino in način obračunavanja in plačevanja nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog ter obrazec za pošiljanje podatkov, ki so potrebni za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog.

2. člen
(višina nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog)

- (1) Uporabniki varnostnih zalog morajo zavodu, pristojnemu za državne blagovne rezerve (v nadaljnjem besedilu: zavod), plačevati nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog v višini 0,01222 EUR/l za motorni bencin, letalski bencin in letalsko gorivo na bencinski bazi, 0,01166 EUR/l za dizelsko gorivo, ekstra lahko kurilno olje, gorilni kerozin, letalsko gorivo na kerozinski bazi in biogoriva za primešavanje dizelskemu gorivu ter 0,01166 EUR/l za kurilno olje.
- (2) Nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog iz prejšnjega odstavka ne vključuje davka na dodano vrednost.
- (3) Uporabniku varnostnih zalog se mesečno nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog določi tako, da se mesečne količine nafte in naftnih derivatov, za katere morajo plačevati nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog, pomnožijo z višino nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog.
- (4) Nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog se doda prodajni ceni nafte in naftnih derivatov pred obdavčitvijo.

3. člen
(prijava za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog in prijava o letnem nadomestilu za oblikovanje varnostnih zalog)

- (1) Uporabniki varnostnih zalog morajo do 15. v mesecu za pretekli mesec oddati zavodu prijavo za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog.
- (2) Uporabniki varnostnih zalog morajo do 15. januarja tekočega koledarskega leta za preteklo koledarsko leto oddati ministrstvu, pristojnemu za gospodarstvo, in zavodu prijavo o letnem nadomestilu za oblikovanje varnostnih zalog.
- (3) Prijava za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog za vsako vrsto nafte in naftnih derivatov iz prvega odstavka prejšnjega člena vsebuje podatke o količini proizvedene ali vnesene nafte in naftnih derivatov na ozemlje Republike Slovenije.
- (4) Pri prijavi količin nafte in naftnih derivatov za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog se lahko odštejejo količine nafte in naftnih derivatov, iznesene z ozemlja Republike Slovenije, vendar pa morajo biti te količine nafte in naftnih derivatov na prijavi posebej izkazane.

- (5) Prijava za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog in prijava o letnem nadomestilu za oblikovanje varnostnih zalog morata biti poslani na obrazcu iz priloge te uredbe, ki je njen sestavni del.
- (6) Na podlagi prijave za obračun nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog zavod izda uporabniku varnostnih zalog ustrezno listino v skladu z zakonom, ki ureja davek na dodano vrednost, v delu, ki se nanaša na izdajo računov.
- (7) Uporabniki varnostnih zalog plačajo nadomestilo za oblikovanje varnostnih zalog najkasneje do konca meseca za pretekli mesec.
- (8) V primeru zamude pri plačilu uporabniki varnostnih zalog zavodu plačajo zamudne obresti v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje zamud pri plačilih.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

4. člen **(prenehanje uporabe)**

Z dnem uveljavitve te uredbe se prenehata uporabljati Uredba o določitvi in načinu obračunavanja posebnega nadomestila za izvrševanje gospodarske javne službe oblikovanja obveznih rezerv nafte in njenih derivatov (Uradni list RS, št. 96/99, 29/00, 102/00, 85/01, 39/03, 55/04, 26/06, 41/08, 34/09, 22/10, 39/15 in 39/19) in Pravilnik o obrazcu za posredovanje podatkov, ki so potrebni za določanje vrste in količine obveznih rezerv nafte in njenih derivatov ter za prijavo o članarini (Uradni list RS, št. 59/04, 57/15 in 57/19).

5. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana,
EVA

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

Priloga: Prijava proizvedenih, vnesenih in iznesenih količin nafte in naftnih derivatov

PRILOGA
PRIJAVA PROIZVEDENIH, VNESENIH IN IZNESENIH KOLIČIN NAFTE IN NAFTNIH
DERIVATOV

PRILOGA

PRIJAVA PROIZVEDENIH, VNESENIH IN IZNESENIH KOLIČIN NAFTNIH DERIVATOV V LETU ____ ZA MESEC ____

IME IN SEDEŽ PODJETJA:

Naftni derivati		Merska enota	1 Nadomestilo na mersko enoto (EUR)*	2 Proizvedene količine	3 Vnesene količine**		4 Iznesene količine**		5 Oskrba mednarodnih pomorskih skladišč ("international marine bunkers")	6 Količina za obračun (2 + 3 – 4 – 5)	7 obračun nadomestila v EUR (1 x 6)
					iz držav članic EU	iz držav zunaj EU	v države članice EU	v države zunaj EU			
Tarifna št.	Ime										
MOTORNI BENCINI											
2710 12 31	Letalski motorni bencin	liter									
2710 12 41	Motorni bencin z oktanskim številom (RON) manj kot 95 (do vključno 0,013 g svinca/liter)	liter									
2710 12 45	Motorni bencin z oktanskim številom (RON) od 95 ali več in do manj kot 98 (do vključno 0,013 g svinca/liter)	liter									
2710 12 49	Motorni bencin z oktanskim številom (RON) 98 ali več (do vključno 0,013 g svinca/liter)	liter									
2710 12 51	Motorni bencin z oktanskim številom (RON) do manj kot 98 (nad 0,013 g svinca/liter)	liter									

2710 12 59	Motorni bencin z oktanskim številom (RON) 98 ali več (nad 0,013 g svinca/liter)	liter									
2710 12 70	Bencinska reaktivna goriva	liter									
2710 20 90	Druga lahka olja (ki vsebujejo 70 mas. % ali več mineralnih olj z dodatkom bio komponente)	liter									
KEROZINI											
2710 19 21	Reaktivno letalsko gorivo na osnovi kerozina	liter									
2710 19 25	Drugi kerozini	liter									
PLINSKA OLJA IN EL KURILNA OLJA											
2710 19 43	Plinsko olje z vsebnostjo žvepla do vključno 0,001 mas. %	liter									
2710 19 46	Plinsko olje z vsebnostjo žvepla od več kot 0,001 mas. % do vključno 0,002 mas. %	liter									
2710 19 47	Plinsko olje z vsebnostjo žvepla od več kot 0,002 mas. % do vključno 0,1 mas. %	liter									
2710 19 48	Plinsko olje z vsebnostjo žvepla več kot 0,1 mas. %	liter									
2710 20 11	Plinsko olje z vsebnostjo žvepla do vključno 0,001 mas. % (ki vsebujejo 70 mas. % ali več mineralnih olj z dodatkom bio komponente)	liter									

2710 20 15	Plinsko olje z vsebnostjo žvepla od več kot 0,001 mas. % do vključno 0,002 mas. % (ki vsebujejo 70 mas. % ali več mineralnih olj z dodatkom bio komponente)	liter									
2710 20 17	Plinsko olje z vsebnostjo žvepla od več kot 0,002 mas. % do vključno 0,1 mas. % (ki vsebujejo 70 mas. % ali več mineralnih olj z dodatkom bio komponente)	liter									
2710 20 19	Plinsko olje z vsebnostjo žvepla več kot 0,1 mas. % (ki vsebujejo 70 mas. % ali več mineralnih olj z dodatkom bio komponente)	liter									
RAZNI KEMIČNI PROIZVODI											
3826 00 10	Biodizel in njegove zmesi (ki ne vsebujejo ali vsebujejo manj kot 70 mas. % olj iz nafte ali olj, dobljenih iz bitumnovih mineralov)	liter									
KURILNA OLJA											
2710 19 51	Kurilna olja za uporabo v specifičnih procesih	kg									
2710 19 55	Kurilna olja za uporabo v kemični predelavi	kg									
2710 19 62	Kurilna olja z vsebnostjo žvepla do vključno 0,1 mas. %	kg									

2710 19 64	Kurilna olja z vsebnostjo žvepla od več kot 0,1 mas. % do vključno 1 mas. %	kg									
2710 19 68	Kurilna olja z vsebnostjo žvepla več kot 1 mas. %	kg									
2710 19 99	Druga olja (npr. mazut)	kg									
2710 20 31	Kurilna olja z vsebnostjo žvepla do vključno 0,1 mas. % (ki vsebujejo 70 mas. % ali več mineralnih olj z dodatkom bio komponente)	kg									
2710 20 35	Kurilna olja z vsebnostjo žvepla od več kot 0,1 mas. % do vključno 1 mas. % (ki vsebujejo 70 mas. % ali več mineralnih olj z dodatkom bio komponente)	kg									
2710 20 39	Kurilna olja z vsebnostjo žvepla več kot 1 mas. % (ki vsebujejo 70 mas. % ali več mineralnih olj z dodatkom bio komponente)	kg									
2710 20 90	Druga kurilna olja (ki vsebujejo 70 mas. % ali več mineralnih olj z dodatkom bio komponente)	kg									

**OPOMBA: V primeru spremembe višine nadomestila v skladu s spremembo Uredbe o določitvi in načinu obračunavanja in plačevanja nadomestila za oblikovanje varnostnih zalog (Uradni list RS, št. ___) je treba spremeniti višino nadomestila v stolpcu 1.*

SKUPAJ NADOMESTILO (EUR):

****OPOMBA:** Pri vnosu v državo/iznosu iz države je mišljena država, v katero/iz katere gre pošiljka (tovorni list).

PODJETJE S PODPISOM ODGOVORNE OSEBE JAMČI ZA TOČNOST PODATKOV.

Ime in podpis odgovorne osebe:

Datum:

4. UREDBA O POSTOPKIH RAVNANJA V PRIMERU MANJŠIH IN VEČJIH MOTENJ PRI PRESKRBI Z NAFTO IN NAFTNIMI DERIVATI

– **preambula:**

Na podlagi petega odstavka 56. člena Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ___) izdaja Vlada Republike Slovenije

– **okvirni naslov podzakonskega akta:**

UREDBA O POSTOPKIH RAVNANJA V PRIMERU MANJŠIH IN VEČJIH MOTENJ PRI PRESKRBI Z NAFTO IN NAFTNIMI DERIVATI

– **vsebina, opisana po vsebinskih sklopih:**

○ I. PREDMET UREJANJA (VSEBINA AKTA)

Vlada Republike Slovenije v skladu s petim odstavkom 56. člena Zakona o državnih blagovnih rezervah (Uradni list RS, št. ___) določi ukrepe za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi. S tem se v pravni red Republike Slovenije delno prenaša Direktiva Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 265 z dne 9. 10. 2009, str. 9).

○ II. PREDSTAVITEV PO VSEBINSKIH SKLOPIH (ZA VSAK VSEBINSKI SKLOP POSEBEJ)

1. Opis ukrepa in rešitve

Ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati se ločijo na ukrepe v primeru manjših motenj pri preskrbi in na ukrepe v primeru večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije. Ukrepi v primeru manjših motenj pri preskrbi so ukrepi za uvedbo posebnih ali splošnih omejitev porabe nafte in naftnih derivatov, ukrepi za spodbuditev povečanja proizvodnje in uvoza nafte in naftnih derivatov, določitev obveznosti nekaterih podjetij, da si morajo ustvariti zaloge določenih vrst nafte in naftnih derivatov, ter izvedba začasnih lokacijskih premikov skladiščenih naftnih derivatov, pri čemer se količine ne smejo znižati, ukrepi v primeru večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije pa poleg ukrepov v primeru manjših motenj pri preskrbi vključujejo tudi uporabo varnostnih zalog.

Ukrepi za uvedbo posebnih ali splošnih omejitev porabe nafte in naftnih derivatov se delijo na milejše ukrepe, srednje težke ukrepe in težje ukrepe. Na podlagi ocenjenega stanja na trgu nafte in naftnih derivatov se najprej uporabijo milejši ukrepi, nato, če ti ne zadoščajo, srednje težki ukrepi in šele na koncu težji ukrepi.

Glede ukrepa izvedbe začasnih lokacijskih premikov skladiščenih naftnih derivatov odloči zavod na podlagi predhodnega soglasja ministra, pristojnega za gospodarstvo, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki jih določa ta uredba. Če pogoji iz te uredbe niso izpolnjeni, minister, pristojen za gospodarstvo, lahko zavrne izdajo soglasja.

2. Naslovník

Naslovník ukrepov iz te uredbe so različni subjekti, odvisno od tega, kateri ukrep za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati se bo uporabil. Tako so naslovník ukrepov lahko vsi prebivalci Republike Slovenije, podjetja, ki poslujejo v Republiki Sloveniji, gospodarski subjekti, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji, zavod, pristojen za državne blagovne rezerve, in ne nazadnje tudi resorna ministrstva in Vlada Republike Slovenije.

3. Pravne posledice

Zaradi zagotavljanja pravne varnosti so vnaprej natančno opredeljeni postopki, ki se uporabijo za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi.

o III. PREHODNI REŽIM

Do uveljavitve te uredbe se uporabljajo določbe Uredbe o postopkih ravnanja v primeru motenj in nestabilnosti na trgu pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati (Uradni list RS, št. 33/13 in 9/15).

o IV. ZAČETEK VELJAVNOSTI

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Z dnem uveljavitve te uredbe se preneha uporabljati Uredba o postopkih ravnanja v primeru motenj in nestabilnosti na trgu pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati (Uradni list RS, št. 33/13 in 9/15).

– **normativni del:**

UREDBA

o postopkih ravnanja v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati

1. člen (vsebina)

- (1) Ta uredba določa postopke, merila in ukrepe, ki se sprejmejo v primeru manjših in večjih motenj pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati (v nadaljnjem besedilu: motnje pri preskrbi) na trgu Republike Slovenije ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije o sproščanju varnostnih zalog nafte in naftnih derivatov (v nadaljnjem besedilu: varnostnih zalog).
- (2) S to uredbo se v pravni red Republike Slovenije delno prenaša Direktiva Sveta 2009/119/ES z dne 14. septembra 2009 o obveznosti držav članic glede vzdrževanja minimalnih zalog surove nafte in/ali naftnih derivatov (UL L št. 265 z dne 9. 10. 2009, str. 9).

2. člen (ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati)

- (1) Ukrepi za zagotavljanje zanesljive preskrbe z nafto in naftnimi derivati so:
 - a) v primeru manjših motenj pri preskrbi:

- ukrepi za uvedbo posebnih ali splošnih omejitev porabe nafte in naftnih derivatov;
 - ukrepi za spodbuditev povečanja proizvodnje in uvoza nafte in naftnih derivatov;
 - določitev obveznosti nekaterih podjetij, da si morajo ustvariti zaloge določenih vrst nafte in naftnih derivatov, ter
 - izvedba začasnih lokacijskih premikov skladiščenih naftnih derivatov, pri čemer se količine ne smejo znižati;
- b) v primeru večjih motenj pri preskrbi ali zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije ukrepi za uporabo varnostnih zalog.
- (2) Ukrepi iz točke a) prejšnjega odstavka se izvajajo sočasno z ukrepi iz točke b) prejšnjega odstavka, razen v primeru uporabe varnostnih zalog zaradi izpolnjevanja mednarodnih obveznosti Republike Slovenije.

3. člen

(ukrepi za uvedbo posebnih ali splošnih omejitev porabe nafte in naftnih derivatov)

- (1) Ukrepi za uvedbo posebnih ali splošnih omejitev porabe nafte in naftnih derivatov iz prve alineje točke a) prvega odstavka prejšnjega člena se delijo na:
- milejše ukrepe,
 - srednje težke ukrepe in
 - težje ukrepe.
- (2) Milejši ukrepi iz prejšnjega odstavka so:
- spodbujanje vožnje v načinu ECO, povečevanja števila potnikov v avtomobilu in uporabe javnih prevoznih sredstev,
 - spodbujanje dela na domu in prilagajanje delovnega časa (več ur dnevno in krajši delovni teden),
 - vzpostavljanje drugih oblik ogrevanja in nižja temperatura na delovnem mestu.
- (3) Srednje težki ukrepi iz prvega odstavka tega člena so:
- omejitev hitrosti vožnje osebnih avtomobilov in motornih koles,
 - omejitev vožnje osebnih vozil in motornih koles po sistemu sode in lihe številke na registrski tablici,
 - omejitev plovbe ladij in letal, ki za pogon uporabljajo nafto in naftne derivate,
 - omejitev delovnega časa na bencinskih servisih,
 - prepoved tekmovalnih in rekreativnih prireditev za vozila, ki za svoje delovanje uporabljajo nafto in naftne derivate,
 - prepoved vadbenih poletov motornih zrakoplovov za turistične in športne namene,
 - prepoved vožnje tovornih motornih vozil na relacijah, na katerih obstaja alternativni prevoz po železnici,
 - prepoved uporabe agregatov za proizvodnjo električne energije, ki delujejo na nafto in naftne derivate.
- (4) Težji ukrepi iz prvega odstavka tega člena so:
- prepoved izvoza nafte in naftnih derivatov,
 - prepoved prometa s posameznimi naftnimi derivati, omejitev prometa s posameznimi naftnimi derivati glede količine ali kakovosti in določitev posebnih pogojev za promet s posameznimi naftnimi derivati,
 - obveznost nekaterih podjetij, da morajo dati v promet določene količine ali vrste nafte in naftnih derivatov in da jih morajo dati na razpolago ali dobaviti določenim uporabnikom ali uporabnikom po določenem vrstnem redu.

- (5) Na podlagi ocenjenega stanja na trgu nafte in naftnih derivatov se najprej uporabijo milejši ukrepi, nato, če ti ne zadoščajo, srednje težki ukrepi in šele na koncu težji ukrepi.

4. člen

(pogoji za uporabo ukrepa izvedbe začasnih lokacijskih premikov skladiščenih naftnih derivatov)

- (1) Zavod lahko odloči glede ukrepa izvedbe začasnih lokacijskih premikov skladiščenih naftnih derivatov na podlagi predhodnega soglasja ministra, pristojnega za gospodarstvo, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
- gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji, na določenem območju Republike Slovenije ne razpolaga z zadostnimi količinami naftnih derivatov za nemoteno oskrbo z naftnimi derivati,
 - nezadostne količine naftnih derivatov iz prejšnje alineje so posledica objektivnih motenj v logističnih povezavah (na primer prekinitve železniške ali cestne povezave ali zapora pristanišča),
 - **gospodarski subjekt, ki ima registrirano ali priglašeno dejavnost za trgovanje in skladiščenje nafte in naftnih derivatov v Republiki Sloveniji, je predhodno že izčrpal svoje lastne komercialne zaloge.**
- (2) Minister, pristojen za gospodarstvo, lahko zavrne izdajo soglasja, če pogoji iz prejšnjega odstavka niso izpolnjeni.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

5. člen

(prenehanje uporabe)

Z dnem uveljavitve te uredbe se preneha uporabljati Uredba o postopkih ravnanja v primeru motenj in nestabilnosti na trgu pri preskrbi z nafto in naftnimi derivati (Uradni list RS, št. 33/13 in 9/15).

6. člen

(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana,

EVA

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik